

Kapocs

LVII évfolyam, 80 szám

Vancouver, BC, 2025 április 15

A SOPRON ALUMNI IDŐSZAKOS KÖZLEMÉNYE

Tarvágás hód módra

IN MEMORIAM

GYÁSZJELENTÉSEK

2024 szeptember 7-én elhunyt, Ottawa, ON-ban **Péché Gyula**, gyémántdiplomás erdőmérnök, BSF (UBC '60), MF (Yale University '62) MSc (University of Guelph '71) Sopron Alumni társunk, életének **87.** évében

2024 december 31-én elhunyt, White Rock, BC-ben **Héder István**, volt II. éves erdőmérnök hallgató, Sopron Alumni társunk, életének **87.** évében.

2025 január 28-án elhunyt, Victoria, BC-ben **Nyers Ferenc**, vasdiplomás erdőmérnök, BSF (UBC '59), Sopron Alumni társunk, életének **92.** évében.

2025 február 3-án elhunyt, Victoria, BC-ben **Viszlai János**, vasdiplomás erdőmérnök, BSF (UBC '58), MF (Washington State University '67) Sopron Alumni társunk, életének **92.** évében.

2025 február 19-én, Victoria, BC-ben elhunyt **Juhász (Gyöngy) Erzsébet** vasdiplomás erdőmérnök, BSF (UBC '59), PEng, Sopron Alumni társunk, életének **91.** évében

Béke poraikra! Részvétünk a gyászoló családoknak!

MEGEMLEKEZÉSEK

Péché Gyula 1937-2024

Born Budapest, Hungary September 3, 1937; parents: Zoltán Péché and Piroska Eckhardt (both teachers, father a high school principal); spouse: Eiko Emori, 1963 (divorced 1979); children: - Emilia (1965).

Education: Vörösmarty Mihály Gimnázium, Budapest, matriculation 1955, -Forest Engineering studies University of Sopron. Hungary 1955-56. Following the Hungarian Revolution in 1956, immigrated to Canada, and completed studies at University of BC, Vancouver, BC, Faculty of Forestry-Sopron Division, BSF 1960, -Yale University School of Forestry, USA, MF (Forest Ecology) 1962, -University of Guelph, ON, MSc (Agrometeorology) 1965, Duke University, USA, doctoral candidacy (did not write dissertation).

Work experience: - 1960 to date Canadian Forestry Service, Research Scientist in forest fire research (forest microclimate, solar radiation in plant communities, prediction of dew, fuel moisture, fire danger rating and instrumentation for micrometeorology), - 1960-61 Petawawa Forest Experiment Station, Chalk River, ON, -1962-63 La-

urentian Forest Research Centre, Quebec City, PQ, - 1965-67 Pacific Forest Research Centre, Victoria, BC, - 1967-79 Forest Fire Research Institute, Ottawa, ON, - 1979 to date Petawawa National Forestry Institute, Chalk River, ON. Author and co-author of several scientific and technical publications and reports. Published technical articles about fencing, also about chess, and informative articles on sport finances and accounting.

Affiliations: Canadian Institute of Forestry, Canadian Meteorological and Oceanographic Society, Canadian Photobiology Group, Alpine Club of the Canadian Fencing Association (Comptroller and Vice-President Finance since 1977), Canadian Chess Federation, Canadian Yachting Association, Past-president Hungarian Bartok Society, Ontario Fencing Association (member of the Board of

Directors).

Hobbies: Mountaineering, chess, fencing and sailing.
(*ex Sopron Chronicle, 1986*)

Emilia James (nèe Péch): **My father**

Gyula Péch passed away peacefully on November 7, 2024, in Ottawa, Ontario. He was 87. He was predeceased by his parents Zoltán and Piroska Péch and his siblings László and Erzsike. He is survived by his daughter Emilia (James), his grandson Julian, and his brother Zoltán (Zsófi).

Born in Budapest on September 3, 1937, Hungary, Gyula came to Canada in 1957 as a refugee with his Sopron University Forestry faculty classmates and professors. As with many who lived through World War II and the Hungarian Revolution, my father lived a life defined by resilience. In 1960, he completed his studies with a BSF from the University of British Columbia. He was the youngest student of his class. Two years later, he earned an MF degree at Yale University. While living at the International Student house in New Haven, Connecticut, he fell in love with Eiko Emori, a graduate student from Tokyo. They were married in New Haven and moved to Canada. Gyula then completed an MSc in Agrometeorology at the University of Guelph and became a doctoral candidate at Duke University. He continued to do research all over Canada (BC, NWT, NB and at Petawawa, ON) throughout his career as a scientist with the Canadian Forestry Service. He appreciated the freedom to do research. He was also a PIPSC union representative.

Gyula lived in Victoria, BC, Ottawa, ON and finally in Deep River, ON (for over forty years),

A physically active man, Gyula loved nature and the outdoors. He was passionate about mountaineering and hiking and had an enduring love of the Rocky Mountains. He enjoyed athletic challenges, completing the Rideau Lakes cycling tour between Ottawa and Kingston in the early 1970s and hiking the 46 mountains in the Adirondacks that are higher than 4000 feet in elevation. He was an avid bridge player, played chess competitively and enjoyed a good game of euchre. He loved classical music, especially piano concertos and dancing.

Gyula contributed to the Deep River community in many ways, teaching children chess and fencing. He thought it was important to have purpose and projects and was a meticulous researcher. He was a devoted member of the Deep River lawn bowling club, a member of which told me that, after a fire burned down the club house and its contents Gyula's contributions were exceptional. On his own he made a list of the lost trophies and researched the names of their winners. It took hours looking at old newspaper reports but eventually he had a list both of the trophies and names, then he found replacement trophies.

Gyula attended resident meetings at the Glebe Centre where he lived for five years. I recall helping him write up a speech where he gave advice to a group of new personal support workers on how to effectively communicate with residents. He

was thoughtful, intentional and reflective. He would always ask me to write down the names of the staff who looked after him at the Glebe Centre and often asked them about their backgrounds and lives. It is this kind of effort that made Gyula special. When I made walnut and poppy seed rolls (beigli) this Christmas, I missed both his delight and his comments about how they could be improved.

Gyula was proud of his family. He always enjoyed spending time with us despite the physical pain he endured to do so. We benefited greatly from my father's love, encouragement and support in both our best and most difficult moments. Gyula was grateful to live in Canada and for the opportunities he had here.

Gyula enjoyed attending reunions with his Sopron classmates and hiking trips to the Rocky Mountains, with friends such as S. Homoky, L. Puskás and J. Fodor. He took me hiking in Banff and the surrounding area several times. In 2017, Géza Toth and his wife Diane, Elizabeth and Julius Fodor joined together in Banff with Gyula and I for one last visit together to the Rocky Mountains, that they explored and enjoyed together in the past. As requested, we will be spreading half of his ashes at the top of Cascade Mountain in Banff, a mountain he ascended 16 times!

Gyula's heart never fully left Hungary. He visited often over the years, ensuring I too develop relationships with family members. He even organized a trip to Hungary for close friends and their spouses, who he met while at the international graduate student residence at Yale University. He was proud to introduce them to Hungary and his family. He kept up a rich correspondence with family and friends for decades until his Parkinsons prevented him from continuing. Per his wishes, we will deposit half of Gyula's ashes at the top of Csobánc mountain in Hungary this April. The top of Csobánc was a popular destination for a summer picnic with family whenever Gyula went to Hungary and one can see Lake Balaton and the surrounding lands from the top. I have fond memories of these hikes and even recall hiking there with my grandfather and father in winter.

Gyula possessed remarkable spiritual strength and perseverance. He remained active and independent for many years despite having Parkinson's Disease. When he first moved to the Glebe Centre in Ottawa in February 2019, Gyula would walk 1.6 kilometres with his walker to the house of his daughter's family. He walked as long as he could, only getting permanently into a wheelchair in 2022. Gyula bounced back so frequently from various health setbacks it was hard to accept when complications finally pushed Gyula to the limits of his strength. Let his courage and strength in the face of challenges inspire us all. *(February 23, 2025, Deep River; ON).*

Tóth Géza: **Emlékezés Péch Gyula gyémántokleveles erdőmérnökre**

1955 szeptemberét írták amikor találkoztam Gyulával Sopronban, mint első éves tagjai a Soproni Erdőmérnöki Főiskolának. A sors úgy hozta, hogy kamarások lettünk. Ugyanis, azok, akik fellebbezés elismerése után felvételt kaptak a főiskolára mindnyájan együtt a Templom utcai diákotthonban egy szobába lettek helyezve az első emeleti Rom-5-ös szobába. Nagy szoba volt öten fértünk el, de szorosan; Béres Mihály, Borsodi Ferenc, Komlóssy József, Péch Gyula és.

Az első hónapokban keveset tudtunk egymásról mivel abban az időben nem lehetett bízni senkiben. Mi csak azt tudtuk Gyuláról, hogy Budapesten nőt fel, szülei gimnáziumi tanárok voltak. Csak a későbbi hónapokban meledgett fel a társaság és ismerkedett közelebbről. Mi befejeztük az első évet és a katonai gyakorlatot Kecskeméten így megkezdtük a második évünket,

mint kamarások újra mind az öten.

Az októberi forradalmi eseményekről nem írok mivel sok más már megírta a soproni főiskolások történetét. Így csak a kanadai időkről emlékezek itt. Gyula megmaradt kamarásom az első két évben Brit Columbiában így együtt is dolgoztunk az első két nyáron a Banff Nemzeti Parkban, ami megragadott bennünket a hegyek szeretetére. Az első évben favágók voltunk, öten dolgoztunk együtt soproniak: Péch Gyula, Puskás László, Réthy Sándor, Vári Miklós és én. Munkánk a többi dolgozóval az Icefield Parkway, az új országút vonalának őserdei kiirtása volt Lake Louise és Jasper között. Munkatáborunk százötven km-re volt északra a Banff-i központól. Így mi el voltunk szigetelve, ez adott alkalmat hétvégeken barangolni és felfedezni a Sziklás Hegység vadonját, a hegyeit, folyóit, állatvilágát stb. A táborunk

a Mt. Coleman (3125m) hegygerinc lábánál feküdt. Itt töltöttünk négy hónapot megkeresve a megélhetőségi összeget az egyetemi napjainkra Vancouverben. Gyakorlatunk érdemes volt, megismertük a kanadai munkatábori életet, szakmailag megtanultuk a Sziklás Hegység erdő típusait, növényzetét és állatvilágát. Majd a motor fűrészt használatát, fadöntést és rönk darabolást, erdei tűz oltást stb. Visszatérve Vancouverbe az egyetemi oktatás megkezdődött, Gyulával újra kamarások lettünk egy magán háznál majd Puskás Laci csatlakozott hozzánk a balesete után.

Befejezve a második tanévet újra munkát kaptunk a Banff Nemzeti Parkban de nem, mint fávágók, hanem a Banff-i központban a Park Warden Service-nél a park rendszer karbantartási munkáiban. Gyula a szűnyog irtási csoportba lett beosztva mi többiek általános munkákat végeztünk: ösvény tisztítás, javítás, hidak építése, telefonvonal javítása, lovak kezelése stb. Hétféget túrázással töltöttük, megmásztuk az összes ormokat és hegyeket Banff város körül. Az egyik nevezetes túránk volt felmászni a Cascade hegy csúcsára (2998 m). A kilátás nagyszerű volt. Ezek a mozzanatok továbbra is fejlesztették az elismerést a hegyek varázsa és hívására, amit Gyula éveken keresztül ápolt. Volt egy igen gyors kirándulásunk a nyár közepén a Redearth patak, Ball hegylánc csoport és Healy patak kör túrázása három nap alatt. Ez úgy egy 50 km-es túra volt, aminek egy részét éjszaka tettünk meg, hogy visszaérjünk munkánkra. Élményeink örökre megmaradtak és kovácsolták összetartásunkat, mint barátokat.

Visszatérve Vancouverbe nagy változásokat találtunk a Sopron Divízió rendjében. Sokan kiábrándulva a divízió helyzetével, vagy gazdaságilag nem bírták a költségeket, vagy más pálya érdekeltte őket stb. Évfolymunk elvesztett 52 % -át tagságából. Ez a csapás nehéz volt. Mi azok, akik megmaradtunk beleértve Gyulát igyekeztünk meggyőzni a maradó társakat összetartásra, hogy végezhessünk a szakmánkban. Ez volt az idő amikor mi nem tartottuk tovább a kamarási kapcsolatot, Gyula csatlakozott évfolyamunk többi tagságával Paula néni házában. De ez nem törte meg a mi kapcsolatunkat. A harmadik év befejezése után Gyula újra kapott munkát a parkban és így a mi utunk más irányba indult. 1959 őszén Gyula autóval érkezett vissza Vancouverbe, hogy megkezdjük az utolsó évünket az egyetemen. Ő továbbra is Paula néni lakosa maradt.

Az utolsó évünk gyorsan elment, tele vizsgákkal és a

kötelező disszertáció megvédésével befejeztük tanulmányainkat, megszerezve az erdőmérnöki oklevelet. Ez volt az idő, 1960 tavaszán amikor Gyula és én elbúcsúztunk. Ő ment tovább tanulni amíg én megkezdtem munkásságomat a British Columbia Erdészeti Szolgálatnál.

1964-ben találkoztam újra Gyulával Victoriában, amikor ő már házas volt és a Központi Kormány Erdőszervnél dolgozott a kísérleti osztályon. Ezek után Gyula újra visszament az egyetemre tovább képzésre. De ez nem jelentette azt, hogy mi elfelejtettük gondolatainkat a hegyek romantikája felé. 1958 éves kirándulásunk évfordulója közeledett, így harminc év után 1988-ban újra megtettük azt a hegyi túrát, amit 1958-ban gyorsfutásban tettünk meg. Banff-ben gyülekeztünk. Az eredeti társaságból csak Fodor Gyula, Homoky István, Péch Gyula és én vállalkoztunk a túrára. A terv az volt, hogy a túrát öt nap alatt tegyük meg. Az engedélyt meg is kaptuk a park vezetésétől a kijelölt útvonalon: Redearth patak völgye, Shadow Lake az első táborhely a Ball hegy lábánál, Haiduk patak völgye, Whistling Valley és Pass (2286 m), majd táboroztunk két napig a Pharoah patak forrásánál, hogy túrázzunk a környéken, megtekintve Scarab, Mummy és Egyipt tavakat a Haiduk és Pharoah hegycsúcsok között. Nagyszerű időnk volt újra felfedezni a Ball Hegylánc csoportot kitűnő idővel. További utunk haladt követve a Sziklás Hegységi vízváltó és kontinentális választó hegygerincét érintve a Redearth Pass és a Simpson Pass hágókat. Utunk befejeződött a Healy patak eredeténél a Sunshine Village-nél, a jól ismert síelő és turista szállónál. Itt háltunk meg kényelemben, kitűnő vacsorával. Ezt a kirándulási történetet abban az időben Gyula meg is írta (Soproni Diákok a Sziklás Hegységben, Kapocs XXI. évf, 26 szám, 1989 október, 43-ik oldal.).

2018 hatvanéves évforduló. Gyula indítványozására újra találkoztunk Banff-ben. Sajnos akkor már csak Gyula leányával, Emiliával tudott megjelenni és a régi társaságból csak Fodor Gyuszi feleségével Erzsikével és mi feleségemmel voltunk jelen. Szép visszaemlékezés volt a Sulphur hegy tetején (2284 m). Oda már csak felvonóval mentünk. Így köszönünk tőled Gyula, a hegyek hívása elvitt téged is mint a többi hegy imádó túrázót. Azt tudjuk, hogy a hegyek varázsa nem hal meg veled. Szervusz volt kamarásom, nyugodj békében, Jó szerencsét. (Vernon, BC, 2025 január 23).

Héder István

June 4, 1937- December 31, 2024

Ritkán láttuk 'Szuzsi'-t (talán ez volt a 'vulgója') Sopron Alumni rendezvényeinken, de egy időben gyakran eljött havi ebédjeinkre volt évfolyamtársa Pál Laci társaságában, akinek tragikus halála után sajnos ismét elmaradt sorainkból. Korai öregsége után hosszan tartó kapcsolatban élt Linda Cameron hölgygel, akitől kaptuk halálhírét és lányainak elérhetőségét. Alzheimer kórral élt három évig egy White Rock, BC öregotthonban. Rendszeres olvasója volt Kapocs lapunknak. (A Szerk.)

Stephen (István) Heder was born in Budapest, Hungary. He left the country during the 1956 revolution, alongside many of his professors and fellow students from Sopron University. The group was then famously sponsored by the Faculty of Forestry at the University of British Columbia to come to Canada, leading most to start a new life in Vancouver. Stephen maintained lifelong friendships with fellow Soproners, attending Sopron reunions well into his 70s.

Stephen married Kay (Catherine) Fleming, and the next phase of his life was focused on raising his three daughters with Kay - he would joke that even their cat was female - and making a home for their family. He excelled at gardening, creating the largest vegetable garden in the neighborhood, and home improvement

projects.

Stephen's successful career in sales was largely due to his old-world European charm. His impeccable manners, kindness, and genuine interest in other people, made a lasting impression on those he met. In social situations, his propensity for kissing women's hands upon meeting them was a source of delight for the recipients. His silly sense of humor and creative twists on the English language resulted in memorable sayings that continue to bring smiles to his daughters' faces—one of the tamer examples being, "Eat everything on your plate, it will put feathers on your chest."

In retirement, Stephen embraced life, enjoying traveling, playing golf, socializing with friends, and indulging in his love of expensive clothing and shoes. He was very fit

until the last years of his life and would often go for long walks up and down the steep hills of White Rock, taking great pleasure in passing younger walkers.

Stephen died after struggling with dementia and heart failure. He will be deeply missed by all who knew him. He was predeceased by his wife Kay. He is survived by his daughters Iren, Heidi, and Mara, sons-in-law Alan and Jonathan, granddaughter Maya, companion Linda, and nieces Rita and Gabi,

along with other relatives in Hungary, Ontario and Newfoundland.

The family wishes to express its thanks to the staff in the long-term care ward of Chartwell Crescent Gardens who took care of him in his final years. Donations to the Alzheimer Society of Canada in Stephen's memory would be much appreciated. (*Obituary ex Kearney Funeral Services*)

Nyers Ferenc 1932-2025

Born Balatonberény, 1932 september 4, parents Nyers Ferenc and Kovács Anna, married Katalin Ronay (1966), children Krisztina (1968), Péter (1970).

Education: Technical Highschool, Sopron - Senior Matriculation (1954). Sopron School of Forest Engineering (1954-56), University of BC, Faculty of Forestry - Sopron Division (BSF, 1959).

Work Experience: 1960 to date Party Chief, Field Engineer and Resource Development Officer, BC Forest Service, Victoria, B.C.

Publications: Contributed to 20 to 30 rather extensive inter-departmental reports and numerous smaller technical communications within the BC Ministry of Forests.

Affiliations: Association of BC Professional Foresters.

Interests: Tennis, woodwork, local church activities, extensive travelling in Europe, USA and Mexico. (*ex Sopron Chronicle, 1986*)

It is with sadness that we announce the passing of Ferenc (Frank) Nyers. He died peacefully on January 28, 2025, at the age of 92.

Frank was born in Balatonbereny in 1932 and came to Canada from Hungary in 1957 with the Forestry faculty and students from Sopron University. He graduated from the University of British Columbia in 1959 and went on to have a distinguished career as a professional forester in the Engineering Department of the BC Ministry of Forests. Frank dedicated his life to the stewardship of forests. He was happiest when he packed up the truck and got to go out into the 'bush'. He loved the outdoors and traveling, had a passion for tennis, and was active in his church and with the Hungarian community in Victoria. He loved playing Bridge and Tarokk with his Sopron classmates. Frank is survived by his wife

of 58 years, Katalin, his children Christina (Jason) and Peter (Oona), and his beloved grandchildren, Lucas, Christian, Geza, and Bea. (*ex Obituary*)

Viszlai, János Pál 1933 - 2025

Born Mucsony, Hungary on January 2, 1933;

Parents: János Viszlai and Mária Kurucz; married Éva Delkin (1956); children: János (1957-2021), Mary (1959), István (1962);

Education: Sopron School of Forest Engineering (1952-56), University of BC, Faculty of Forestry - Sopron Division (BSF, 1958), Washington State University, Wood Technology (MF, 1967).

Work Experience: -1980 to present, Coordinator - Growth-Yield Projection Branch, -1975-79 Supervisor, Growth-Yield of Natural Stands, -1966-75, Project Supervisor, Environmental Protection in Forestry, -1961-65 Assistant Project Supervisor, Management Unit Surveys and Classification, -1958-61 Tallyman and Classifier. All with the BC Forest Service.

Affiliations: Registered Professional Engineer in British Columbia.

Active in Vancouver Hungarian Club 1956; Liaison officer of UBC to Sopron Faculty Dec. 1956 -Sept. 1957 (mostly in Powell River), then member of UBC President Mackenzie's advisory board on the Sopron Division to 1961.

Visited back in Hungary in 1973 and 1976. Various travels often in connection with international meetings to Europe, Asia, Africa, S. America, Australia, New Zealand, Pacific Islands; biannual family visits to Finland.

My life philosophy is that of a Hungarian boy scout: do your share of the work to be done - be prepared, but our family

motto descended from the Zrinyi family both in relation and tradition: *Sors bona nihil aliud* (Good luck is everything). Let us cherish our Hungarian heritage, work for excellence in our profession to serve humanity. (*ex Sopron Chronicle, 1986*)

□

It is with deep sadness that we announce the passing of Janos Viszlai on February 3, 2025. He will be profoundly missed by his beloved wife of 69 years, Eva, his daughter Mary (Rod), his son Stephen (Connie) and his grandsons, Ryan and Evan (Megan), as well as his extended family and many dear friends. Janos was predeceased by his eldest son John in 2021.

Janos was born in Mucsony, Hungary and immigrated to Canada in 1957 alongside

his colleagues from the Sopron University due to the upheaval of the 1956 Hungarian Revolution. As part of the esteemed Sopron Forestry School, he and his fellow students were welcomed by the University of British Columbia as the Sopron Division of the Faculty of Forestry where they earned their degrees before becoming pioneers in Canada's forest industry. Over a distinguished 40-year career, Janos became a leading specialist in forest inventory. His work with the Ministry of Forests took him to all corners of British Columbia, where he played a vital role in field operations, managed inventory camps across the province, and ultimately served as Director of the Growth and Yield Branch. His contributions helped shape forestry practices in Canada,

leaving a legacy.

Janos and Eva were married in 1956 in Salzburg, Austria, before beginning their new life together in Victoria, BC, where they built a home and a life filled with love and community. A dedicated member of the Hungarian Society of Victoria, the Association of BC Forest Professionals and Saint Patrick's Roman Catholic Parish, Janos was a pillar of his community, always fostering connections and supporting Hungarian culture in Canada.

Beyond his professional and community endeavors, Janos was a man of many passions. He was an avid gardener who found joy in the outdoors, a lifelong soccer enthusiast who never missed an opportunity to follow the game, and a dedicated traveler who returned to Europe frequently to visit family and reconnect with his roots. A student of history and an insatiable reader, he had a particular interest in Hungarian history and took

great pride in preserving and sharing his heritage.

Janos will be remembered for his gentle demeanor, his keen sense of humor, and his unwavering dedication to his family, his work, and his culture. His wisdom, kindness, and quiet strength will be deeply missed by all who had the privilege of knowing him.

Nyugodj Békében, János. Your legacy will live on in the forests you helped steward, the family you cherished, and the many lives you touched. *(ex Obituary)*

**(John junior (Sept 12, 1957- Oct 15, 2021 was the first child born to the 'Sopron Family' after their arrival in BC. Daughter Mary Viszlai-Beale (Sept 18, 1959) was one of the first female forester working for the BC Forest Service. Son Stephen (April 15, 1962) is also a forester currently working for the lumber company Tolko in Vernon, BC. The Ed.)*

Elisabeth Juhasz

1933 - 2025

Juhász (Gyöngy) Erzsébet, August 23, 1933 - February 19, 2025

Parents: György Gyöngy and Mária Erdei, married Gyula Juhász (1957?), one son Robert (1958)?,

Education: BSF 1958, Forest Engineering, Faculty of Forestry – Sopron Division – UBC, PEng – BC,

Work experience: 1970 to present - Design Engineer, BC Forest Service, *(ex Sopron Chronicle, 1986)*

□

It is with heavy hearts we announce the passing of Elisabeth. After many years of declining health, she suffered a major stroke leaving

her in a coma until she passed a week later.

She was predeceased by her husband Julius in 2002. She is survived by her son Rob (Debbie), grandchildren Sean (Jess), Lisa (Nick) and great grandchildren Kayla, Jake and Amelia.

She was one of the Sopron group that came to Canada in 1956. She was a professional forester and engineer until retiring many years ago.

She was an incredibly intelligent person; her passion was the stock market which she spent countless hours on everyday. She was very loving and generous to her family and will be missed dearly. No service by request. *(ex Obituary in Victoria Times Colonist)*

VISSZATEKINTÉSEK

KEZDETEK AZ ÚJVILÁGBAN

Gőgös Ferenc: Napló töredékek (4)

(Ezen napló töredékek Pintér L munkálkodása révén jutottak el hozzám. Tartalma a Soproni Egyetem 1956-os 'kivándorlásának' eseményei és az 'Újvilágban' való megkapaszkodás. Gőgös F (1938-1972) vajúdásai személyesek, de hangulata sok más hason korú fiatal akkori érzéseit is tükrözi. A Szerk.)

1958, jan. 30.

Tűnődés, gondolkozás és újra tűnődés. Százszor és ezerszer és újra ugyanaz. Miért? Miért jöttem ide? – Felhúzó az órámat, és tekintetemet elfelejtem levenni az egyenletesen futó másodpercmutatóról. Miért, vajon miért siet úgy? Az élet is így rohan, és rájövünk, hogy milyen rövid is. Rövid, mert fecsérel az óra számlapjára rögzített, a valóságban örült szárnyalással rohanó másodperceket. S egyszerre itt a halál, a vég. Miért, miért kell elpusztulni az embernek? Vagy ha már ez a változtathatatlan, az örök, a biztos, akkor miért kell megszületnie? Beleköszölni valamibe, ami egyszerre édes és keserű, könnyű és nehéz és fenséges, – miért? Amire, mint Ember végre megértjük az Élet lényegét, és bölcsé válunk, hogy minden előre és előre nem látott cselekményt a próféta nyugalmaival tűrjük el, egyszóval, mire élvezni tudjuk létezésünket, meg kell halni. Erre a miértre még sose felelt senki! – Sok furcsa érzés kószál még bennem

erről, de még éretlenek, s a gátlás vastag felét nem tudják áttörni.

Igen, oka van, hogy most megint ezek a gondolatok töltik ki agy-masínámat. A kérdés fel van téve ismét: Mond fiatalember, mi lesz belőled? Nem is kérdés, refrén ez már. Az utóbbi két év hátborzongató, makacs refrénje.

Zsong az egyetem. A tárgy a jövőnk. Sok fiú véleményét hallgattam meg s a fejem fáj, nagyon fáj. Nagyhangú frázisok, könnyű élcek, szerepelhetnek, s itt-ott egy mélyebbre lenyúlt kéz. Bánom is már, hogy én nem szóltam, egy hitvány bizonyítással, talán könnyíteni tudtam volna magamon, s most a kettesen álló kismutató nem találna karikás fáradt szememmel az asztalnál.

Lehet, hogy jövőre újra kezdem az évet, de érzem, hogy maradék gyenge akaratom is lassan cserbenhagy. Még magamnak is alig merem mondani, talán már nem is akarok mérnök lenni. Mérnök! Az egyetlen biztos pont még, mint fuldokolónak

a szalmaszál, s lassan eltűnik ez is. Pedig akkor, akkor végérvényesen elnyel engem is az ár. Földönfutó, élősdi, szomorú kis csavargó leszek, akinek már a tudatlanok boldog, együgyű örömei sem jelentenek semmit, mert ehhez túl sokat látott, tanult, s talán gondolkozott.

A baj nem jár egyedül. Régi nóta, de újra fáj, hogy nincs barátom. Csibész? Túl sokat gondol magáról, amit azonban soha el nem fog ismerni. Mélyebb gondolat-világunk talán kissé hasonlít egymáshoz, de őt még jóval kevesebb megpróbáltatás érte, mint engem, s így nem mindig tud, vagy nem is akar követni mélyebbre. Jó, az átlagosnál műveltebb, s kissé érzőbb tónusú ember lesz belőle. – Zoli? Eddigi 'barátaim' közül ő a legmegértőbb, lélek szerint a legérzőbb, helyesebben a legegységesebb, – valószínű, hogy öntudatlanul, – de valami hiányzik ahhoz, hogy tökéletes, és hatásos barátom legyen. Lehet, hogy semmi más, csak az alkalom hiánya, a beszélgetések, az együttléti hiánya.

Apám eszméletlenül fektült bőrtönében a karácsonyi ünnepek alatt. Sokszor vádolom magam, hogy keveset gondolkodok rá. Szinte, – nehéz leírni, – mintha már nem is lenne. S valahogy... rosszak, nagyon rosszak a megsejtéseim! Dehát az a kis csiránövény sem tudja, hogy mi a baj, mikor száradni kezd. Én sem, de napjaim elátkozottságának itt van valahol az eredője.

És Mara! és a szerelmünk. Lassan temetni kell azt is. És szörnyű ez a sok temetés. Így egyszerre. Fülembé rémes sirató éneket rikácsol ez a sok, – minden szertartás nélküli, – sírba hulló kemény göröngy.

De nem tudok lázadni, s nem tudok védekezni sem, pedig nem szabadna még lesüllyednem az árba. Meg kéne még mutatni a gúnyosoknak, a legyintőknek, a gerencséréknek, hogy félreismertek, mert igenis van bennem valami, ami felemel nem velük egy szintre, de három lépcsőfokkal magasabbra. El kellene érni egy olyan pillanatot, amikor büszke lennék magamra, s lenéző másokkal szemben. Nem többet, csak egy pillanatot. Elégtéltként. De ahhoz erő kellene, erő, s ez nagyon fogytán van bennem!

1958. márc. 16.

Egy óra múlva kezdődik az ünnepélyünk. A 'nemzeti'! – Nem, nem tudok most írni! A lemezjátszón magyar muzsika, a szívem valahogy úgy teleszakadt félelemmel, vággyal, bolond emlékezéssel, mint az ügyetlen pincér pohara habzó pezsgővel. Ennek most már nem szabad kicsordulni. – Majd később.

1958. ápr. 9.

Nem, most nem írok szép, zengős, önmagamat elemző mondatokat, csupán száraz tényeket, adatokat, hogy emlékeim maradjanak erről a pár igénytelen, szürke hétről is, amelybe úgy süllyedek el, mint gondatlan páncélos vitéz a mocsárban lovas-tól.

A lelkem valahogy elpihent most. Miért? Egyelőre még nem találok a feleletet rá. Majd talán az idő meghozza azt is. Egyszerűen unok gondolkozni, cselekedni, örülni, szenvedni, – egyszerűen: élni. Persze nem mondhatom, hogy jól érzem magam ebben a közönyös, szürke mocsári masszában. Sőt! Fuldokolom. Levegőért kapkodok, és menekülnék, ha módját lelném. Rosszul érzem magam. Fizikailag. Pedig ilyen jó egészségben régen voltam, mint most. De belül valami baj van. Talán, ha már többet tanultam volna filozófiát, lélektant, talán, ha több tapasztalatom lenne emberismeret terén, tudnék valamit önmagam érdekében tenni. Annyit azonban érzek, hogy nagy, erős krízis van rajtam. De hogy meddig tart, és hogy fog eldőlni, nem tudhatni. Néha sajnálom magam, néha gúnyolom. Mindkettő egyformán rossz érzés.

Egy dologhoz megint vissza kell térnem: a szerelemhez. Nem tehetek róla, de azt hiszem, hogy én erre születtem. Vagy talán így érez minden húsz éves fiatal? Mindenki ily rettenetes kinnal szomjúhozza a szeretetet, a szerelmet, mint én? Mert nálam ez mintha furcsább lenne, mint társaimnál. Egyik órában képes vagyok minden örülségre testem zakatoló parancsolásai

miatt, de a másik órában érzéseim már oly eszményiek, hogy a földre húzó gravitációtól teljesen megszabadulnak. Talán ezért vagyok még mindig, változatlanul, bolondul szerelmes Marában, akit pedig most már elnyel lassan a távolság. Érzéseim, (amik pedig nagyon fejlettek) sem tudják már oly határozott körvonalakkal rekonstruálni, mint azelőtt. De a lelkünk, a szellemünk egyszer találkozott, s mint erős mágnesek, fogva tartják egymást. Legalábbis az övé az enyémet! – No, de megint csak elkalandoztam

Lássuk hát a vizsga eredményét: ábrázolóból kirúgtak, de pótvizsgán lementem. Most itt az új vizsgahónap, de kissé gyengének érzem magam, az akaraterőre vonatkozólag.

A magyar csapatban focirozom. Ők ígérték állást. Most reménykedem.

Apám állítólag kiszabadul májusban. Talán majd megoldja leveleivel fia nehéz krízisét is.

Tavasz van. Pár nap és 20 éves leszek. Ez szép, csak egy kicsit egyedül vagyok.

1958. máj. 28.

Ez a nagy időköz igazolja azt, amit írni akarok: Vizsgahónap volt áprilisban. Semmit, de semmit nem tanultam. Két vizsgám van meg: fizika 3, és geológia 3. A többit majd az őszszel teszem le, ha...

Sokszor volt már rossz hangulatom, de ilyen örült s egyszerűre, mint ismeretlen nyomás, még sosem nehezedett rám. Több, mint egy hónapig képtelen voltam valamihez is hozzányúlni. A levelekre hetekig nem válaszoltam. Még Marának sem, pedig az ő szavaira soha annyira rá nem voltam szorulva, mint éppen akkor. S mégsem ment. Igaz fociroztam a magyar csapatban. Az első két meccsen jól ment, tapsoltak, dicsértek az újságok, aztán a harmadik meccsen lecséréltek. Azóta nem tudok visszakerülni a csapatba. Józan perceimben nem sajnálom, mert arra gyanakszom, hogy cselekvő erőmet a futball vette el, tekintve, hogy akkoriban ez foglalta le minden gondolatomat. Ez alól lassan felszabadulok. Egyedül maradtam a kamarában. Béla elment dolgozni. Már újra érzem magamban a versek feszülését. Hamarosan feltörik a nyolchetes vastag kérget.

Mielőtt a mostani dolgokra térnék, még egy-két régebiről: április 15-én volt a születésnapom. Vettem egy üveg bort, s egy tucat sört mondván, hogy csendben megisszuk a kamerjaimmal. Nem úgy történt. Firmám, Zoli is megtudta, találkozott Csapó (Pacsó) Imivel, meg Palkóval, s eljöttek mindhárman, hozva magukkal vagy tíz liter bort. Zoli és Palkó már tizenegy után horkoltak. Éjfél után 2-re Pacsó is berúgott. Csak mi, a négy balek, voltunk józanok. Pacsó esküdzött, hogy haza tudja vezetni autóját. Megmosdattuk, beültettük a volán mellé, beraktuk a két 'hullát', akik közben összehányták az ágyamat, s indulás. Hát szerencsénk volt, mert sokszor kellett a volánhoz kapnom (mint másodpilóta) egy-egy összeütközés elkerülése végett. Megúsztuk, Igaz, Imi részegen is tökéletesen kapcsolt. Huszadik évem első napja ágynemű mosással és takarítással telt el.

A nőkről is valamit: lldível voltam egyszer-kétszer, amíg ki nem jelentette, hogy én csak azért udvarolok neki, hogy az apja átengedjen a vizsgán. Mit tehettem! – Faképnél hagytam. Edit? Kijelentette, hogy kapcsolatunkat nem tartja elég erkölcsösnek. Benne csalódtam. Mindig azt hittem, hogy ő okosabb, mint a többi hasonló korú, de most rájöttem, hogy épp oly buta és balfi ő is.

Május van. Egy hónapja nyaralok lenni a beachen, kivéve azt a pár napot, amit a forró buszokon töltöttem munkát keresve. Ezeket a napokat jó lenne egyszer valami novellában megörökíteni.

Gyárakba járni, angolul dadogni a busz-sofőrnek, az irodákban elhallgatni a goromba, vagy udvarias elutasításokat, izzadni, mint egy prairie ló, aztán az egészet megint, ugyanebben a sorrendben megismételni, tökéletesen reménytelenül. Próbálja meg, aki nem hiszi ennek keserves voltát!

Egy hónapja nem kapok hazulról levelet. Anyám utolsó levelében jelezte, hogy apám augusztusban jöhet csak haza. Most mit higgyek? Mara sem ír. Igaz, én is megvárakoztattam. Nem tudok mást mondani, csak a mottót: nehéz a tavasz így, egyedül!!

1958. jún. 23.

Egy hónap ismét eltelt. A hónap elején kimentünk Abbotstfordba epret szedni. Megátalkodott öt nap volt, de erről most nem is írok, Béláéknak beszámoltam róla levélben, s ha majd hazajönnek hozzácsapom a naplómhoz dokumentumnak.

Állásom még most sincs, és egyelőre a kilátások is teljesen negatívak. A focit otthagytam. Nem érdemes, mert hiába vagyok jó formában, újra már nem igen tesznek be a csapatba. Különbösen is a megígért munkát se tudják megszerezni.

Napjaim édes semmittevésben és érdes unalomban telnek. Megvettem a UBC strandra a bérletet, s most oda járok. Persze túl sok értelme nincsen, mert épp oly unalmas, mint bármelyik beachen. A művelődési lehetőségeim nőttek amennyiben akaraterőm, s közérzetem nagy általánosságban ismét helyre billent. Olvastam két klasszikus könyvet. A Musza Dag Negyven Napja igen jó hatást tett rám. A törökök századeleji örmény elnyomását örökíti meg megrázó erővel. Sok mindenben hasonlít a mi népünk történelmében, tollal szinte vissza sem adható szenvedéseikhez. Főhősének ábrázolása hátborzongató emberi mélységekből jó, de hite, – tragikus halála ellenére is, – átérző, és az olvasónak rendkívül felemelő. A másik Svejk, melyben Jaroszlav Hasek nem éppen megszokott irodalmi, – de immáron mégis klasszikus nyelvezete megtette a kellő hatást hasizmaim nevető gócaim. Egyszóval: végig röhögtem. Láttam egy-két nagy filmet is: Karamazov Testvérek Maria Shell-lel a főszerepben. A másik a Tízparancsolat, hatalmas technikai megoldásokkal benne. A zsidók Vörös tengeri átkelése felejthetetlen élmény volt. A harmadik a Cinerama Holyday. Ez az, az új kísérlet, ami már eredménynek is siker. Lényege, hogy három lencsével veszik fel, és három géppel is vetítik három irányból. A vászon félkör alakú és nagyobb az eddigieknél. A néző benne érzi magát a filmben. A műsor még nem összefüggő, csak rövid részleteket örökít meg.

Politika? Kivégezték otthon azokat a szerencsétlen Nagy Imrééket. A felvert por, a világ visszhangja nagyobb lett, mint gondoltam. Persze, akármekkora is, csak meddő, hiábavaló volt a tiltakozás – szerintem.

Отthon? Semmi. Nem tudok már haza gondolni. Valami kétségbeesett tompultsággal olvasom anyám leveleit, hisz apáról semmi pozitívot nem tud írni. Ő meg, – el tudom képzelni a nyomorúságát, bajait s mérhetetlen bánatát. De azt is tudom, hogy tehetetlen vagyok mindezzel szemben. Biztos ez okozza azt a bizonyosfokú közönyösséget bennem. Mara két levelet is írt az-óta. Amit eddig is sejtettem, ... szóval az a bizonyos hang most is hamis. Ezúttal, azt hiszem, véglegesen. De hiába, ez az élet rendje. Két év nem múlhatott el nyomtalanul. Azon, hogy az én szerelmem ennyire töretlen még, az adott körülményeket figyelembe véve, nem lehet csodálkozni. De ő? Hogyne kopnána meg az ő érzései! Fiatalabb vagyok, messze vagyok, ő színész, – miért várjon hát? Értelmesen és józanul írom le ezt, s mégis fáj. Ember vagyok, s talán kicsit költő is. Így még nehezebb.

Összebarátkoztam egy magyar sráccal. Okos, ügyes fiú. Jó állása van. Ildi nővérének udvarol. Meglehetősen eredeti, pesti típus, a tanult fajtaból. Bizonyos fókig igen nagyvonalú is. Jól kijövünk. A neve Zimonyi Imre.

Ildi? – Gyerek, idegekre menően, bosszantóan csacsi, de hát, ... nincs más!

Két hete a Fónagy Sanyival lakom együtt a kamrámban. Van egy-két rossz tulajdonsága, ami a közös élet rovására megy, de van szíve a fiúnak. Szeretem.

Egy-két apróság az itteni életből: Itt volt a szovjetek büszkesége, a TU 104-es repülő. Pár ürge társunk kiment a reptérre tüntetni ellene plakátokkal, s hagyták, hogy az itt élő orosz nemzetiségűek letépkedjék a plakátjaikat. Mi értelme volt az egésznek? Az, hogy New Yorkban a szovjet követség palotáját

megrohanta a nép, az igen! De itt? – Egy vacak pilóta ellen? – Itt a gyilkosok tömkelege futkos háborítatlanul, leszakad egy félig megépített hid maga alá temetve 18 munkást... és a többi. Hej, kockafejek!!!!

Na elég! Gyerünk az ágyba! Hisz holnap egy új, nehéz, unalmas nap lesz!

1958. szept. 4.

Elmúlt a nyár. Mintha nem is én lennék, aki lelkiismeretlen henyélésben töltöttem el az elmúlt hónapokat. Még ha írtam volna, vagy fordítok valamit, – de semmit! S most itt van négy elmaradt vizsga a nyakamon. most már nagyon bántanak az eltékozolta napok, hetek, hónapok. Szinte már sírva vizsgálatom magam, hogy mi ez? – Sosem lesz hát vége ennek a gyökértelen, helyemet nemelő életnek?

Viszont van egy nagy örömhírem! Apám szabad! Egyeszerre két levelet is kaptam tőle. Szellemileg látszólag töretlen. Hosszú-hosszú ideje nem nevettem ilyen jóízűn, mint amikor levelét olvastam. Utána percekig maradéktalanul boldog voltam

Augusztusban három hetet dolgoztam. Ez elég volt ahhoz, hogy lakásomat és kosztomat visszamenőleg is kifizessem. Egy német volt az építkezésnél a főnök, egy vadállat volt. Agyon kellett volna verni. Az Ókorban a rabszolgákat nem hajtották jobban, s durvábban, mint ő minket. No mindegy, lenyeltük, mert muszáj volt! A pénz beszélt, és mi nem ugathattunk!

Ildivel egy délután megegyeztünk, hogy jobb búcsút mondani egymásnak. Nem hitte már, hogy szeretem. Úgy látszik, színészkedni sem tudok már. – Lett volna egy alkalmam a nyáron (egy szőke, 25 éves angol asszony), hogy a test örömeinek rejtelmeibe beljebb hatoljak, de elgyerekeskedtem. Hiába, 20 év, csak 20 év, bármennyire érettnék is tartom magam egy-egy dolgokban.

Marától mindössze egy lapot kaptam a nyáron. Megírtam neki, – nem keserűen, de cinikusán inkább, – hogy szép volt, de halott ötlet tovább folytatni. Nem miattam, én változatlanul szeretem. Alig, hogy elküldtem a levelem, kaptam tőle is ma. Kítüntették: Moszkvába megy legmagasabb ösztön-díjjal. Örülök a sikereinek, de egy kicsit mintha féltékeny is lennék. Nem érdekes: vége, vége vége!!!

Egy, ami örvendeztet, hogy angolban szépen haladok. Szinte már minden nehézség nélkül olvasok regényt. De most egy-két hétig előttem a jelszó: tanulni! ... Teljesítenem kell!

Végre elolvashattam azt, az oly sokat emlegetett könyvet: „Elfújta a szél.” Megértem, hogy miért lett ilyen népszerű az egész világon.

A politika? – Háború szagát érzem. A nyáron nem izgattott a Közel-keleti válság, Libanon, Jordán ügye. Most azonban van bennem valami félős izgalom, ahogy a Formóza híreket hallok. Meglátom, jó jónak bizonyulok-e. – Meghalunk? Szeretnék élve maradni, de a háború az kell. S én akarom, hogy legyen. Ennek a romlott világnak buknia kell. Keleten s Nyugaton egyformán! Aztán majd, akik megmaradnak, törjék a fejüket, hogy nem, soha többet még egy hasonló világot, mint amit elpusztított a Megváltó Atom.

1958. okt. 15.

Az elmúlt hetekben egy kis változást eszközöltem ki életem folyásában. Elköltöztem Dalmi-éktól, otthagytam a fiúkat. Izgalmasak, s talán érdekesek is voltak a hajnalokig tartó vitáink, de felőrölték maradék akaraterőmet is. Ha a Jövőnek akarunk élni, a Jelent kell szolgálni és kihasználni. Remélem, hogy még idejében rájöttem erre a filozófiai igazságra. Új helyem, csendes, végtelenül nyugodt légkörű, s kényelmesebb annak ellenére, hogy magunk főzünk, mosunk, takarítunk. Külön szobám függetlensége megfizethetetlen érték! – Két negyedévvel van közös háztartásom. Azt hiszem, igen jó hatással lesznek rám. Két aranyos, segítőkész fiú. Rendszeres életmódjuk, tanulni vágyásuk engem is az élet rendes kerékvágásába irányít. Persze azért a magam kis különységét nem vetkőzöm le. De ez talán nem is lesz baj.

Apám jól van, rendszeresen ír, s ez igen nagy segítség.

Nagyon szeretem az apámat. Olyan, mint az Isten nekem.

Mostanában elég keményen tanulok. Talán sikerül letennem az utóvizsgáimat. Annál is inkább szeretném ezt, mert egy új terv kezd megfogamzani agyamban. Annyira izgalmas, annyira szép lenne, hogy szinte elfulladás a szó bennem elmondani. Tehát sorjában: Ha a Sors közbe nem szól, akkor elvégzem itt az egyetemet, egy évet dolgozom, hogy visszafizethessem az adósságot, s a fölös pénzzel elmegyek Párizsba, a Sorbonnra. Milyen csengése van ennek a névnek! Igen, beiratkozom a Sorbonne bölcsészkarára. Diákként járok az évszázados ódon oszlopcsarnokokban, kitáruló Szívvel állok meg a Szajna partján, s elmondok egy imát, amit még nem írt meg senki, amit még nem hallott senki. A boldogságnak olyan himnusza lesz ez, mely fölemel minden csüggedőt, s föl az én szívemet, föl egészen az Úrig, s ott... De szép álom, Istenem, de szép! Nem, az nem lehet, – Hűsz éves lelkem minden erejével tiltakozik ellene, – hogy az ember egyetlen álma se teljesejék be! Kell, kell, s most az egyszer küzdeni fogok a beteljesedésért foggal, körömmel, s minden erőmmel. Úgy legyen! Ámen.

Nem is merem folytatni ... s onnan haza menni valahová, egy csendesebb helyre, oldalamon egy lelkemtől szabott felséggel, s ott írni, alkotni, amíg az életből tart. – Kicserepedett az ajkam, kiszáradt a torkom, amíg ezt a pár sort leírtam.

Nem, semmi esetre sem vagyok a reális életbe való. Az anyag nem tud magához kötni, sem a pénz. Nem is írok többet ma. Agyam fölött most az Eiffel torony lebeg. Álmomban csipkézett vasába karolok bele ... Aludjunk!

1958. nov. 1.

Most, hogy a munka, a tanulás vágya egy kicsit elcsitult bennem, talán a megszokottnál is gyötrőbben ébredt fel az egyedüllet, a magányosság minden másnál keserűbb érzése. Szombat délután van, s már órák óta fekszem az ágyon, hogy kialudjam magam, de nem sikerül. Hogy miért nem Uramisten? Pedig az alap meg lenne az alvásra. A tavalyról elmaradt négy vizsgát a múlt hónapban bizony csak egy kis erőfeszítéssel tudtam lerakni. Rossz volt. Állandó ideg feszültségben voltam hétről hétre. Elegem volt! Szenvedéseim tehát egy fél évvel ismét meghosszabbodtak ezen a se-testem-se-lelkem által nem kívánt egyetemen.

ÚJÉVRE

Ha zsufoolt autóbuszban
Köszönt rád az éjféli,
S boldogságot csak
Zúgó motor kíván.
Mondd barátom!
Nem csüggednél-e te?

Ha nincs testvéred,
Apád és anyád,
Kikhez beszélnél
Fájó sebekről;
Mondd barátom!
Nem csüggednél-e te?

Ha nincs leány,
Ki csókkal búcsúzzon,
S ki megossa veled
A gondok terheit;
Mondd barátom!
Nem csüggednél-e te?

S ha nincsen más,
Csak fájó emlék,
Mely az új évben is
Teveled marad;
Mondd barátom!
Nem csüggednél-e te?

S ha elveszett hazád,
S vele a küzdés célja is;
Az élet értelme
Is vele veszett.
Mondd barátom!
Nem csüggednél-e te?

Hisz nincs föld,
Melyen otthont lelnél;
Hová könnyed leperreg,
Más hazája az. –
Sehol nem látsz
Ismerős folyót, tavat,
Rónát, vagy hegyet.
A magyar táj, szeretetével
Sehol nem ölel tégedet.

S ez még nem elég,
Mert száguld a vonat tovább,
Már fásultan nézed
A rohanó tájat,
A sorsra bízva életed,
S előtted a hamleti kérdés,
– Ah ...
Menjen a vonat tovább!
De most
Mondd barátom!
Nem csüggednél-e te?

Anglia, 1957. jan. 1.

Új kamarásom éppen most kapta a hírt, hogy megnyert egy 300 dolláros ösztöndíjat. Marha boldog pofával ül az ágyamon és ollózza ki a vele foglalkozó cikket az újságból. Hja, ez az, amire én nem vagyok most képes!

1958. nov. 20.

Szerencse, hogy ez csak napló és nem kell stilizálnom. Írhatom a gondolatokat, ahogy jönnek.

Ez a napló egyetlen jankiáltás egy testvér, egy szerelem s egy barát után. És én balga ezt a három – egymással halálos ellenségű fogalmat – egyetlen emberi lényben akarom megtestesülve kapni. Csoda hát, hogy karba vész minden erőfeszitésem, ha csatlódásom – amit magam okozok magomnak, – napról napra nő? Fáradságom, kimerültségem és modorom szinte a végső határhoz ért. Olyan végzetlen, – de személytelen – szerelem, olyan csordultig telt vágy, olyan hatalmas adni és kapni akarás feszül bennem, hogy eszem épségét féltem. Úgy odaborulnák valakinek a vállára, úgy elmondanám valakinek kedvenc versemet, s egy kis megértésért a világ legforróbb, legharmonikusabb szerelmét adnám cserébe. Hát nem tragédia, hogy ilyen robbanásig telt érzésközzel önmagammal kell megbirkóznom, s nem nyithatom meg a szelepeket?

A múlt héten itt volt Tollas Tibor. Embertől egészen rendkívüli hite, hihetetlen lélekereje felrázott pár napra. Ma már ismét a régi csömöröktől fojtogatott, a társadalom számára bukkott, senki vagyok. Szemközt köpöm a képmásomat!

1958. szept. este.

Túl ajándékozáson, (lepke szerűen tovareppenő örömkön) eljött az a pillanat, amikor megint – menthetetlenül – egyedül maradtam. Lassan beleszokom a változtathatatlanba. Nem is olyan rossz. Ezek azok a ritka percek, amikor megnyugszom, lelkem kiegyensúlyozódik. Áldozás ez: önmagammal és önmagamban. Most még egy kicsit nem gondolok semmire és senkire. A meg nem mérhető vágyak elpihentek bennem. Csendesen elvont boldogságom pedig a bánatot nem engedi közel. Úgy érzem, mintha nem kötne semmi e földre, mintha kint lebegnék valahol messze, a végtelen világűrben. – Oly jó így! –

Kint lucskos eső van.

HÁLÓKOCsIBAN

Ring a vonat puhán, kecsesen
Miként az otthoni ágy,
Úgy van vetve itt is,
Fehér lepedő, pokróc.
Csend a kocsiiban,
Éjjeli lámpa, kis fény,
Toll, papír a kezemben,
Mint régen.

De a levegő valahogy más,
És a vidék ott kint
egyre változik.
S mint az érzéseim,
Mit leírn szeretnék,
Összekuszáltak,
Belőlük levések egy keveset.

Szikkás hegyiség:
Völgynek rohan a vonat,
Hogy a toll ugrál kezemben,
Érzem, kanyarodunk,
S hogy százados fenyőkben
Vezet utunk.

Vonaton, 1957. jan. 22.

Bela Gorgenyi: Letters to my family (7)

Powell River, August 15, 1957.

My Dear Parents!

Please forgive me for not writing for two weeks. We had to travel back to Powell River as I mentioned before. The camp was shut down. We thought it was because of the weather. They told us that the paper market is very poor these days, so they may not start up again for a while. We are enjoying the freedom here. It is as if we were on a holiday. There is a lady who comes to the camp every day teaching us English until noon. After that we are free for the afternoon. We go down to the water reservoir, Powell Lake, to just sit on the shore or go for a swim sometimes, or we go and climb the hills in the neighborhood. There is always something to do.

We also spend a lot of time listening to the old records again. I bought two new ones on the way through Vancouver. One has two rhapsodies by Liszt, Nos. 2 and 14 and six Hungarian dances by Brahms. On the other record Imre Magyari is showing off his talents with Hungarian music. Everybody loves these records, and I must play them at least twice a day. On the back of one of the albums they say that Hungarian music is the most liked and most heartrending music in all of Europe. What can I add to that? For us right now it means a bit of heaven on earth.

I received the books! They arrived the day I showed up at this camp. They were wandering around for two and a half months. Thank you very much. They are great entertainment. We arrived here about midnight, and I read Cyrano before I went to sleep. The book of poems is great as well. The English translations do not mean much at the present. They are translated into some archaic dialect. We must concentrate on the spoken language now, but I am sure I will appreciate them later.

I did better than I expected with the money. I have about 800\$ in the bank now. Maybe it will be enough. Getting work here is hopeless. I am not planning to do any shopping here in Powell River because it is much cheaper in Vancouver. Sometimes the prices are only half of what they are here. I may buy a pair of shoes though, I need it.

I have not gotten a letter from you for a long time. I replied to the one Mum wrote about cocoa. The one about my brother's graduation still hasn't arrived yet. Ica sent one which I got today just after I sealed the one, I wrote to her. She didn't get the one I wrote in May. She wrote that Lajos is on his way to the new job and that his salary will be a reasonable one. I hope his long-promised letter will come from there.

How is the summer at home? They tell me it rained here for a month, and we brought the good weather with us for everybody's delight. The nights are amazing! The sky is full of stars. Even the neon lights of this little town cannot blur them out. In April we even saw the Northern Lights. What a great sight. I am glad that you could fix up the house- to make it more comfortable for you. Isn't it going to be a bit quiet with only the four of you living in it? Lajos will have his birthday and his name day in August. Please give him my best wishes for his new start in life. You stopped numbering the letters again. This is No. 7 from me. I have run out of space; I must close now. My address is Powell River until I can tell you otherwise.

My kisses to everyone, Öcsi

I mentioned before that Ica was a friend back home. We had a group of us travelling together every day by train to go to school. The group changed occasionally but we remained good friends. We met her in 1965 when Pat and I were visiting Hungary. She was happily married and had a baby. She died a few years ago. God rest her in peace.

Before I dedicate the forests of Vancouver Island to my memory, I would like to mention a few things about my experience there. The methods of logging were the typical clear-cut style. It was surprising to say the least, looking at it even with my limited European experience. The hillsides were steep and there was very little soil on them. The trees seemed to grow out of the rocks. They looked like monster trees in my eyes. Some of the Dolos we had to put a choker around were so large that we needed two people to accomplish it. There were a few that were too big in diameter for a railway car and had to be split in half with dynamite to make it fit. I thought that there would never be a forest on those hillsides again. In 1985, Pat and I went to the west

coast of the Island and drove on the logging roads as dose .as I could to the old Bear Creek Camp. The Last segment was blocked off and we could not reach the exact spot but saw some of the hills that we cleared off. There was natural reforestation taking place. There were healthy and happy forests, about thirty years old, growing there, which I would not have imagined possible. I hope that the industry of logging will be a forgotten practice by the time these trees reach the 600–800-year mark, and they will be as big as the ones we harvested. Will humanity survive that long?

Powell River, August 23.

My Dear Parents!

I received four letters from you within the past week. It looks like the postal service started to take letter delivery seriously. I also received a photograph of my brother.

The last two letters do not have numbers on them! Livike is asking me again to send things in letters. I don't think it is a good idea. We hear from other people that those letters disappear, or they are sent back. I don't think I want to try it. I am sure that there are other ways to send things, maybe IKKA or some other company can do it. We are too far away from the hub of things to rush into these matters. I will send the polio vaccine soon as well. It must be done in Vancouver; it costs only 15-20\$.

We got back to our old routine. We eat, study, and have fun. We have started to watch television a lot lately because the teachers say it is a good way to learn English. There are some very interesting movies on it. Paula Neni thinks that I am her best helper ever. Some days she lets me take over the whole kitchen if she has other things to do. She said that none of the girls are good enough to take her place. All my cooking skills are what I learned at home. She seems to indicate that the education of young ladies back home is not what it used to be. Anyuka should teach my two sisters the mastery of the art just as she taught me.

Finally, we received the plans for the fall, so I can write more accurately about it. We are going to Vancouver on the 15th of September and will be living at the airport. We are promised full accommodation and food. Paula Neni will be looking after that, so there will be no problems. The room arrangements will be set up once we arrive, probably three or four students will share one room. There will be 35 hours of lectures a week with Saturdays free. To complement the teaching staff that came with us they asked a few forestry engineers who came from Hungary a long time ago and some other technical people to participate. Most of them accepted the appointment.

There is discussion about not having a common facility at all and we each would receive 65\$ a month to look after ourselves. Unfortunately, there is unemployment around British Columbia now, everybody is trying to go to Vancouver in hope of finding work, so it is not easy to find a place. All the monthly money would be spent on rental and food and very little left for travelling expenses and other things, so, we chose the common set-up.

The courses will be the same as in Sopron, primarily teaching Hungarian forestry practices. We also must take English language courses, economics, and Canadian forestry practice in English. We will see how it will turn out. There is no chance to get a part time job. Businesses are closing shops every day. We just read that an American magazine stopped publication. When they started up 50 years ago, they planned to be in business for 50 years. Time was up, so they closed the printing shop, and everybody lost their jobs. That is the kind of economic planning that is carried out here: "I am alright, and you look after yourself."

Today I bought a pair of shoes. It cost only nine dollars, which is not bad for Powell River. Unfortunately, the styles they offer are terrible. I may end up with crippled feet in the fashion of the Chinese mandarins. I want to wait with the shopping for clothes until we get to Vancouver. We hear that there are big sales offered in the stores with very good prices. There are some new pictures as well. I have not seen them yet, but I will send some as soon as I get them.

My kisses to everybody. Letter #8 Öcsi

It was not my intention to degrade the young ladies I worked with in the kitchen, and I am sure. Paula Neni was not intent on doing that either, she just expressed her observations. Studying in high school and at university was full time job and the parents tried to do all the chores to help their kids succeed.

Mea culpa, if I offended anybody.

Powell River, September 2.

My Dear Parents!

It is the second of September today. How quickly this past year has gone by. It was exactly a year ago that I said Good By to you and to 18 years of wonderful memories. I was going away to experience the world and to learn to live "Life" with all its problems on my own. Apuka told me that day: "I feel that I will not see you for a long time, stand on your two feet, live like a man." ---- That is as far as I got last night, I could not continue! That day, a year ago, I did not believe that he would be right. Today, I am here, in this faraway place, and I can tell you that I lived like you asked me to. I ask God to help me to be able to continue the same way, the way you have known me.

Two more weeks and we are moving house to Vancouver. We are going to the airport camp, but it will not be the permanent solution. Plans change all the time. As soon as we find a place to stay closer to the university, the camp will be closed. Paula Neni said that she is planning to rent a large house with lots of bedrooms and a few of us will be able to live with her. It would be much better than me and my friend going to separate places to live. We will see.

The English language skills are not important for the first while because all the lectures will be in Hungarian. Otherwise, my English is good. The volunteers stopped coming to the camp here to teach us, so we are having a nice holiday for two weeks. We will start learning English again during the school year. During the next four years, even if we learn only one new word of this godforsaken language a day, we should be alright.

I am glad that the pictures arrived. They are slides. If you get hold of a projector you can project the pictures on the wall and see a large image. To get the right orientation, you must put them into the machine with the white side toward the light and the arrows will show you which side is up. What is on them? The first one shows me sitting at the edge of a steep rock wall close to Powell Lake. I am about 60 meters above the water. In the background you can see the lake and a lot of seagulls. The second one is on the road to the lake. The car is not mine, but it is worth getting one soon. It is much cheaper to travel by car than by bus or airplane even on long distances. This one was taken close to sunset. We could not project them here before I sent them so let me know if they are in focus.

I received the letters from my Granny as well and the one you wrote on the 25th. I got two addresses from Lajos but not the ones in Vancouver. Who are these people? Bogyay's mother wrote to him that she had met you. That is all she wrote. Let us know where, how and when did you meet and what did you discuss. We are blindsided here completely.

Please, start numbering the letters again. This is the only way we can keep track of the missing letters. I will try to send razor blades in a letter. Stockings and scarves I cannot. They are sent back to everybody here. At least they send them back and don't keep them.

I asked you to subscribe to the magazine "Repülés" for me. Lajos promised that he would do it, but I haven't received any of them yet. We found a bookstore in Toronto that sells Hungarian books. I will be able to buy from them just about anything I want so you don't have to worry about sending books anymore. I am putting a few new slides in this envelope, and I hope it will not be too heavy. All the best to everyone. Letter #9, Öcsi

The plans were changing daily about our move to Vancouver and the following letters will show even more variations on the subject. Bogyay was my schoolmate in the logging camp, and it was his mother who wanted to meet my parents.

Powell River, September 10.

My Dear Parents!

I received your letter and the one about my brother's graduation the same day. Where was it travelling around for nine weeks? Did it go back to you for a while? I also received one from Steve Simon. I will try to reply to him as well today. First I must do some washing and ironing. We have only a week left before we start our move. We cannot look for a place to live before we arrive. I hope that Paula Neni's plans will work out for me. We must watch the travel distances in the city as well. Greater Vancouver is a big place, about 45 km east to west. Even the university campus is large. From the entry gate to the buildings, it is about an hour's walk. I must sit down and draw up my "five-year plan" which must include the purchasing of a car if I want to be on time wherever I go. What I said about the university is as if I started to walk from the railway station in Dunakeszi to go to classes in Fót. Canada is the same when it comes

to distances just on a larger scale. The locals don't even grasp how big it is. They told me that Hungary must be about the same size if there are 10 million people living there. They say that the 15 million is already too much for Canada. To tell you something, these people are unbelievable. It is getting close to a year now that we are dealing with the university, and they still do not grasp that we are from Sopron and that Sopron is in Hungary. The students and the public are what I am talking about. Sometimes their ignorance is an advantage as well. There are a lot of bad stories floating around about Hungarians. Many times, it is the truth. Unfortunately, it is the result of the good Communist upbringing of the proletariat. The biggest complaint is that they do not want to work, they just want government handouts. Many of them are from Budapest and make our life difficult. Luckily, most of them don't know that we are Hungarians. I! introduce myself that I am from the Sopron University, then everything is fine. It is hard to get used to this. They "know" very well that Budapest is not an island above the Arctic Circle or that it is not close to the Central Asian Lake District. They know that it is in Hungary and that it is the capital of Romania. I! mention Bucharest, they get confused and start looking at the map of Norway, or maybe Denmark. It is the same for a university student or from a logger in the bush. It is an English trait. To talk about something well and with some knowledge is impolite. It doesn't matter that in Canada there are only 5 million Englishmen and 10 million others, they seem to control the general behavior of everybody.

But we keep our old traditions. I had my baptism into the student club two weeks ago. These traditions do not change. Even if they are not reminiscent of the traditions of Selmec, they are close to the ways of Sopron. There will be another ceremony tonight for two "godless pagans". They will be given a chance to return to the bosom of Bacchus.

The laws concerning alcohol are medieval to say the least. It is not allowed to drink in public places. Alcohol can be sold only in sealed bottles and only in licensed premises.

One may drink at home, but one may not offer a drink to a guest. The guest may bring his own bottle and that can be consumed. How in God's name can they control it? Who has his name shown on the label of a bottle? On top of it all, Canadians do not have ID cards of any kind. Even driver's license has only a signature on them, no other identifying information. Bank books don't even have a name on them, just a number. What you sign doesn't matter. What is important is that you do not vary your signature. We still have no address for Vancouver, please, send your letters to this old place, they will forward them.

You decided to connect to the new water system. Good. Don't you have to change the pipes in the garden? Can they take the higher pressure? It will make your life much easier.

What do the girls say about the new school year? I hear that Russian is a compulsory language again. They should try to learn some other language as well. I would suggest English. It is an easy and useful language, even if it is a bit convoluted. German or French may be a good choice also. French appeals to me a lot, it is the other official language of Canada, and I should learn it sometime. Maybe after graduation it would be a good idea to move to the French speaking part of Canada and live among them for a while. Once again, I recommend that the girls learn another useful language. But they should not get bogged down with some ancient form of it. They should look for the living version. It is no use to learn Shakespeare's dialect. That is a problem with English. There are too many dialects and mixing them up is worse than not speaking at all. My kisses to everybody, Letter #10, Öcsi

PS. How do you like this kind of writing paper? Can you read my writing, OK? Would you like me to send some?

This is another long and somewhat funny letter full of discontent and uncertainty. Let's leave it at that. The baptism of 'Baleks' into the Fold is an old tradition that is based on proceedings common with and originated by the mining engineers. The 'Balek' picks his godparents beforehand and, they become his Firmas, who give him nicknames at the ceremonies. My choice for Firma No. 1 was John Baraksó, a fourth-year student. He was the friend of György Donáth, my room mate in Sopron, who went to Switzerland. My second choice was Anna Héjja, a third-year student, whom I worked with in the kitchen. Unfortunately, ladies were not allowed to participate in the proceedings, so I had to pick a third person as well. He was Joe Ta-

kács, another fourth-year student who agreed to participate on Anna's behalf. The nicknames were selected by the godparents. Anna gave me the name "Butcher" (Hentes) because that was my job in the kitchen. Joe was the only other butcher among us. János was a bit more risqué with it, he called me "Lufasz" (the horses' thingy). Not the sausage kind I got to know in the logging camp but the real one. He became a great friend and influenced my life in many ways which will become evident in the letters of the following years.

Sea Island, September 19.

My Dear Parents!

Finally, we arrived at our camp at the airport. We were just told that this place cannot be maintained for the whole year, and we will have to move again. I prefer it that way. If we stayed here as a unit we would upset the local students who have a lot of complaints already. I found a place to stay in Vancouver, much closer to the university. From this island it takes two hours by bus to get to the campus.

Paula Neni's plans have not worked out yet because she cannot leave the kitchen here until the camp closes. She talked to her daughter, and she will look after us. There will be four of us friends settling in with her. She is married to one of our professors. We will have two rooms to share between the four of us.

Yesterday we officially signed up for the courses. The tuition fees are 166\$ for half a year. Our lectures will be in the afternoon and in the evening because the classrooms are not available during the day. We will be there from 2:30 PM till 10-11 PM for five days a week. On Saturdays it will be a bit better, maybe only two-three hours of lectures only.

We are counting our pennies and it looks like we will be OK. I bought a few pieces of clothing already. I bought a grey suit with two pairs of pants. This will be for everyday use and I will buy something nicer for special occasions. I also bought a Suede leather jacket, rusty brown in color. It will be good to go to school in the fall and again in the spring. I think I will look after myself reasonably well. If I find some part time work during the school year I will take it. I got a letter from Steve Simon. I will write to him as well.

Our new address in town will be: 1777 W 5th Ave. Vancouver, BC, Canada.

Please be careful to write the number 'one' as a single line. The way we write it that means the number seven here! Also, you should not cross the stem of the number seven. That is not known here. It would have been good if you had given me the addresses of your acquaintances here, it would have made the search for the living quarters much easier.

We are starting the classes on Monday. We all hope that this year will be more successful than the one we started in Sopron, and we will not have to abandon it in two months.

I haven't received any letters from you for weeks. They are probably trying to catch up to me while I am moving around so quickly.

All the best to everyone. Letter No. 11. Öcsi

The camp on Sea Island was part of the Air Force training center set up during the Second World War. In the style of housing and amenities it was very much like the camp at Abbotsford airport where we stayed in January. It was comfortable but very inconvenient for travelling to UBC. Some people wanted to maintain it, most of us were voicing our opinion that living among the people of Vancouver was much preferable to being isolated so far away. The government agents were of the same opinion and the camp was closed in mid October.

Paula néni was obliged to stay with the camp and keep feeding the lost souls who spent their summer in the bush and had no idea what to do or what to expect in a big city. The camp served everybody well in this transition period. The four of us were lucky to get first chance at moving to town to the Szy residence. Ferenc Szy was one of the Assistant Professors from Sopron and his wife was Dalmi néni, Paula Neni's daughter. They were very caring and gracious landlords. They were learning the ways of the 'Canadian Life' together with us.

We also started our English language classes. It was important to many of us because we could speak English by the time, we arrived in Vancouver, but we didn't dare to. We learnt it in the bush and on logging camps and when I tried to look up

some of the words in the dictionary, I could not find them. It took a while before the Duncan episode sunk in. Now we were in the big city, and we had to behave!

Steve Simon was one of the guys in our group of rail-rovers going to school every morning. He was part of the group of altar boys when we were going to elementary school. He chose to become a priest, but the government kept closing the seminaries he tried to attend. When he wrote to me, he finally made it to the Abbey in Tihany on Lake Balaton.

1777 W 5th Ave, Vancouver, September 25.

My Dear Parents!

This is my third letter to you without any news from you. We get letters forwarded from Powell River every day but nothing for me. I hope that once you start using this new address things will improve.

As I mentioned before, we moved out of the camp on Monday. Why? The local authorities want to close all camps for the refugees, partly to help people integrate into everyday life, partly for their own benefit. It is much simpler for them just to hand over 65\$ to each person every month than to work every day to keep a camp functioning. I prefer it because this way I can spend 5-10\$ on myself a month or save it. In the camp we would not get a penny. Also, it is a very good feeling to be with caring people who want to provide us with a "home" after so many months of living a communal life. There are four of us here, good friends, we get along well. There are some pictures of our place, and I am waiting for my copies so that I can send them to you. We have two rooms that can be opened into one by a long movable wall. We have special ceiling lighting, carpets, curtains, and a planter with flowers outside the window, all the things we have been missing for a year.

yesterday we bought a radio and a record player jointly to be able to entertain ourselves. I bought a new record as well and "Hungarian Gypsy Melodies" is the title. It is beautiful. They are singing in Hungarian some of the folksongs that we know. (Here follows a long list of song titles in Hungarian which I will skip.) There is another record that I have got my eye on. It is called "The Gypsy Wizard".

I think we will have lots of entertainment to help us study. I am sure we will get used to the evening hours. So, this is our life here. How are things with you? What kind of entertainment do you enjoy? Do you go to concerts or to the theatre? Who are playing concerts in Budapest? I have heard that many foreign artists are going there these days.

How are the young ladies? Are they studying hard? They are both in their third year now, are they? Livike is in high school, and Marika is in elementary. Livike had to pay a 1000 Ft tuition fee? What happened?

I am waiting for your letter and send my kisses to everyone Letter # 12. Öcsi

The Szy family bought or rented a house in Vancouver on 5th Ave, just east of Burrard St. There was an empty lot at the corner and their house was the second one on the north side in a long row of 'Vancouver Specials' dating back to around 1910. It was the typical two-story wood construction style with the basement half in and half out of the ground. It is long gone now and there is a car dealership on the site.

Across Burrard St there was a Texaco gas station which is replaced now by a dry-cleaning establishment. We used to tease the master of the house, Furi bácsi, that he chose the worst possible place for us to live. Every time we went out the front door, we had to look at a Red Star. We came halfway around the Globe to get away from it and now we must salute it every day. He laughed with us and said, "We will talk about it at exam time".

Initially we had the luxury of the main floor which had a large kitchen and pantry beside our rooms. Later, we traded places with the family who started off living upstairs. The neighborhood was very friendly and there were lots of shops close-by. The bus on Fourth Avenue gave us easy access to UBC and downtown. We enjoyed walking into town, particularly at night if we went to the special midnight shows at the movies which we loved because they had two feature films for 25 cents.

I do not remember how much we paid for room and board, but it was much less than the \$65 we had to live on every month.

Rétfalvi László: Egy újabb viharos év - 1963

Az 1963-as esztendőt is a Fehérfejű sasokkal kapcsolatos San Juan Island-i tevékenységeim dominálták. A madarak előző évben kimaradt fészkelési ciklusuk korai aktivitásait, februártól kezdődően több hétvégi látogatással és légi ellenőrzéssel próbáltam pótolni. Ekkortájt hozták figyelmembe, hogy egy Victoria Egyetem diák David H, aki rendelkezett pilóta engedéllyel, szintén belekezdett a körülöttük lévő Gulf Szigetek sas állományainak kutatásába, sőt egy alkalommal SJI-t is körül repülte. Hamarosan fel is kerestem Vancouver Szigeten, Saanich környéki lakásukon s töltöttem ott egy délutánt. A sasok utáni közös érdeklődésünk lehetséges együttműködést vetített előre, de szabadon repülő sasok látványához szokottként, engem zavart az udvarokban, nagy dróthálóval borított ketrecben két fogvatartott sas helyzete. Minden bizonnyal meglehetett a sebesült vadmadarak talpra állítása érdekében tett fogvatartáshoz szükséges állami engedélye, de a látvány mégis visszás érzést keltett bennem. Ezután, légi felmérések kivételével nem is szorgalmaztam kapcsolunk további kiszélesítését. Finnyásságom a szabadban mozgó vadállatok életébe való érdeklődéssel emberi beavatkozással sokáig velem maradt.

A többszörös tavaszi SJI-i látogatás VW autóm nélkül nehezen lett volna kivitelezhető s annak költségeit is saját kereseimből kellett fedeznem. Emiatt kaptam a pénzkeresési lehetőségen, feldolgozni a BC Wildlife Branch által a provincia belsejében, Cache Creek-nél felállított 'Game Check' ellenőrzési helyen évenként gyűjtött vadászati adatokat. Az emlék korára mutat, hogy az adatfeldolgozás lyukkártyák felhasználásával történt s a babramunka időigénye a mostani számítógépes megoldások sokszorosát tette ki. Segítőtársként magam mellé vettem egy, a walesi Aberystwyth Egyetemről továbbtanulásra frissen érkezett Anne T. nevű diáklányt, hogy gyorsabban haladjak a munkával. Az adatfeldolgozás mellett természetesen vinni kellett a TA oktatást és a felvett kurzusokkal való tanulást. Mindezt, hasonló leterheltségű társainkkal saját irodáinkban végezhetjük, nagyjából a hét minden napján, reggeltől estig, sokszor közel éjfélig. Szórakozásnak akkoriban csak az esti kávészünetek alatt töltött beszélgetések szolgálták és a nagyon ritka mozi és 'beerparlor' (sörszalon) látogatások. Ezen idők szintén emlékeztetnek a kezdeti 'hippykor' status quo ellen tiltakozó énekeseire, melyek egyes dallamai megmaradtak fülemben, de sohasem lettem nagy híve a Woody Guthrie, Pete Seeger, Joan Baez és a Bob Dylan féle protestáló trubadúroknak. Ide tartozik megemlíteni egy hétvégi túrát Anne T többnyire Welsh etnikumú barátainak társaságában a North Shore Hegyek 'Mt Ashlu' magasán található turistaházhoz, ahol a közösen készített 'stew' ízesítéséhez többen (Welsh szokásként?) gyertyacsonkokat dobáltak a levesbe.

Február hétvégi látogatásom alatt minden ismert sasfészkek környékén észleltem felnőtt madarak által tatarozási aktivitást - ide oda rakosgatni régebbi és újonnan behozott gally darabokat - de tojásrakásra mutató hosszabb fészkekben való tartózkodás

dást nem láttam. Fiatal sasok viszont a vártnál ritkábban kerültek látókörmbe. Az időjárás általában jobban befolyásolja a földszinti felméréseket, mint a légieket, mert hűvös, nedves napokon a sasok a magasban való körözés helyett fák kevésbé észlelhető ágain gubbasztanak és a fiatal egyedek teljesen sötét tollazata pedig csak tovább nehezíti észrevételüket. Márciusban két hétvégén is (az első a fent említett Saanichi látogatás folytatásaként) meglátogattam kutatási területemet, amikor nagy örömmre buzgó aktivitásban találtam az 'A nest' pár mindkét madarat és elsőként szerencsém volt megfigyelni párzásukat is. Az utóbbi aktus jelzésértékű a mihamarabb történő tojásrakási eseményhez. A sasokról megjelent írott anyagban gyakori ezen időszak alatt megfigyelhető, a hím és nőtény között végbemenő látványos légi parádé említése, amikor azok váltakozva zuhanórepülésben közelítik meg egymást s találkozásukkor talonjaikkal összekapcsolódva cigánykerék szerűen esnek a föld felé. Hasonló légijátékot többször láttam a SJI-i sasok között, de a talonok összekapcsolása nélkül. Április közepén pedig mindhárom jól ismert fészkenél, (a Turn Island 'A nest', a Rocky Bay 'B nest' és a Point Caution 'D nest') két-két felnőtt tollazatú sas volt jelen, örködni fészkek és a körülvevő 'foglalt terület' felett. Teleszkópom használatával jó rálátást lehetett elérni az A és B fészkekre, de a D fészket csak a tenger felől lehetett tisztán látni, amit lankadatlanul segítőkész Chuck Nash helybeli barátom újonnan beszerzett motoros csónakjával értünk el. Tehát, minden úgy nézett ki, hogy sikeres éve lesz a szigeti populációnak.

Charley N. nagy erőjű (75 LE) motorral felszerelt csónakja nagyon alkalmasnak tűnt felméréseket végezni a parvidéki fészkek használatáról, de lehetőségeink arra nekünk, kispénzű és alulfinanszírozott kutatóknak csak mások jóvoltából és segítőkészségéből jutott. A kirándulásnak is tekinthető partközeli csónaktúrán részt vett a Vancouverből velem utazó, ezúttal önkéntes alapon, segítők Anne T. is, akivel este hivatalosak lettünk egy helyi halászokból álló társaságba. Találkozásunk a kikötőben lehorgonyzott hajók egyikében történt, ahol Anne jól érezhette magát a feléje nagy érdeklődést mutató társaságban, mert távozásomkor hallgatott marasztalásukra és maradt tovább. Nem érezve felelősséget érte - felnőttként tudhatott maga után nézni - szállodai szobámban nyugovóra tértem és csak a reggelinél láttam őt ismét. A hónap vége felé, bérelt alapon Dave H. körbe repülte a szigetet és számlálása hasonló volt a korábbi mérésekhez.

Többszöri halogatás után, május 7-én költöztem újra SJI-ra részletesen folytatni a megkezdett munkát. A közel két évi tartózkodásom a szép kilátással rendelkező vancouveri 10th Avenue szobában ezennel véget is ért - ősszel, vándorlókhoz hasonlóan majd új lakhely után kell nézmem. Elszállásolásom SJI-on sem volt megoldott. Tavalyi pazar lakhelyem gazdát cserélt, bérelni helyette mást csekély havi stipendiumom nem engedte. MDFU szerint a helyzet megoldható sátorban való lakozással, mivel ott a nyári éghajlat azt megengedi. Hoztam is sátort magammal, amit Charlie N rokona területén, Rocky Bay-ben egyből fel is állítottam és igazi vadonban élőként még szakállat is kezdtém növeszteni. Figyelő pontomat Rocky Bay-be áthelyezni a Turn Island-i sasok kétségbe ejtő helyzete okozta. Bár a saspár a fészkek körül maradt, a korábbi hónapokban tapasztalt erős fészkelési aktivitásuk megszűnni látszott. Mindezek okozója az előző évi környezetével nemtörődő, sőt egyenesen destruktív csónakos turista forgalom megismétlődése lehetett. Egy helyi pilóta közlése, hogy egy korábban látott tojás eltűnt a fészkekből, valamint az előrehaladott idő kétegyessé tette a madarak további lehetőségét fiókanevelésre.

Az új helyhez való ideiglenes 'röghöz kötöttségem' ismét lehetővé tette a sasok aktivitásainak egésznapos megfigyelését, mert az ott töltött 24 óra bármely percében belenézhettem a teleszkóp sasfészkekre irányított lencséjébe. Emellett, alkalom adódott látni a Fehérfejű sasok és a közelükben fészkelő Halászsasok (*Pandion haliaetus*) egymásfelé mutatott viselkedését és az

előttem elterülő öbölben pedig a mindkét faj által végzett halászati manővereket. Nagy vonalakban céloim az volt, hogy a 'B nest' sasokkal kapcsolatos szerzett adatok összehasonlításuként szolgáljanak az előző évben szerzett 'A nest' adatokkal.

Természetesen, nem maradtam minden nap 24 órán keresztül a sátor környékén, mert találkozni is illett Friday Harborban és SJI más pontjain lakó ismerőseimmel és élelmiszert is kellett beszerezni a sátor melletti főzéshez, valamint szem előtt kellett tartani a szigeten belüli sas mozgásokat. Éltre szóló emlékként maradt meg fejemben egy eset, amikor több esti órán át tartó barátokkal való szórakozás után, a táborozó helyemhez vezető mellékúton sebesen haladva kis VW autómmal, felugrott előttem - a szélvédőt majdhogy súrolva - egy nagytestű őz. Az esti szórakozás alatt szerzett kis kábultság okán szemrebbenés nélkül, 'oda se neki' hozzáállással veztettem tovább és sátoromhoz érve bújtam hálózsákomba éjjeli nyugovóra. Jól aludhattam, de reggeli ébredéskor, miután átfutott kitisztult fejemben a történet, csapott ki rajtam a hidegveríték és kapott el a sokk. Személyes tapasztalatból tudtam milyen károkat okoz egy őzzel való kis koccanás, itt-ott megjelent újsághírekből pedig a szélvédőt is elsodró vadakkal való ütközés okozta végzetességről. A 'burokban-született' féle szerencse talán még tartott velem.

Végzetközeli esetem nem tartott vissza az esti szórakozási alkalmak folytatásától és egy baráti társaságban töltött beszélgetés alatt ötlött fel a lehetőség esőállóbb fedelet szerezni fejem fölé. Hal Rogers vadőr barátom a családi vállalkozásként működtetett több kabinból álló, Oaks-nak elnevezett turista szállása egyikét ajánlotta fel használatomra, ha segítkezek neki újonnan indított 'rabbit-netting' rekreációs/vadászati vállalkozásában. A korábban már említett SJI-unikumnak számító foglalkozás fényszóró lámpa kezelésében lenne szerepem. (Az örömet hozó hálóval való 'zsákmányolást' mindig a vadászatot bérelő 'kliens' végezte). Igent mondtam az ajánlatra, de Rocky Bay-ben felállított sátoromat megtartottam egy időre. Első napi - több mint három órát igénybe vevő 'vadászatunk' egy nagy kiterjedésű buckás mezőn sikeres volt: több tucat nyulat fogtunk el és raktunk a járműre épített ketrecekbe. Mivel részvételem a 'netting'-ben ezután is folytatódott, érdemesnek tartok egy kitérést a részletekre. Az élőnyúl zsákmány ugyanis további 'kezelésre' várt, ami az állatok 'levágása' mellett bundájuk lenyúzását is jelentette. Nem a legkívánatosabb dolog, amiért legtöbb kliens annak elvégzését, többlet fizetségért a 'rabbit-netting' vállalkozóra hárította. Hal R tíz év körüli fia, Scott kész volt a pénzkeresésre és mesterien (baseball ütőt használva) végezte a feladatot, mind ameddig anyja 'megállj'-t parancsolt, mert félt, hogy a gyerek élethez való viszonya komoly sérülést szenved. (Scott idővel US Marines törzsőrmesterként szerelt le).

Nagyjából egyidőben, helybéli barátaim meghívása adott alkalmat kipróbálni a 'scuba-diving' név alatt ismert búvárkodást is. A főleg halászzal és juhtartással foglalkozó szigeti őslakos Wade Sundstrom és az újonnan megismert és közeli barátommá váló Roger Loring társaságában tettem meg az első lemerülést. A szükséges felszerelést a baráti körből kölcsönöztük össze. Nem volt probléma a sűrített levegőt tartalmazó palackkal, a lég-szabályozóval, az arcot majd teljesen befedő maszkkal, de a női testre szabott 'wet suit' nagyon szűk volt és annak furcsa kinézete megkuncogtatta társaimat. Sebaj, az élmény kedvéért elviseltem. Búvárkodásunkat SJI nyugati partján, a félelem keltően Deadman Bay-nek nevezett kis öböl meredek sziklás partjánál tettük. Amint alámerülésem tartama túlhaladta tüdőkapacitásom ismert határát, különös eufórikus hangulat vett hatalmába. A lassú leereszkedés és a együtt maradás szükségét figyelmembe hozó társaimat elhagyva kezdtem egyre lejjebb süllyedni a csodálatosan színpompás tengeri virágkertnek tűnő partoldal mentén. Hosszú percekig tartó ámulatom után vettem csak észre a jóval felettem tartózkodó Roger L frenetikus mutogatását a karján viselt mélységmérő műszerére, a 'nehogy tovább menj' jelentéssel.

Oxigén készletem felhasználása után, már a felszínen mutattak rá barátaim, hogy több mint 25 méter mélyről hívtak vissza. Gondatlanságomnak meg is lett az eredménye: az elpattant hajszálerek okán egyik szemem fehérje, valamint arcomnak a maszk által fedett része vérvörös színbe borult s maradt úgy sokáig.

Rocky Bay távolesett a gyakran használt aszfaltozott úttól, ezért hivatlan látogatót ritkán láttam a közelben. A sasok viselkedésén is mutatkozott a gyakori zavargás hiánya, mert a Turn Island-i sasokhoz hasonlítva rendkívül nagy ricsajt csaptak, ha fészekfájuk alá mentem, ott is begyűjteni a kihullott és kilökött ételmaradványokat. Később, amikor csalátekként nyúl teteimet helyeztem közelükbe, csendesebben viselkedtek. A csenddel és a magánnyal kapcsolatos emlékem a sátor táboromat gyakran látogató kis Oregon Junco (Junco hyemalis) énekesmadárról. Minden alkalommal körül vizsgálta az autóm zege-zugát, csúszkálgatott az ütközön és neki-neki repült a nikkell-fényes kerék tárcsájának - amiben saját képét láthatta. Barátságos volt, nem félt érintésközelembe jönni. A sátor mellett töltött órák, a sas adatok gyűjtése mellett, nyugalmat is jelentettek a sziget lakottabb részében történő nyüzsgés ellenében.

Szemem körüli sérülésem ellenére visszatértem a búvárkodáshoz a búvárologás percek megismétlésére. Hamar magam is rájöttem (bár gyakorlott barátaim már javasolták), hogy a víznyomás kiegyenlítésére levegőt kell fújni a maszkba és hogy nyugodtabb mozgással palackozott levegőm is sokkal tovább tart. A hosszabb lent maradás lehetővé tette a vízalatti 'mescország' növényeinek és állatainak szélesebb vizsgálatát, de a kezdő ponttól való elbarangolást is. Egy korai alkalommal, érezve levegőm fogyását, a visszabarangolás helyett egyből a felszínre igyekeztem, ahol messzire találtam magamat a parttól. Biztonságérzetem tovább csökkent, amikor a nyílt vizeken egy 'Orca pod' csoportot láttam elhaladni. Siettem is meg nem is a part felé, attól félve, hogy gyors csapkodásomat valami sérült préda menekülésének veszik a tenger csúcsragadozói.

A búvárkodással kapcsolatos megismerkedésem a 'fruit de mer' (a tenger gyümölcsei) féle ínycségeekkel is. Ezideig a grill lazac volt az egyedüli tengeri lény étkezési palettámon, de a búvárkodások alatt, főleg társaim által gyűjtött osztriga és a tengerben lentebb lakozó 'scallop' (fésűkagyló) is megjelent azon. Az osztrigát sütvem, a scallopot gőzölve fogyasztottuk. Ezután már természetesnek vettem a False Bay alacsony vízálláskor felfedett homokos partján kiásott 'clam' kagylók fogyasztását is. Sőt, mindannyian kedvenceim lettek.

Június elején nemvárt telefonhívást kaptam: UBC graduate school diáktársaim Pete McConnachie és C. Donaldson barátnőikkel együtt megérkeztek a korai komphajón, engem meglátogatni. Volkswagen 'beetle' autómba gyömöszölve végig mutattam nekik SJI nevezetességeit, majd estére, Hal és Jerry R rám való tekintettel meghívtak mindannyiunkat grillen süttött lazac vacsorára. Ezen alkalom is rámutatott az általam már régen érzett felismerésre, hogy az amerikai emberek barátkozóak és ugyanakkor vendégszeretők is. Később, a lakosok többsége által felém mutatott barátság viszonzásaként is, gondolkodás nélkül elvállaltam egy felkérést, több mint 30 középiskolakorú fiatalat gardírozni egy délutánon keresztül a Roche Harbor uszodában. A hónap nagy része, a sasfészkek megfigyelése mellett utazással telt. A napok egyhangúságát megtörni fogadtam el Hal R és üzleti partnere Sam B meghívását egy Seattle-beli látogatásra. A nekik 'kiruccanásnak' számító úton szórakozó helyeket látogattunk és a nap végén Hal szüleinek házában kaptam szállást. Pár nappal később már Vancouverbe igyekeztem, nem kikapcsolódásra, hanem találkozni a szabbatikálra készülő MDFU-val, közös ügyeink megbeszélésére és ami, elfoglaltságai miatt több napot is igénybe vett. Szabadnapjaimat Vancouverben kihasználtnak éreztem, mint a Wolverhampton Wanderers-Bangu (brazil) labdarúgó csapatok mérkőzése és megtekinteni az akkor nagyon tartott 'Through a

glass darkly' Bergman filmet, valamint meglátogatni és viszont látogatni UBC iskolai kollegákat. Hogy hol szálltam meg, arra nincs emlékem.

MDFU-val tárgyalt dolgaink között volt az Audubon Magazine számára írandó beszámoló a SJI-i sasok helyzetéről, amibe visszatértem után bele is kezdtem. Bár angol nyelvtudásom akkor már a folyékony szinten járt, a beszámoló megírása nem esett könnyen. Pár napos javítgatás után, összeállításomat a SJI-ra hosszú korhízi kezelés után visszatért Joani Hudson, Jim H jóbarátom felesége felajánlotta lektorálni. Az ALS (amyotrophic lateral sclerosis) -ban szenvedő hölgy, még szellemi képességeinek teljes birtokában, hamarosan elfogadható formába tette az írást, amit postáztam is Vancouverbe. A történet része és példája a végtelenségig elmenő törődésnek, hogy Jim H, a 'Cold War' talán leghidegebb szakaszában levelet írt Moszkvába, miután a hírekben hallotta, hogy egy ottani klinikán sikeresen gyógyítottak hasonló betegségben szenvedőket. Kapott is választ, hogy a kísérleti fázisban lévő terápia államilag sajnos még nem engedélyezett.

A lakosság sok oldaláról kapott sas észlelések rendszeres összegyűjtésére ötlött fel bennem, hogy kérjem megfigyeléseiket hely és idő szerint rögzíteni a Friday Harbor Journal által szolgáltatott kis térképeken. Sok felhasznált térkép visszaérkezett, de sajnos legtöbbje ugyanazon személyektől és nagyjából az ismert előfordulási környekről. Ekkor már a fiókák intenzív szárnypróbálgatásaik stádiumában voltak, napok közel a kirepüléshez, ezért ismét elfogásuk mikéntjére kellett koncentrálnom. A felállítandó csapdahelyekre hetek óta tettem ki csaléteknek nyúltetemeket, hozzászoktatni a madarakat azok használatához. El is fogyott mind rendszeresen és a fogyasztók között lehettek emlősök is. A hónap végén ismét UBC graduate diák látogatókat kaptam: George Gibson és Kathy Davis jövendőbelije, Peter Gibbs Marg barátnőjével és Anne T korábbi asszisztensem. A sziget körbeutazása, az aktív sasfészkek megfigyelése után a helyiek vendégszeretete ismét megmutatkozott, ezúttal Roger L révén. Korábbi, részemre tett szabad tűzön süített lazac vacsora meghívását minden további nélkül kiszélesítette vendégeimre is. Éjszakai megszállásra pedig Hal R felajánlotta üresem maradt Oaks kabinjait.

Sas megfigyeléseimet tartalmazó terepnoteszaimban több helyen vannak napok, rövid időszakok, amelyek nem tartalmaznak adatokat. Mivel személyes dolgaimról nem írtam jegyzeteket, mostani emlék-boncolgatásom azt sugallja, hogy az 'üres napok' azokra vonatkozhatnak. Egyik ilyen lehet a több napig tartó részvételem, mint segédmunkás egy 'purse seiner' halászhajó működésében. Nem emlékszem hogyan kerültem a helyzetbe, de a munka milyenségére igen jól. A félárbóc magasra felhúzott halakkal telt háló alatt, a csörlő által kiszorított sósvíz-zuhatagban állva kellett egyenként kiszedni a leereszkedő hálóból az elfogott halakat. Szerencsére volt idő kiszáradni, mialatt a kiűritett hálót ismét kiengedték a következő fogásra. Tisztán emlékszem, hogy minden elfogott lazac \$2 -t ért (átlagban 5 font súlyú halak, 40 cent fontokként) a hajó tulajdonosának. Minket is jól fizethettek, mert az ott megkeresett pénzen 'scuba' felszerelést terveztem vásárolni a nyár végén. Nem sokáig tartott ügyködésem a hajón, mert Jim H, vámtiszt minőségében figyelmembe hozta, hogy diákként való tartózkodásom az USA-ban nem jogsít fel fizetős munkát vállalni. Még jó, hogy a keresett pénzt megtarthattam. Egy másik 'üres' periódus alatt vihettem autómot szervizre Bellingham-be s maradtam ott rövid időre. Szintén ezen napok alatt 'adhattam kezét' Hal R rabbit-netting felszerelésének időnkénti javítgatásához és minden bizonnyal a Walling házaspárnak adott pár óras - fél napos segítések is ide tartoztak.

Júliusban sok időt a csapdák felállításával, a csalétek elhelyezésével és gyakori ellenőrzésével töltöttem. A csapdák elhelyezését és számát időnként változtattam és a nyúltetemek mellett halfejeket is használtam, amiket a helyi halfeldolgozó üzemből szereztem. A csalétek rendszeresen elfogytak és a csapdák kioldódtak, de a kevés elfogott állat többségét ismét a

varjúk tették ki. Ismét elfogásra került egy nyérc és egy mosómedve (Procyon lotor), amelyeket saját testi épségemre vigyázva, gyorsan elengedtem. A csapdák körül gyakori volt a mosómedvék nyoma és sasotlakat is találtam. Úgy véltem, hogy keresett madaraim használják a csaléteket, de helyben fogyasztás helyett azt elviszik magukkal biztonságosabb helyre. Végül augusztus 8-án elfogásra került egy, az önálló életbe belekezdő fiatal sas. Csurom vizesen kellett kiemelnem a Trout Lake-ból a vízszint alatt elhelyezett csapdából, nagyon gyenge állapotban. Mit sem aggódva, lábára erősítettem a US Fish&Wildlife gyűrűt, megjelöltem sárga sprayfestékekkel és a megmaradt lazacdarabot mellé helyezve, az árnyékban hagytam magához térni. Másnap reggel viszont megint a vízből kellett kimenekítenem, még jobban legyengült állapotban. Ezután a kabinom mellett felállított sátorba vittem a szerencsétlen kis lényt és törülközőbe bugyolálva, frissen hozott halfejekkel ellátva reménykedtem megmaradásában. Sajnos nem maradt meg. Sokáig, könnyes szemmel ültem mellette a sátorban, végig gondolva cselekedeteim helyénvalóságát, igazságosságát és elmélkedtem az emberi gyarlóságról és általában az elmúlásról.

Folytattam próbálkozásaimat a csapdákkal a következő két hétben is, de sasokat többé nem fogtam. Talán nem is bántam! Ezután már a sziget sas populációja is ritkulni kezdett, legtöbbször a fészkelés utáni széles skálájú mozgásokba kezdett. Rocky Bay környékén is megszűnt a csend, megtörve motoros fűrészek és erőgépek zaja és kagylók után áskálók hangos gagyogása által. További maradásom SJI-on nem volt szükséges, augusztus 29-én, egy rövid Bellingham kórház látogatási megállással visszatértem Vancouverbe. Távozásom sem volt izgalom nélküli, mert a komphajó kapitánya a kevés utas miatt menetrendjénél korábban kezdett kihúzni a kikötőből s időben érkezésemmel már a távozó hajót láttam. Csodálatomra, a komp megállt és visszajött értem. Ilyen is van Amerikában. Már Vancouverben, újsághirdetések alapján nem tartott sokáig lakhatást találni és egyből beköltözhettem a <2746 W 5th Avenue> házban bérelt alagsori szobába. Röviddel visszaérkezésem után láttam ismét a múlt év 'nagy felfedezett'-jét, Leone Parkert a 10th Avenue Snackery név alatt működő pizzériában, ahová egy baráti ebéd hirtelen félbeszakítása okán tértem be. Akkori találkozásunk, bár történetemben jelentős, akkor rövid és hűvös hangulatú volt.

Az új egyetemi évre való beiratkozás költsége tovább egyszerűsödött a disszertáció 6 pontjéért illő mennyiségre és havi jövedelem szempontjából ismét számíthattam a TA pozícióra. Részvételem a Vancouver Szigeten végzett 'game checks' munkákban ekkora már megszűnt, de a Cache Creek adatok feldolgozása maradt és akadémiai kötelezettségeink mellett azt Anne T részvételével végeztük a téli hónapok alatt. Irodámat is cserélni kellett a Biology Bldg. új szárnyának emeletére, közvetlen MDFU irodája mellé. Professzorom ekkor már nem volt jelen, szabattikál alkalmából kedvenc helyére, a Hawaii Egyetemre távozott. Munkálkodásom felügyelete ezután a Zoology Department fejéhez, Ian McT Cowan-hoz került. Új irodámba való költözésemkor (dátuma egybe esett Kennedy elnök ellen elkövetett, merénnyellett) jött figyelmembe méregdrága Leica M3 fényképezőm hiánya, valamint akkor derült fény a nagyszámú Jasper Nemzeti Park-i tartózkodásom alatt készített színes diapozitívok és az évek óta féltve őrzött, otthoni volt szerelmemmel váltott levelek eltűnésére. Sohasem kerültek elő. (A Leica M3 gép gyártási számát ismerve, tettem is rendőri feljelentést annak keresésére, de válasz nem érkezett). Az egyetemen töltött hosszú napok miatt bérelt szobámba csak hálni jártam, keresetem pedig megengedte, hogy napi főtt ételtemet a Kis Budapest vendéglőben szerezzem be. A forgalmas kis étkezőhely rendszeres látogatása pedig alkalmat adott a régi iskolatársakkal és barátokkal való találkozásra.

Követni a SJI-i sasok helyzetének alakulását, szeptember közepén megkerétem David H, akkor már szintén UBC 'graduate student'-et, fizetős alapon végezni számomra egy gyors légi felmérést, majd egy hónappal később, október 19-21 közötti

esős napokon a helyszínre utazva, a földszintről pásztaztam a láthatárt sasok után kutatva. Ezen idők alatt levélben tartottam kapcsolatot ottani barátaimmal és meghívásukat elfogadva a karácsony körüli napokra ismét oda utaztam. Roger L barátom üresen maradt szülői házának kényelmét egy másik látogató iskola-tanár barátjával megtoldva, hárman osztottuk meg. Sasok téli jelenlétét keresve ottlétem alatt többször végig vezettem a megszokott utakon, valamint meglátogattam az ismert fészkelő helyeket, de legtöbb időt baráti társaságban töltöttem. Meglátogat-

tam Hal R családját és gyerekeiknek újdonságnak számító színes kanadai papírpénzeket ajándékoztam, majd közös barátunk Jim Rhine idős szüleinél tartott ünnepi vacsorán töltött pulykán úgy bevacsoráztam, hogy az asztal és a lóca közé szorulva, telt gyomrom alig engedett onnan kikeményezni. A kellemes baráti körben töltött napok után Vancouverbe visszatérve viszont már nyomasztó egyedülletben töltöttem el a Szilvesztert. (2023 március 30, Vancouver, BC)

Philip Hahn: **The start of a new life in the USA**

(The following is part 3 of a 'self published' book 'Our University in Two Countries', a translation of his earlier Hungarian language book, 'Egyetemünk két országban', written in (?). Phillip's intention was to make available for his three daughters, who grew up in an English language environment, the story of his life. Children and grandchildren of other Sopron Alumni will also likely find interesting Phil's early experiences, which are very similar to those of their own progenitors. The story starts in 1959. The Ed.)

Settlement in Eugene, Oregon

We approached Eugene with great anticipation. Our trip was accompanied by frequent showers with sunny periods in between. Due to the mild and wet Spring weather the area along I-5 freeway showed its dark green and other beautiful colors. After we passed Portland and entered the Willamette valley, it provided an extra pleasant sight with a lot of green grass fields and occasional herds of cattle and sheep. We considered this valley then already as our home although this was the first time we saw it.

As we turned off the freeway and approached the city of Eugene we entered a strip of highway lined with tall poplar trees on the north side providing an attractive entry to the city. The first thing we learned about the city was its nearly 50,000 inhabitants listed on the city limit sign. This was a big contrast to the nearly 1,000,000 inhabitant I was used to in the greater Vancouver area. I looked forward to living in a smaller city and my dream about this was becoming a reality.

When we arrived in Eugene, our friends, Ingrid and Steve Horvath and Helga and Alex Nagygyor greeted us. Steve and Alex were my classmates in college. We met in 1953 and have remained close friends ever since. Ingrid and Helga, originated from Denmark. They visited Vancouver when they met Steve and Alex at the International House Christmas party in 1957. Their meeting followed a two-year courtship and an eventual marriage in 1959. The Horvath's and Nagygyor's settled in Eugene because Ingrid and Helga told their husbands about the forest industry in this area and potential job opportunities in this field. They learned about this when they immigrated to the States and came to their relatives, who lived in Junction city just north of Eugene.

Our Eugene friends offered their help in finding an apartment and in starting our life in the beautiful city of Eugene. With this assistance we located a small upstairs apartment at the corner of Hillyard and 31st Avenue. So, within hours we settled in our new found home and became the newest Eugeneans.

The following day, on our first Sunday in Eugene, we located Grace Lutheran Church. Elisabeth and I were Lutherans since our birth. So we were happy to find this church which became our church home for many years.

Steve and Alex knew the area and the forest industry. With their help I set out to find employment as soon as possible. Within a few days I did land a job with a land surveyor. The job looked good when I got it, but it turned out to be a short assignment and lasted only one month. After a short unemployment period and an intensive job hunt I landed another job more to my liking. This was with Georgia-Pacific Corporation, a large forest product firm. I started to work for Georgia-Pacific on July 10, 1961. My aim to practice my forestry profession showed good promise with this employment. Although the company's forestry program was still rather primitive at that time.

The beginning of our family life

While I spent most of my time climbing the mountains and surveying the reforestation sites to determine the effectiveness of our reforestation effort, Elisabeth got closer to delivering our first baby. The happy occasion of delivering our daughter, whom we named Heidi, took place on September 22, 1961. The happiness for this healthy and beautiful baby was tremendous for both of us. With this addition, our married life developed into a family and our family life began. This added a great deal to our happiness we found in our new city of Eugene.

The first few months we spent in Eugene proved to us already that our choice to settle here was a good choice. We loved the city and its surrounding area. The city, with its nearly 50,000 inhabitants became more to our liking than the larger cities we lived in before. Eugene provided everything we searched for. The city had a large university. The University of Oregon's size compared to the city's population created a student town atmosphere. We found the cultural and sport activities related to the university exciting and entertaining. I especially liked to follow the track and field team's accomplishments. Because of my strong orientation in this field the outstanding University of Oregon track and field performances seldom disappointed me. The surrounding area also offered a lot of good recreational opportunities. The lakes, rivers and mountains were fun to visit. These provided good relaxation. We found the Eugene population to be strongly sport and outdoor minded and we could relate to that rather well.

Our first two years in Eugene, while living in our little apartment, was preoccupied with learning to be parents, learning about our new country, finding new friends, getting more established in my career and saving money to buy a home.

We dreamed, for a long time, about having our own home but we never dreamed that our first home would be new one. After we purchased the lot, within 90 days the building contractor (Krumdieck Bros.) completed our new house and we were ready to occupy it.

We moved into our new home on 789 Russett Drive (this address changed to 1489 Russett Drive later), in the northern section of Eugene, on April 6, 1963. Living in a brand-new home turned out to be special. We enjoyed the extra space and comfort tremendously after living in a cramped apartment for years.

While we settled in Eugene, most of the Sopron students, who graduated, scattered and tried to settle and establish careers and families. By that time, there was only one class left to graduate at the Sopron Division or University of Exile. When the last class with its 23 students graduated the mission of the school was completed and its life came to an end.

The 'University in Exile' closes its doors forever

While the first graduates started to scatter and had a slow start at practicing their profession the remaining two classes continued their studies at UBC with a skeleton Hungarian staff.

Dean Roller wrote about the final years of the Sopron Division in 'The Sopron Chronicle' (1986) as follows:

"From 1959 until 1961 the remaining two classes at the Sopron Division numbered only 46 students. Of these twenty graduated in 1960 and 23 in 1961. These classes represented the youngest classes of the original student population and those who had the least amount of time to become imbued with Sopron traditions and spirit during their time in Sopron and with the senior students in Vancouver. This lack adversely affected not only their student life, but also their academic achievements. In general, members of these classes did not relate to each other well. They argued often, grumbled, and were chronic complainers. There were, however, some outstanding individuals in each of the classes who did well. After the class of 1959 graduated, the Student Fraternity Club functioned poorly. The old Sopron traditions the senior students had so deeply cherished were almost extinguished and during this final period for all practical purposes the Club ceased to function.

The Sopron Division's last official function was the graduation of the class of 1961, and the school's closing ceremony. This took place at the International House at the University of British Columbia. During this ceremony, a plaque which expressed the friendship that had developed between the Sopron Forestry Faculty and UBC was affixed to a wall in the hallway. The artwork on the plaque by Mr. Odon Apt Jr. expressed appreciation for the opportunity for our 140 students who finished their education on that lively and beautiful campus.

After the 23 students received their diplomas on that sunny day in May, when the flowers on the campus had just started to blossom, our task to settle a school on foreign soil, to teach, to learn, and to equip the Sopron group for a new life in new surroundings finally came to an end. With this, 'Small Sopron', as it was often called, closed its doors forever. In my last message I told the audience the following: There are events in history and everyday life which are significant for the moment but which soon pass from memory without leaving any particular impression. On the other hand, there are many others, perhaps of less importance, memories which are kept alive by succeeding generations. The latter endure because they are characteristics of the particular age, reflect the political and social conditions of the times, and usually involve human values and emotions. I think that in this second group might be placed the escape of the Sopron Division. Some might say that it is not a great event when 200 young people move from their homeland to a new country; *juvaentus ventus*, says a Latin proverb, 'the youth can migrate easily', looking for the best living possibilities. But if we analyze more deeply what has happened to them, we see that their decisions were not those made lightly by young people but were deliberate and intellectual; their choice rested on their own diagnosis of the twentieth century. What they saw was that dictators and extreme ideologies were solidly in power and that either the phalanx of the Nazis or the kolkhoz of the Communists would continue to destroy the identity of the individual. They as individuals and human beings wanted to rid themselves of their yoke and regain their freedom. The establishment of the Sopron Division at the University of British Columbia represents a dramatic example of contrasts in today's political-social situation. On the one hand is the dictatorship which relentlessly casted out these young people from their own country because of their ideals; on the other hand is a western democracy which reaches out a helping hand to the persecuted from other lands to give them individual freedom and dignity.

We, the whole Sopron Division, are very grateful to the professors and students of this University and we are convinced that as we become Canadian citizens in due course, we shall contribute in an important way by sinking our Sopron roots deeply into our new country and placing our strength and resources at its disposal.

In farewell to our Alma Mater let me ask all of you, our colleagues and friends on the campus, not to forget the Sopron students and to remember this event, when two Alma Maters from East and West, joined together in one University. Please help the new brothers to love and to serve this vast and beautiful country, taking care of your freedom together with those who lacked it once and don't want to lose it again."

The event marked the end of a new beginning. The last graduates joined those who had finished their education earlier and spread out all over the world to enjoy their freedom, to take advantage of the countless opportunities and to continue to learn, and to practice what they had learned in their varied scientific fields. The graduated forest engineers contributed greatly to Canadian forestry by supporting forestry organizations and by teaching and encouraging their co-workers. The Hungarians often served as examples when difficult tasks were to be performed. They were

generally successful because they operated on the principle that there are no tasks too difficult to perform if "there is a will to perform and there is no chance for defeat if the goals are set to win".

A brief review of the 'Sopron Students' lives after graduation

The last twenty-three graduates followed the earlier graduated 117 former Sopron students in starting their long-desired career in forestry. These 140 endured the hardships and had the strong desire to complete their education in their originally chosen field of forestry. We all knew, by then, that the forestry profession offered lot different opportunities in West than we envisioned when we enrolled in the program in Sopron a few years earlier.

Our 1957 Summer and later field experiences in the forest industry discouraged a lot of our fellow students forming a career in their originally chosen field. For this reason the dropout rate was extremely high when we continued studies at the Sopron Division. The student population eventually dropped from 200 to 140 by the time we all graduated.

The following list indicates all those names in the five classes who enrolled during the fall of 1957 and completed that first year. Those printed in italic letters received their diploma from the Sopron Division and those printed in nonitalic dropped out later. There were five classes when we left Sopron. These class designation became permanent for each class even after all of us graduated.

Fifth Year Class: *Edit Andody, Denes Bajzak, Imre Bella, Geza Benko, Imre Csapo, Elizabeth Gyongy, Joseph Hejjas, Bela Hirczy, Julius Juhasz, Victor Kassai, Miklos Kovats, Marta (Erdos) Kovats, George Lesko, Anna (Racz) Lesko, Lajos Nemeth, Laszlo Orloci, Marta (Mihaly) Orloci, John Palkovics, Laszlo Pandak, Laszlo Paszner, Istvan Szasz, Julia (Kubinyi) Szasz, Laszlo Takaro (Taylor), Ferenc Treso, Janos Viszlai, Eva (Delkin) Viszlai.* Twenty-seven students enrolled and all graduated with a 'Bachelor of Science in Forestry' (BSF) degree, eleven studied further for Master's and five received PhD degrees. One received an MD degree.

Fourth Year Class: *John Barakso, Isabella Balogh, Bela Bolecz, Judith Bruckner, Jenő Dibuz, Tamas Dobozi, Frank Fazokas, Joseph Gaspar, Miklos Gratzer, Philip Hahn, Emil Horvath, Steve Horvath, Otto Horvath, Sandor Horvath, Charles Jancsik, Tibor Jando, Joseph Kapuszta, George Kondor, Bela Kooos, Zoltan Kosa, Erno Krajczar, Emo Kretai, Les Magasi, Geza Nagy, Sandor Nagygyor, Frank Ping, Mihaly Skorka, Ester Somogyi, Andras Szalkai, Steve Spuriga, Joseph Takacs, Charles Tarnocai, Steve Tolnai, John Vadai, Bela Varadi, Maria (Fejes) Varadi and Paul Varga.* Thirty-eight students enrolled in this class and 37 graduated with a BSF, six studied further for Master's and two received PhD degrees. There was only one drop-out.

Third Year Class: *Joseph Bako, Tibor Bakos, John Balatinecz, Peter Bandi, John Batai, Joseph Bodig, Zoltan Borsos, Frank Csizmadia, Charles Deminger, Charles Fur, George Grozdits, Anna Hejja, John Hudak, Charles Huszar, Geza Ifju, Andrew Jakoy, Bela Jutasi, Ilona Kiraly, Julius Kiss, Steve Kiss, John Kiss, John Kiss-Toth, Zoltan Koran, Zoltan Kovats, Antal Kozak, Geza Matolcsy, Joseph Molnar, Frank Nyers, Steve Ocsko, Csaba Pallfy, Laszlo Popradi, Rudolf Rab, John Ravai, Sandor Ronai, Joseph Ronyecz, Bela Sivak, Gabor Szamosi, John Szauer, Klara (Szikszai) Szauer, Miklos Tamasi, Jenő Vajas and Gabor Veres.* Forty-two students enrolled in this class and 33 graduated with a BSF degree, 15 studied further for Master's and 8 for PhD degrees. There were 9 dropouts. Cs. Palfy completed most of his course work in Sopron before he left for Sweden. He joined our school in Vancouver to graduate.

Second Year class: *Joseph Barabas, Julius Benyovits, Sandor Boa, Zoltan Boda, Emo Bonez, Edith Danzinger, Steve Ferdinand, Sandor Gyongyosi, Steve Heder, Steven Homoki, Joseph Jozsa, Joseph Kemes, John Kiss, Mihaly Koczo, Steve Koltai, Joseph Komlossy, Julius Komondy, Imre Marko, Mihaly Nagy,*

Joseph Nemeth, Leslie Nemeth, Zoltan Noviczky, Leslie Pal, Julius Pech, Frank Pendl, Lehel Popraczy, Leslie Puskas, Leslie Raboczy, Joseph Redey, Sandor Rethy, George Selmeczi, Imre Spandli, Frank Szantai, Elisabeth Tormassy, Endre Toth, Geza Toth, Joseph Toth, Bertalan Tresó, Miklos Vari, Leslie Veto and Odon Viaszaty.

Forty-one students enrolled in this class and 20 graduated with a BSF degree, 4 studied further for Master's degree. There were 21 dropouts.

First Year Class: Mihaly Ambach, Kamil Apt, Odon Apt, George Balpataki, Steven Bathy, Elerner Bogyai, Zoltan Bordulak, Zoltan Domsa, George Draskoy, Steven Farkas, Mihaly Farkas, Robert Fekete, Julius Fodor, Alex Fonagy, Arpad Fustos, Frank Gogos, Bela Gorgenyi, Csaba Hajdu, Endre Herczeg, Steven Hidasi, Steven Illes, Leslie Jozsa, Julius Kapitany, Joseph Kerekes, Tibor Kocsis, John Kurucz, Gabor Markus, Ivan Orosz, Imre Otrvos, Steven Pataki, Leslie Palka, Leslie Pinter, Bela Prem, Laszlo Retfalvi, Steve Rethy, Laszlo Safranyik, Julius Sinka, Joseph Simon, George Szabo, Tivadar Szabo, Kornel Szarmes, John Toth, Tibor Toth, Julius Togel, Zoltan Turmezei, Koszta Tutunovszky, Imre Weidinger, Endre Zoltay. Forty-eight students enrolled in this class and 23 graduated with a BSF degree, 11 studied further for Master's and 4 for PhD degrees. There were 25 dropouts.

It is obvious that the highest dropout rate occurred among the lower-class students. For them a change to another field came easy, because they were not far advanced in their education. They also had less time to develop similar enthusiasm and dedication for the field of forestry as the upper-class students had. Besides this, a lot of the students found new fields and good opportunities for a different type of education. A type they could have never pursued in Hungary.

The total drop-out rate was slightly higher than the above indicated 55, because several of those who were part of our group never enrolled in the 1957/58 school year. At the end, out of the original 200 students 107 graduated at the Sopron Division. Out of the 60 who left the Division -7 graduated in some other fields. Some of these fields included such as forest engineering in Hungary and ~ design engineering, microbiology, business administration, art, film making, education etc. The 13 former students who did not finish their university education established careers in a variety of private businesses.

Even many of those who graduated with the Sopron Division changed profession later. A lot of them did this through graduate work or studied for another unrelated degree. These unrelated fields included: medicine, education, geology, chemistry, agriculture, accounting, computer science, entertainment business, literature, family development, business administration, zoology, etc ..

Those who stayed in the forestry field continued their careers in a variety of engineering fields (53%), as researchers (18%), as foresters (16%), as educators at the university level (13%). A good number of these ended in the administrative fields as directors of research stations, managers of large forestry operations, as department heads and even deans at universities.

Our former teaching staff also had to establish new careers. They started to look for opportunities as the size of the Sopron Division dwindled. The gradually phased out younger staff of ten enrolled in graduate programs. Such programs had a twofold purpose. It helped them to master the English language and taught them a new scientific field. A field well suited for good career opportunities. Some had ambitions to continue their careers as professors and others wanted to continue as researchers or in other fields.

The older generation of our former teaching staff, however, faced a more difficult situation in trying to continue their career in their chosen field. Their educational and research

background didn't lack anything to be outstanding teachers or research scientists. But their English language knowledge and the lack of potential adjustment to the Canadian education and research system put them in a disadvantaged position compared to the younger staff and native competitors for the same positions.

After graduation, the Sopron group started to scatter in all directions. They went where the job or business opportunities were better or more to their liking. Checking the address list years later, I found that only 77 % of the graduates settled in Canada, of these, nine out of ten remained in British Columbia. Others spread to almost every province of Canada. Out of these, the most settled in the province of Ontario (10). About 15 % of the graduates settled in the U.S. Most of them in the Pacific Northwest. The remainder in the Eastern states. About 8 % settled in other countries. These included Hungary, Sweden, Switzerland and Australia.

Out of our class eleven of us moved to the United States. We represented about half of the 21, who settled in the U.S. After we formed our 'Little Sopron' community in Eugene which included Steve Horvath and his wife Ingrid, Sandor Nagygyor and his wife Helga, myself and my wife Elisabeth. This community gradually grew with the arrival of our children and other Soproners who joined us. Imre Marko (Csumi) and wife Gitta joined us in 1962. John Vadai and his family lived in Eugene for a while but later settled in Washington.

Similar communities to the Eugene community were formed all over the place where former Soproners lived close to each other. In spite of spreading over a large geographic area, we didn't lose our close ties as the years went by. Our years spent together and our special circumstances bonded us to each other. For this reason, we started our paper the 'Kapocs' which normally gets published once a year. We write most of the articles ourselves to inform each other about our activities and lives. We also include other interesting writings that relate to our group's interest. In addition to this, we have smaller reunions, such as picnics, weddings and lately funerals. We continue to meet annually at the traditional Sopron Ball. This dance, especially during the early years, was a gala event. The ladies and men used to wear formal attire. Beside the former Soproners, we always invited others who became our friends. It was not unusual to have several hundred people at this event. First, most of the former students showed up with dates. Soon some dates developed into wives. Others found their mates in different places and soon most of us enjoyed married life.

Finding fitting wives in Canada, however, seemed to be a problem. Most of us had a strong European orientation when it came to customs and family traditions. This was perhaps the reason that we looked for dates with our kind of background. Because of this, about half of us married persons with a Hungarian background, about 25% married persons with other European and the remainder married persons with North American heritage.

The first Hungarian to Hungarian marriages took place among classmates and to girl friends shortly after we left Hungary. Others met and married Hungarian girls who arrived in Canada or in the U.S. at different times. When the opportunity arose that we could travel to Hungary some went back to look up old girlfriends or to find new ones for the purpose of a potential matrimony.

With very few exceptions we all got married eventually and started families. With this our numbers gradually grew. First came the children, later grandchildren and for the older generations even great grandchildren. While our numbers grew some of our members also passed away.

As life went on we tried to utilize our knowledge in practicing our profession. It would be difficult to describe the many fields we were active in. Most of us did stay close to forestry. Since I was among those who stayed close to forestry, my

attention will focus on this field while I am continuing with our story.

I R O G A T Á S O K

N O S Z T A L G I A

Grátzer Miklós: **A Kapocs, Bakonyi Nándi és egy nő sír a falon**

(Szerkesztőnek! Úgy érzem, hogy ez igazán a Kapocsba való cikk, még ha elég pongyolán fogalmazott, bár ez esetben kevésbé vagyok kritikus magammal szemben. What the hell, I am over 90. Természetesen a kép (képek) nélkül nem sok értelme van az írásnak. Remélem nem lesz probléma veled. Boldog új évet Neked is és a Kapocsnak is. GMiklós)

Hatan vagyunk együtt Takács Jóska albérleti szobájában, Roller Kálmán bátyánkat búcsúztatjuk, indul új winniepegi munka helyére. Javasolja, hogy kellene valami megoldás, hogy az összetartozás megmaradjon és tudjuk követni egymás szétágozó életútjait. Felhossa példának a 'Családi Értesítő' t - az 1945-ben emigrált erdőmérnökök kiadványát. Ez a körlevél jellegű kiadvány sokáig és eredményesen összekapcsolt 60-65 selmeci és soproni erdőmérnököt több kontinensen (Lásd: Grátzer: Elődeink nyomában, Erdészeti Lapok, 2009 március). Az össze fűzött eredeti példányokat Roller és Jabláczy professzorok hagyatékából sokáig őriztem. Sajnos az Erdészeti-történelmi szakosztály nem tartott rá igényt és a rossz minőségű papír elporladt. Mi lelkesen kezdettük tervezni a gondolatban frissen megfogant kiadványunk jövőjét. Roller javasolta a nevet: Link, és ezzel keresztapa lett, Takács Jóska elvállalta az ideiglenes dajkaságot. Neki volt egyedül állandó posta címe. Eleve számított barátja Horváth Otto segítségére. A többi, már történelem. A Link névből Kapocs lett. Nőtt, izmosodott különböző szerkesztők odaadó munkájából. Ebben az évszázadban Rétfalvi László barátunk gondozásában elérte felnőtt, nívós és közismert formáját. Rendeltetése mindig ugyanaz maradt - magunknak, magunkról. Szétszóródva is, de tudunk papíron találkozni és rendezni közös ügyeinket. Fájó valóság, hogy manapság a papír találkozások, végleges búcsúzások, emlékek tetemre hívása. De ez is az eredeti rendeltetés része. A Kapocs segítségével megyünk el elhunyt társaink temetésére és adjuk meg a végtiszteletet. Minden róluk írt emlékező sor több mint egy koszorú, minden megemlékező írás maradandóbb, mint egy beton sírkő valami idegen temetőben.

Köszönjük Báthy Pista özvegyének, Margaretnek, hogy felkutatta, és értesített bennünket Bakonyi Nándi halál híreről. Nándi csaknem egész felnőtt életét Jasperben töltötte, de a hír a szomszédos kisvárosból, Edsonból származik, úgy látszik, hogy Nándi nemcsak időben, hanem térben is elkerülte Jasper tűzvész pusztulását. Nándi évfolyamunk közkedvelt tagja volt. Jól hegedült, Sopronban a diák tánczenekarban, az ABC-ben játszott. Powell Riverben azért lett a Dél-Dunántúli kör elnöke, hogy faluja Cserénfa főváros legyen és Jandó Tibor hivatkozhasson a 'cserefnai fehér ház' sajtó nyilatkozataira. Akkor még nem is sejtettük, hogy Cserénfa híres lesz, ott tartják az Európa bajnokságot 4-kerék meghajtásos terepjáró autóknak. Gondolom a kerékmarasztaló helyi sár is ma már hungaricum. Nándi Vancouverben a végzés előtti utolsó szemeszterben szakadt el tőlünk, mikor Jasperben állandó állást kapott, a Nemzeti Parkban. Egy német házaspárnál talált lakást. Az asszony képzetti, hivatásos zongorista volt. Este a ház gyakran hangos volt inpromptu

hangversenyektől. Nándi spontán cigány- zenéjét évek során megfegyvelmezte a kotta. Amikor Észak British Columbiában dolgoztam, addig többször is meglátogattam - de most sok-sok évvel későbbi találkozásunkról szeretnék írni. Már régen New York államban laktam, de egy nyugati utam alkalmából felkerestem. Akkor már ismét egyedül élt. Nagy házának egy részét nyaranta kiadta Québeci diák vendégmunkásoknak. Szerette a vidám diákszallói hangulatot, a hosszú csendes, magányos télidő után. Akkor már kedvenc farkaskutyája se volt meg. Házának egyik szobája egy bohém festő permanens feldúlt állapotú műtermére emlékeztetett. Tudod - mostanában festek. Hová rejtetted el a meztelen modelleket? Olyan nem nagyon van Jasperben - itt a táj az úr. Ha néha nagy ritkán személyt rajzolok, akkor magazinból keresek fényképet. Vacsorakor majd bővebben elmondom hogyan cseppentem ebbe bele. Este kimentünk vacsorázni egy új nagy étterembe. A tulajdonos nagyon barátságos volt. Odaült hozzánk egy darabig beszélgetni és számla nem is volt. Neki is segítettem - mondta Nándi. Mindennek a magyarázata a Nemzeti Parkok építészeti engedély rendszere volt. Minden új, vagy átalakított épületnek, de még utca részletnek tükrözni kellett a település jellegét. (Elméletben szépen hangzik - de mi magyarázza meg sok park esztétikai érzéket bántó sebeit?) Ahogy Jasper település nőtt, fejlődött, jött a sok engedély beadvány. Építkezési vállalkozók, néha ügyvédek beadták a kívánt papírokat. De gyakran kellett még valami vizuális ábrázolás a műszaki rajzhoz. Nándi jól rajzolt, kezdett mellékmunkában bedolgozni. Aztán pusztán magán passzióból kezdett városképeket rajzolni (és néha festeni), behelyezni épületeket utca részletbe, utcarészeket a tájba. Tanult. Kapcsolatokat keresett művészekkel, és a Képzőművészeti Karral. Kísérletezett a vizuális ábrázolás formáival, anyagával, változataival. Sok biztatást és valami elismerést is kapott. Kétségtelen, hogy volt egy adag veleszületett tehetsége. (Most, ahogy erről a témáról írok jut eszembe Winkler Oszkár professzor úr Sopronban. Minket még ő tanított építészetről 1955-ben. Gyönyörűen tudott festeni. Nézegettem képeit - hangulatos tájba illő épületeket, városrészleteket - Akvarellek című könyvben, amit fiai szerkesztettek és tőlük kaptam. Talán van valami titkos szellemi lánc, hogy egy volt diák, évekkel később, nem is tudatosan, szinte csak botorkálva elindul egy hasonló ösvényen. Búcsúzáskor Nándi kezembe nyom egy tokban felcsavart festményt. Emlékezzél majd rám. Meghatódva kértem, mi a témája? Azt mondja - amiből sok van - bánat. Pontosabban az elszakadás bánata. Látja arcomon a bárgyú kifejezést. Nézd csak a mi életünkben: 1956-ban rengetegen, főleg férfiak hagyták el az országot. Mennyi édesanya, lánytestvér, szerető érezhette az elszakadás sajtó érzését? Láttam egy magazinban egy kisírt szemű nő fényképét. Lerajzoltam mert a bánat az arcon megkapó volt. Otthon alig vártam, hogy kivegyem a képet a tokból. Fekete alapon krétarajz (1). Nagyon megkapott a kifejezés. Tényleg talán több bánat, mint öröm van a világon? Néha még másét is megérezzük. Lehet, hogy Amerika még nem

verte ki teljesen belőlünk az együttérzést? Elvittem a helyi nagy múzeum/képtárba bekereteztetni, ahol szakavatott segítség is volt. Megmagyarázták, hogy a kép tónusa, mondanivalója változik különböző megvilágításban. Fontos képtár/múzeum minőségű üveg kell. Azt is megkérdezték, honnan származik a kép? Nem tudom miért elkerültem a választ. Nándi beceneve mindig Brácsás volt, festményeit Brácsu névvel szignálta. Egy hét múlva visszamentem, nagyon drágán, de szépen elkészítették. Az igazi meglepetés az volt, hogy valakinek nagyon megtetszett, és elég komoly összeget ajánlott érte. Hazavittem, és otthon az ebédlő falán családtag lett belőle. Néha elgondolkodtam azon is, hogy az innesső oldalról, is sok bánat lehetett. Ha nem is kisírt szemek, de szorongás a szülők, családi ház, magyar erdők, tájak, ízek, dallamok után. Nem beszélve a sarjadó remények és nélkülöd nem tudnék élni kapcsolatukig. A kép elkísért több ezer kilométerre Bellinghambá. Talán itt új környezetben megvigasztalódik. Valamivel közelebb is van szülőfalujához. Az ágyammal szembenező falon van új eklektikus szomszédságban. Közvetlen

mellette egy magyar olajfestmény- hangulatos dunántúli lomberdő (2). Aztán egy másik képen Texasban a Lost Maples parkban Anni egy armadillóval. Akkor láttam először - nem Annit, hanem armadillót. Esztergom város címere, anyám egyik kézimunkája és egy kereszt. Befogadó szomszédság. A fény az ágyam mögötti keletre néző nagy ablakon jön be. Azon nincs semmi függöny, hogy mindig lássam a már most an ablak alá 'tóduló' általam ültetett fákat. Reggelente megismétlődő színjáték. Az első halvány fénynél a búsuló lány semmi más csak egy korom fekete téglalap. Ahogy a fény erősödik csak annyi, mint egy ködből sejtethető emlék. Erősebb fénynél erősödnek a részletek: a mélyen ülő szemek, egy hajtincs is a már kicsit dacos száj - miért hagytál el, annyire kellett neked Kanada? Mikor felkelek néha mondok neki valamit. Jobb így, úgyis megcsalt volna. Néha vigasztalom. Itt van melletted a szép magyar erdő, ott könnyű vigaszt találni mindenre. Hozzá szólok, de Nándira gondolok. A hegedű néma, az ecset tetlen, a vászon üres. Nándi is elment. (Bellingham, WA, end of 2024)

Sopron students still together after 20 years

Some 300 members of a very select group of people - a few of them MB employees - gathered in Vancouver on October 8 to mark a memorable event.

At a 'homecoming ball' at the University of British Columbia forest engineering students and faculty and staff members from the University of Sopron in Hungary observed the 20th anniversary of the uprising in their homeland and their subsequent flight to BC.

The original group that came to BC included more than 200 students and 31 faculty and staff members. They were assisted in their difficult trip by the Canadian government, the University of BC and the Powell River Co., an MB predecessor.

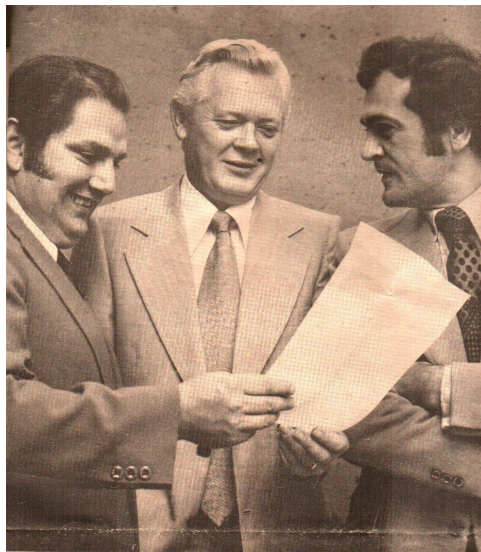
Some left forestry but 141 graduated here in their chosen profession. Scores of them graduated in other fields of study.

At least 16 are currently employed with MB and about 40 are with the BC Forest Service or other forest companies in the province, said Prof. Laszlo 'Les' Adamovich of UBC Forestry Faculty, who was chairman of the homecoming ball.

Some of the Sopron refugees went to other countries - Austria, West Germany, Switzerland, Sweden - "but we still keep our contacts," says Vic Kassay, who work in panelboard technical services in MB head office. "We know where most of the others are - even know the names of their wives and children. We write frequently and exchange newspapers" he said.

Sopron has one of the oldest faculties of forestry in the world.

Another of the group, Csaba Hadju, in MB's finance department, recalls: "Our objective when we left Hungary was to continue our education and stay together if possible. Our professors appealed to several western governments. The offer of the Canadian government to keep the group together at UBC was the deciding factor in our coming here." Their trip led them across Europe to England, by ship from Liverpool to Saint John, NB and by train to BC

Three Sopron University students who fled from Hungary 20 years ago reminisce about their remarkable experiences then and since. Only three of a number employed with MB, they are, from left, Les Szanyi, MB Research, and Vic Kassay and Csaba Hajdu, Vancouver head office.

Following is a list of at least some of the Sopron people who are still with MB, in addition to Csaba Hajdu and Vic Kassay, John Kurucz with forestry in Nanaimo; Mike Koczlogging in the Port Alberni area; Gabor Szamosi, Taylor woodlands division; Paul Varga, manager, Sarita woodlands division; John Ravai, Port McNeill woodlands division; Tibor Jando, Alberni woodlands; Karoly Jancsik, Menzies Bay woodlands; Bela Hirczy, Northwest Bay woodlands; Otto Frey, Cameron woodlands; Tom Dobozy, Stillwater woodlands; Laszlo Szanyi, MB Research; Bela Bolecz, Estevan woodland; Laszlo Pinter, Menzies Bay; and Zoltan Bordulak, folding carton division, New Westminster.

The reminiscing was loud and long at UBC on October 8. (MB News - inhouse newspaper of MacMillan-Bloedel Ltd), October 1977)

RECENZIO

Grátzer Miklós: Egy könyv margójára

Ósi Alma Materünk története, diák hagyományai aranybánya mindazok számára, akik szeretettel kutatják és átadnak nekünk késői diákoknak munkájuk gyümölcsét. Szerencsések vagyunk, hogy ifj. Sarkady Sándor úgyis mint tudományos történész kutató, ugyis mint a selmeci hagyományok elkötelezett krónikása ismét egy új könyvvel ajándékozott meg bennünket 2025-re. A mutató, kis album kiállítású könyv 140 oldalban bemutatja nekünk a Steingrube nagyközséget – a selmeci egyetemi hallgatók egy valamikor országos hírű, patinás diáktársulását. A szerző kihangsúlyozza, hogy német neve ellenére a legnagyobb és legmagyarabb baráti társaság volt, egy mitikus magyar falu életformájában ágyazott vidám társadalmi élet.

Számomra mély emlékek tetemre hívását jelentette a könyv olvasása. Az ötvenes évek elején a selmeci hagyományok tiltva voltak. Részletek itt-ott megjelentek, mint lidércek, suttogva kiejtett szavakból néhány professzorunk, vagy 'közforgalmon' kívül álló veteránok szájából, esetleg ez körbeadott és rongyá olvasott Tempus példányból. Felszedtünk hiányos, lyukacsos ismereteket, többek között Steingrube nagyközség egykori létezését. Abban az időben csaknem mindenki diákszállóban lakott. Mi 'kintiek', kb. 15-en néhány löverő kamará-

ban elenyésző kisebbséget alkottunk. Az 1954/55-ös tanévben megszületett a hegyközség, a 'kintiek laza tömörülése'. (Nagyon tetszik nekem ez a szó - 'laza tömörülés' – klasszikus oximoron). A hegyközség első és egyetlen bírása kamarásom Jandó Tibor volt, 'főpennája' jó magam, ami egy megmaradt össze-

veteli meghívón egy lenyomatom bizonyít. Tiszavirág életű történetünk legfeljebb egy lábjegyzetet érdemel. Nekünk nem volt disznótoros 'cécó'. Ami azt helyettesítette ott az ötször nagyobb volt az étvágy, mint a hús, aminek eredetét jobb, ha örök homály borítja. Amire viszont büszkék lehetünk, hogy az egyetlen hivatalos diák italméresi engedély balek/valéta bálra a hegyközséghez fűződik. Hálával tartozunk Sarkady Sándornak ezért az új könyvért is. Vulgója ('narrátor') is elárulja kitűnő kommunikációs talentumát. Meggyőződésem, hogy

akár Steingrube nagyközségben, akár későbbi poronytában a hegyközségben is elérte volna a legfontosabb média pozíciót – a kis bírót.

Ez az öreg firma személyesen köszöni, hogy segítséggel egy időre visszatérhetett a múltba, szebb, színesebb emlékek közé. (2025 Feb., Bellingham, WA)

M A G U N K R Ó L

Király Ilona versek

NEHÉZ SZEREP

Mi is a kor? - Az éveinknek száma?
Mit is mesél majd rólunk itt a fáma,
még nem tudom, és nem is érdekel.
Hisz azt a szintet sosem érem el,
mit nagy költőtől nyilván el is várnak.
Nekifeszülök mégis itt az árnak,
s úszom egyre a mai ár ellen.
Így csiszolódik az igaz jellem.
Mégis valami belső indíttatás
arra kényszerít, hogy legyen folytatás:
ne hagyjam abba az írást soha.
Bár úgy érzem az éltém mostoha,
hiszen átéltem korunk sok csapását.
De tapasztalhattam Isten áldását!
Parányi pont az emberek között,
tehetetlen és földhöz kötözött:
mégis úgy érzem, le kell mindent írnom
- bármi formában, bármilyen papíron-
-mit a belső hang általam üzen.
Nehéz szerep - s az időm veszi el.
Mégis teszem; talán erre születtem?
Csak sose bánjam meg, hogy költő lettem!
2021 okt.-2022 apr.

BESÖTÉTEDETT

Besötétedett. - Nem csak odakint.
Az életünk szinte minden terén
sötétebbnek látszik itt a jövő.
Gyakran azt kérjük: van még itt remény?
Csúf járvány járja, nő a szegénység,

már vezetőinknek sem hihetünk!
Sokan Isten létét is tagadják,
kitől kérjük a napi kenyerünk.

Csapások sújtanak: árvíz, tűzvész.
Éghajlatváltozás lenne oka?
Vagy sokasodó vétkeink miatt
csap le ránk az Isten ostora?
Ki tudna erre pontos választ adni?
Ha így megy ez tovább, elpusztulunk!
Proféta módra figyelmeztetek.
Besötétedett! - Fényt kell gyűjtanunk!

CSENDÉLET

A virágok elhervadnak,
a pillangó messze száll.
Ha a földet hó takarja,
álomba merül a táj.

Az öreg tölgy állva alszik,
mint a réten kint a ló.
Ágaira levél helyett
nagy pelyhekben hull a hó.

Cinke, mókus mégis éber,
az etetőt kémleli,
mikor töltöm reggelente
friss magokkal azt teli.

A nap laposakat pislog.
Nem aludta ki magát?
Pedig ugyancsak hosszúak
most a téli éjszakák!

Hát az ember mivel töltse
ilyenkor az idejét?
Olvasson, és élvezze az
otthonának melegét!

KUTYA BAJOM SINCS

Én az ágyban, ő a földön alszik;
mégis együtt töltöm
vele egész napomat.
Látja minden dolgomat
ez a göndör pulikutya.
Megmozdulok, máris tudja,
hogy most mi következik.
Ki melegen öltözik,
sétálni visz: szaladgálhat!
Azt is sejtí, soká várhat,
hogyha ünneplőt veszek.
Úgy itthonról elmegyek.

Ha pihenek, ő is alszik.
A porszívóra haragszik,
megugatja mérgesen.
Főzésnél segít nekem.
Ha serceg, vagy forr az étel,
nagy ricsajjal szalad értem,
siessek a konyhába!
Nem ugat ő hiába,
csak ha bármi legkisebb zaj
bántja fülét, mindjárt nagy baj
közeledik, azt hiszi.
Kissé túlzásba viszi
házórzőnek szánt szerepét.

Ezzel is csak szeretetét
mutatja ki irántam.
Azt soha meg nem bántam.
hogy házam a befogadtam.
Jelenléte segít rajtam.
Az egyedüllét se bánt:
kergeti a magányt!

NÉGYLÁBÚ PÉLDAKÉP

Hű társamnak négy a lába.
Nem járt soha iskolába,
de hűségre, szeretetre
a példakép ő lehetne!

KIÉ AZ ERDŐ?

"Miénk az erdő" - kiabálták
kórusban mind a madarak,
amint a csizmás lábam lépte
megzavarta nyugalmukat.

Első tavaszi sétát tettem;
rég volt már ilyen szép idő.
Kell a mozgás az egészséghez,
hogy megtisztuljon a tudó.

Északon még mély hóban jártam,
déli lejtőn olvadt a hó.
Jeges részeken jól vigyáztam,
esni nekem már nem való.

Elgondolkodtam: mit akarnak
ezek a zajos madarak?
Hát nem férünk el mind itt együtt
a verőfényes nap alatt?

A telekadót én fizetném,
amit az állam megkíván.
Kinek van nagyobb joga itten?
Mit rikácsol ez a madár?

Zöld lomb is lesz itt nemsokára,
fiókáik etethetik
a legyekkel, a szúnyogokkal.
Én meg hálás leszek nekik.

Kié az erdő? - Mindnyájunké,
de elsősorban Istené.
Ő növeli, viseli gondját.
-S a tiszta lég indenké!

PASTORALE

A nyári rét dús illatát
szívom be képzeletben.
Beethoven zenéje nyomán
jutott be képzetembe.

Hosszú-szárú füvek között
illatos vadvirágok:
mint nyurga legények között
bő szoknyás szép leányok.

Dalol a rét, és tánra kap,
ha ringatja a szellő.
Ragyog a nap, és kék az ég,
csak itt-ott néhány felhő.

A zene édes ritmusán
én is magasba szálllok.
Pacsirta módján dalolok,
és mindent szebben látok.

Túr a vakond, rág az egér,
levélen hernyó hízik?
Feltört a gazda tenyere,
de bő termésben bízük.

Lám, a földön is kártevők
bőven garázdálkodnak;
és mégis arra gondolunk,
jobb sorsot hoz a holnap.

Az optimizmus, a remény,
és Beethoven zenéje
szebbé tette most a napom
Bátran nézek elébe.

VADÁSZKALANDOK

Szilágyi Tibor: Vadásztam én is...

Régi szép időkre emlékezve írom e beszámolót. Szy Ferenc professzor 'Vadászéletem Kanadában' könyvét olvasva jött az ötlet. Írásom három részből áll: Elsőnek soproni főiskolai és vadászati emlékeket idézek, amelyek főleg Szy Ferenchez, akkor még tanáreségéd, majd adjunktusunk, kötődnek. De meg kell említenem, hogy mi őt - idősebb diáktársainktól átvéve - magunk közt 'Szyfuri'-nak hívtuk. Ezt a régi titulását a hagyományok őrzésére a továbbiakban itt is használom. Sopron után beszámolok a zürichi ETH erdőmérnöki karán hallgatott vadászati szakelőadásokról és a szorgalmasan látogatott lögyakorlatokról. És végül a fő téma, 'Vadászéletem Magyarországon' következik, de Szy Ferenc könyvcíméből idézve be kell vallanom, hogy nem 60, hanem csak 27 évről és évente 6-8 napról van szó.

1. Soproni emlékek

1955. október közepén a soproni Erdőmérnöki Főiskola egy hosszan készült nagy tanulmányi körvadászatot rendezett a tiltott határsávban, az osztrá' határ közelében. A negyedéves erdőmérnök-hallgatók vadászpuskát kaptak a Főiskola gyűjteményéből. Folytatódott az előkészület a hajtók megszervezésével. Természetesen az első szemeszter diákjai jöttek számításba jelentkezési alapon. Én is jelentkeztem. Már korán reggel kint voltunk a határon, legalább 20 határór (zöld AVÓ-sok) kíséretében és az ő Csepel-teherautóikkal. A mélyre menő vadászat-szakmai előadásokból tanultakat kellett a gyakorlatban megvalósítani: A hajtókör nagyságát, formáját (U-alak), a vadászok és hajtók elosztását. Ismertették a biztonsági előírásokat, és a katonáktól tartandó távolságot. A beosztás úgy hozta, hogy én hajtó és teríték hordozóként Szyfurihoz kerültem. Természetesen puska nélkül. Az elzárt területen sok nyúl, fácán és még fogoly, fűrj is volt. Alig, hogy elindult a hajtás, Szyfuri mindjárt lőtt egy nyulat. Szép és érdekes volt a lövéseit látni, mindig talált, de aztán amikor már 8 nyulat kellett utána cipelni, mondtam magamban, hogy jövőre igyekszem nem Szyfuri mellé kerülni.

Sajnos több ilyen vadászati élményem Sopronból nem lett, mert 1956-ban eljöttem. Így aztán a fenti körvadászat egy felejthetetlen emlék maradt, különösen, mint Szyfuri fullajtárja.

2. Zürichi emlékek

A zürichi ETH Erdőmérnöki Karán szorgalmasan látogattunk egy nem kötelező előadást is a vadászat- és vadgazdálkodásról, noha az előadó messze a címtől főleg történelmi és elméleti témákkal foglalkozott. De mivel a tananyagból nem kellett sem dolgozatot, sem szemeszter munkát írni, és vizsga sem volt, bejártunk wellnessezni.

Zürich város közelében van egy vadász- és sportlövőpálya. Az ottani vadásztúráknál 12 szituált helyről lehet – majdnem a való viszonyoknak (jobbról, balról, hátulról, toronyból stb.) megfelelően – gyakorolni. Gyila Ferivel (akit, mivel 1943-ben önként jelentkezett a frontra, majd ott orosz fogságba esett, 1951-ben 50 diáktársával kirúgtak a Soproni Főiskoláról, de 1953-ban az enyhülés megengedte, hogy újra soproni diák legyen, és 1955-ben diplomás erdőmérnök lett) rendszeresen jártunk a lőpályára gyakorolni és lövő-képességeinket fejleszteni. Ezen lögyakorlatoknak és kedves barátomnak, Kelemen Karcsinak köszönhetően, egyszer aztán eljutottunk Hajdúszoboszlóra is apróvadra vadászni.

3. Hajdúszoboszlói vadászataink

Nem csak a régi otthonom vonzott Hajdúszoboszlóra, hanem László öcsém aktív tevékenysége is a Tigaz Vadásztársaságban, ahol később hosszú éveken át elnök is volt. Így ő nekünk bizonyos biztonságot nyújtott és helyi ismereteket is átadott. A magyarországi vadászataink célja mindig csak apróvad volt. Láttunk ugyan erős tróféás alföldi őzeket is, de ezeket hagytuk másoknak. Előkerült néha vaddisznó is, de amíg áttöltöttünk golyóra, el is inalt.

1984-ben voltunk először Hajdúszoboszlón, mint vadászok. Mit sem gondolva, vittük magunkkal saját puskáinkat. A határon a vámhivatalban tüzetes ellenőrzés: fegyverigazolvány,

tulajdonjog, beviteli engedély, személyi igazolványok stb. és az illeték befizetésének nyugtája. Megtapasztalva a hazai beutazással járó időhúzást: Meghívó, bérvadászai szerződés, állami vadászati engedély a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Hajdú-Bihar megyei hatóságától, évente csak egyszer mentünk vadászni. Eleinte Karcsi barátommal, de hamarosan Feri is jött velünk. Jó, élménydús vadaszatok következtek. Mindig négy vadórral, egy vadászmesterrel és 1-3 kutyával róttuk a Nagyalföld még nem mindenhol learatott mezőit. Még a kezdetben egy-

szert szeptemberben mentünk Karcsi barátommal Szoboszlóra, nem tudva, hogy nyúl vadászat csak október 1-től volt megengedve. A vadászmester felszerelve és felkészülve fogadott és közölte, hogy most még csak fácánt és vadkacsát lehet vadászni. (Az utóbbiakból akkor még nagyon kevés volt, mert az északról húzók még nem állomásoztak.) Keresztünk kibúvó lehetőségét. „Menjete Debrecenbe”, invitált az öcsém. Mit sem sejtve a Hajdú-Bihar megyei Tanács Vadászati Hatóságánál találtuk magunkat. Hajdú Imre, a Vadászati Hatóság első embere fogadott bennünket, tárt karokkal és mindjárt a háttérből előkerült kupicákkal! „Hat Te hogy kerülsz ide” - kérdezte. Imre 1956 őszen kezdő másodévesként Sopronban évfolyamtársunk volt. Így, vagy ezért is, kaptunk egy zárat előtti engedélyt nyúl vadászatra. (Imre először Debrecenben, illetve Pallagon az Agrár Egyetemen tanult, ezért kezdhett Sopronban másodévesként.)

A Hortobágy és Szoboszló felett délre húzó vadkacsák (5-7 faj) és vadlibák (3-5 faj) az eget beárnyékoló csapatai a vadászmester sok éves megfigyelése szerint az időjárástól, főleg északon, függően, 1-3 hét különbséggel van. A learatott és még nem felszántott földek bőséges eledelt nyújtanak a megpihenő (3-5 nap) vadaknak. Ez az idő a szoboszlói kacsá vadászok aranykora. (Az öcsémnek volt éve, amikor 65 kacsát hozott be a terítékbe.) Szoboszlón a kacsá vadászat különleges. Nagyobb riasztásnál (3-5 vadász) a vadak százával visszazállnak a Hortobágyi Nemzeti Parkba (Szoboszlóval határos), sok a Gyógyfürdő meleg vizű csónakázó tavára (kb. 40 ha). Ismerve a helyi viszonyokat, mondtuk egyszer, szép, talán a legszebb vadászat vadkacsára, de ehhez nekünk kellett volna jobban alkalmazkodni. Általában korán, október elején, voltunk Szoboszlón. Így a hosszú éves szoboszlói vadászataink lőlistáin a kacsák (+2 liba) csak kb. 5%-ban vannak.

Ősi szokás szerint a vadásznapi reggelén teljes tisztelettel és nagy figyelemmel, levett kalappal hallgattuk a vadászmester betartandó és szívhez szóló 'hivatalos' bevezetőjét. A mérsékelt mennyiségű 'célzóvíz' elfogyasztása után indult a széles sávú cserkészés. Nagy meglepetés volt az egyik vadászatán, mert nem volt 'célzóvíz' a bevezetés után. Miért? Kiderült, hogy a szoboszlói rendőrkapitány helyettese volt az egyik hajtó. A 90-es években elrendelték a 0% alkoholfogyasztást az autövetetőknél, amit a vadászoknak is érvénybe hoztak, és természetesen ezt mi is betartottuk.

A vadászataink után értékelést tartottunk. Volt egy bizalmas, vagy bensőséges értékelő némenklatúra, amelyet így évtizedek után sem merek nyilvánosságra hozni. Ez jellemző volt a mi amatőr vadásztárságunkra, éppen ismét Szyfurival szemben,

hogy mi így is szórakoztunk. Kötelességünket tudva, fegyelmes-ségünket betartva és a vadászmester ukáza szerint a fácántyúk mondhatni védett vad volt. Egyik alkalommal, alig indult el a hajtás, Feri lőtt egy fácántyúkot legnagyobb restelkedésére, és ez adott neki mínusz 3 pontot kezdésnek.

Az én vadászfeljegyzéseim messze vannak, úgy élményekre, mint eredményekre vonatkozólag Szy Ferenc Vadászéletéhez. A Nagyalföldi apróvad vadászat sehogy sem hasonlítható a mondhatni őserdei Kanadai nagyvad és kevés apróvad vadászathoz.

Élményekkel és mégis megnézhető vadász eredményekkel gazdagodva 2011-ben befejeztük a hajdúszoboszlói vadászatokat, 27 szezon után. Búcsúszóul két anekdota a szoboszlói időkből:

Egy meleg (31 Celsius) napon indult a hajtás. Sehöl semmi. A vadászmester ismervén a határt, a nyulak alkalmazkodását, a csapatot mindjárt egy őszi mélyszántáshoz vezette, mondván, hogy a nyulak ilyenkor szívesen elhúzódnak a 40-50 cm mély barázdákban. Éppen indulni akartunk a barázdák hosszában, a jó kemény aljban. „Nem így!” - mondta, a nyúl messziről riadna már. „Keresztben megyünk!” Ez aztán eredményes is volt jó néhány nyúl elejtésével.

Itt történt az eset: Az egyik alacsony növényű vadásztárs eltűnt. Megtaláltuk a mélyszántás egyik barázdájában, fekvé pihent. A Tiszából kiinduló Kelti Főcsatorna egyik kivezető öntöző ága nádas partjával ideális volt a vadkacsák visszavonulására este felé.

Gondolva, hogy bejönnek a mezőkről, egy jó fedezéket kereszünk és vártunk. Sehöl semmi. Megunva a várakozást, ballagtunk, dalolva a „Káka tövén költ a ruca” nótát, vissza a többiekhez, akik csúnyán, nagy nevetéssel vártak ránk: „Kacsát nem hoztok, de jó kedvetek van...”

És még egy utolsó megjegyzés:

A hajdúszoboszlói határ a fordulat éve (1989) után erősen megváltozott. A Termelőszövetkezet (TSz) és az Állami Gazdaság (AG) a szántóföldi növényeket nagy táblákban (50-100 ha) termelték. A részben „újra földosztás” és a kis- és közepes mezőgazdasági birtokok visszaszerzése után ugyanezen növények „nadrágszíjparcellákban” nőnek. A változás lényegesen megváltoztatta a vadak életformáját és a vadászatok tervezését és kivitelezését. Az eredmény élményekben dúsabb és terítékben gazdagabb vadászat lett.

A Hortobágy és Szoboszló felett délre húzó vadkacsák (5-7 faj) és vadlibák (3-5 faj) az eget beárnyékoló csapatai a vadászmester sok éves megfigyelése szerint az időjárástól, főleg északon, függően, 1-3 hét különbséggel van. A learatott és még nem felszántott földek bőséges eledelt nyújtanak a megpihenő (3-5 nap) vadaknak. Ez az idő a szoboszlói kacsá vadászok aranykora. (Az öcsémnek volt éve, amikor 65 kacsát hozott be a terítékbe.) Szoboszlón a kacsá vadászat különleges. Nagyobb riasztásnál (3-5 vadász) a vadak százával visszazállnak a Hortobágyi Nemzeti Parkba (Szoboszlóval határos), sok a Gyógyfürdő meleg vizű csónakázó tavára (kb. 40 ha). Ismerve a helyi viszonyokat, mondtuk egyszer, szép, talán a legszebb vadászat vadkacsára, de ehhez nekünk kellett volna jobban alkalmazkodni. Általában korán, október elején, voltunk Szoboszlón. Így a hosszú éves szoboszlói vadászataink lőlistáin a kacsák (+2 liba)

csak kb. 5%-ban vannak.

Ősi szokás szerint a vadásznapi reggelén teljes tisztelettel és nagy figyelemmel, levett kalappal hallgattuk a vadászmester betartandó és szívhez szóló 'hivatalos' bevezetőjét. A mérsékelt mennyiségű 'célzóvíz' elfogyasztása után indult a széles sávú cserkészés. Nagy meglepetés volt az egyik vadászon, mert nem volt 'célzóvíz' a bevezetés után. Miért? Kiderült, hogy a szoboszlói rendőrkapitány helyettese volt az egyik hajtó. A 90-es években elrendelték a 0% alkoholfogyasztást az autóvezetőknek, amit a vadászoknak is érvénybe hoztak, és természetesen ezt mi is betartottuk.

A vadászataink után értékelést tartottunk. Volt egy bizalmas, vagy bensőséges értékelő némenklatúra, amelyet így évtizedek után sem merek nyilvánosságra hozni. Ez jellemző volt a mi amatőr vadásztárságunkra, éppen ismét Szyfúrival szemben, hogy mi így is szóra-koztunk. Kötelességünket tudva, feyelmességünket betartva és a vadászmester ukáza szerint a fácánytűk mondhatni védett vad volt. Egyik alkalommal, alig indult el a hajtás, Feri lőtt egy fácánytűket legnagyobb restelkedésére, és ez adott neki mínusz 3 pontot kezdésnek.

Az én vadászfeljegyzéseim messze vannak, úgy élményekre, mint eredményekre vonatkozólag Szy Ferenc Vadászéletéhez. A Nagyalföldi apróvad vadászat sehoggy sem hasonlítható a mondhatni őserdei Kanadai nagyvad és kevés apróvad vadászatához.

Élményekkel és mégis megnézhető vadász eredményekkel gazdagodva 2011-ben befejeztük a hajdúszoboszlói vadászatokat, 27

szézon után.

Búcsúszóul két anekdota a szoboszlói időkből: Egy meleg (31 Celsius) napon indult a hajtás. Sehol semmi. A vadászmester ismervén a határt, a nyulak alkalmazkodását, a csapatot mindjárt egy őszi mélyszántáshoz vezette, mondván, hogy a nyulak ilyenkor szívesen elhúzódnak a 40-50 cm mély barázdákban. Éppen indulni akartunk a barázdák hosszában, a jó kemény aljban. „Nem így!” - mondta, a nyúl messziről riadna már. „Keresztben megyünk!” Ez aztán eredményes is volt jó néhány nyúl elejtésével. Itt történt az eset: Az egyik alacsony növésű vadásztárs eltűnt.

Megtaláltuk a mélyszántás egyik barázdájában, fekvé pihent.

A Tiszából kiinduló Kelti Főcsatorna egyik kivezető öntöző ága nádas partjával ideális volt a vadkacsák visszavonulására este felé. Gondolva, hogy bejönnek a mezőkről, egy jó fedezéket kerestünk és vártunk. Sehol semmi. Megunva a várakozást, balagtunk, dalolva a „Káka tövén költ a ruca” nótát, vissza a többiekhez, akik csúnyán, nagy nevetéssel vártak ránk: „Kacsát nem hoztok, de jó kedvetek van...”

És még egy utolsó megjegyzés: A hajdúszoboszlói határ a fordulat éve (1989) után erősen megváltozott. A Termelőszövetkezet (TSz) és az Állami Gazdaság (AG) a szántóföldi növényeket nagy táblákban (50-100 ha) termelték. A részben „újra földosztás” és a kis- és közepes mezőgazdasági birtokok visszaszerzése után ugyanezen növények „nadrágszíjparcellákban” nőnek. A változás lényegesen megváltoztatta a vadak életformáját és a vadászatok tervezését és kivitelezését. Az eredmény élményekben dúsabb és terítékben gazdagabb vadászat lett.

E G Y É B

Joseph v. Komlossy: **The message of eight hundred years of Andreamum**

As much as it is unquestionable that the 'roman legal order' is the foundation of the legal statehood in Europe, it is also obvious that the 13th century should be considered the century of Golden Bulls in Europe. At that time, to avoid further chaos between a head of a state - the King - and the ruling classes of the country (the nobility), a legal framework or decrees known as 'golden bulls' had to be created where the rights and duties of both parties were to be listed. These laid down a sort of 'checks and balances system' which would form the basis for stability in parts of Europe for centuries.

One of the best known - though not the very first - agreement of this kind was created by John, King of England in the document remembered as the Magna Carta in 1215, which also secured certain rights for individuals, the liberties of the Church and regulated feudal relationships. The second similar and successful document was the Golden Bull issued by King Andreas II of Hungary in 1222, and which remained valid until the mid-nineteenth century. Both the English Magna Carta and the Hungarian Golden Bull can be considered as core pillars of Europe's common constitutional heritage.

It is worth emphasising that the final paragraph of the Hungarian Golden Bull indicates that if the King's orders went against the 'constitution', the Hungarian ruling classes not only had the legal right to oppose and reject them, but they also had the right to disobey the ruler of the country (*ius resistendi*).

A few years later, the so-called 'Andreamum of 1224', issued by and named after King Andreas II, dealt in part with

the stability of his kingdom and with its prosperity from a completely different - but not less important - approach. It concerned the rights, privileges and obligations (!) of those immigrants - mainly Saxons from the German speaking part of Europe - who came to the country to fill in the gaps of the Hungarian state economy, especially in the area of craftsmanship, commerce, construction and mining. These immigrants were settled in the South-Eastern and in a smaller number in the North-Eastern part of Transylvania, Hungary.

The new settlers, called 'hospites' (in English 'guests'), were guaranteed privileges to handle 'their own affairs' - in other words they were assured autonomy. With this the Saxon communities could preserve their identity, develop their culture, secure their political influence in the 'Unio Trium Nationum', but not only that, their role in the legal and economic development of the whole Transylvanian Principality was solidly established and maintained for over 800 years. The second major step in the legal status of the Transylvanian Saxons was the alliance of the three political nations, Hungarians, Székelys and Saxons, which was concluded on 16 September 1437 in Kápolna. That union determined the political system of Transylvania until 1848. My conclusion is: The spirit of both, the English Magna Carta and the Hungarian Golden Bull are proof of the principle of 'checks and balances' that was successful through the Middle Ages in England as well as in Hungary. The application of those principles is still valid today, showing how 'a best practice' can create order, security, economic prosperity and how to preserve

our most valuable common European cultural heritage.

The 800 years of Andreamum and its achievements are proofs that a regionalisation created on the basic principle of 'democratic backbone' can be the application of 'direct democracy' - not only in those days but even in our time - as the best instrument for reliable and stable good governance, at local and regional level, in a number of European countries.

Let me refer to a number of internationally valued conventions and charters of the CoE, like the Framework Convention, the Charter of Local and Regional Languages or to the European Charter of Local Self-Governments.

I consider it is the moral responsibility for all of us, to do our best to ensure that the obligations mentioned in the above docu-

ments and additionally a number of other legally binding instruments are adhered to in all member states of the CoE.

This is necessary to secure and to achieve the crucial aim of the CoE formulated at its fiftieth anniversary in 1999: „Our aim is to create a Europe without dividing lines. Our aim is to preserve Europe's diversity. Our aim is to preserve Europe's national, cultural and religious variety.”

I hope that I managed to illuminate a few of those basic principles to you, which could convince you to work for our common home, for our beloved Europe and help to preserve its traditional identity. (*Presentation on the side event of the Council of Europe meeting, Strasbourg, October 1, 2024*),

S O R S O K

S Z Á M A D Á S

Bariska Mihály: Svájci beszámoló

Kedves Laci, Megérkezett a KAPOCS. Köszönöm, hogy annyi időt szentelsz ennek az ügynek. Nagyon fontos, hogy híreket olvashasson az ember azokról a kollégákról, akikkel együtt is tölthette volna az életét. Azonban szomorú arról olvasni, hogy hányan távoztak közülünk az utóbbi időben. Béke poraikra!

Mi svájci erdészek jövő csütörtökön jövőnk össze a havi találkozóra – amelyet emberhiányában most már csak kéthavonta tartunk meg. Mi annak idején december 7-én érkeztünk Svájcba, és ezt a dátumot mi

feleségestül szoktuk ünnepelni. Fő beszédtemánk a jövő mikulás-ebéd lesz, amely évfordulónak is számít, és amelyre utódainkat is meghívjuk. Szerettük volna, ha gyerekeink csoportunk szerves részévé váltak volna, de minden erőlködésünk ellenére ez csak kívánság maradt. Sokat gondoltunk azon, hogy mi ennek az oka. Az én teoriám, hogy az utódainkkal nincsenek közös élményeink. Minket összekötöttek a tanulmányaink, az 1956 körüli izgalmak, az új kezdet egy idegen országban... Számításunk szerint ez lesz a 67. ebédünk. Én fogom az 'ünnepi beszéd'-et tartani, ami egy kis visszatekintés is lesz, ezért egy két részletet közlök az alábbiakban – tán érdekel:

Szent Wolfgangból 1956 december 7-én a következő egyének érkeztek Svájcba egy VW-busszal: Czeiner† Zsolt és Hintsch† Gusztáv – már mindketten az örökzöld erdőket kerülik, továbbá Jacsman János, Szilágyi Tibor, Donáth György, Hegedüs† János, aki rövidesen visszatért Magyarországra és ott erdészkedett. Ő is már erlhunyt vagy tiz éve. A hetedik a csoportban én voltam (Bariska Mihály).

Időközben a zürichi csoportunkhoz csatlakoztak – feleségek és gyerekek említése nélkül: Boross† Gyula (Sopronban 7 UV-ja volt, de Zürichben ő szerezte köztünk elsőként az erdészdiplomát. Idővel Algériába vándorolt ki, ott megint megházasodott. 60-évesen halt meg); Dancs† János (hamar kivált közülünk. A repülőtéren kapott állást. Elvesztettük a nyomait); Futó† László (ő volt Sopronban a politikai megbízhatóság vizsgálóbizottságának elnöke. Érdekes módon Svájcban találkoztunk vele az egye-

temen, ahol doktorált. Március 8-án ő kért egyedül szabdaságot, hogy megünnepelhesse Mária mennybemenetelét? Sohse alakult ki baráti viszonya senkivel. Végül is visszatért Magyarországra, megint megházasodott. Ugy 95-évesen halt meg); Gyila† Ferenc (a háború után 3 évet töltött Sziberiában, 1952-ben Mindszenty ügy miatt eltávolították az egyetemről, Zürichben ismerkedtünk össze. Olvasott, tanult ember volt, mindig egyedül élt. 92-évesen hunyt el. Porait a szülővárosában tették örök nyugalomra); Huszai† János (egy tehetséges ember. Jól klarinettezett. Átváltott matematikai tanulmányra, aztán azt is abbahagyta. Asztalosként dolgozott az egyetemen. Korán halt meg); Kiss† József (kémia professzorunk volt Sopronban. Baselben helyezkedett el a kémiai iparban. Nem tartotta velünk a kapcsolatot); Kocsis† István (Pista bá már Sopronban tanított minket. Zürichben az erdész körközponti tagja volt. Az állami erdészetenél dolgozott /programokat írt számítógépekre). Sikeres volt, mégsem érezte magát Zürichben otthon. Nyugdíjas korára leköltözött Tessenbe, majd megint vissza Zürichbe, végül is Komáromban kötött ki. Ott halt meg jól 90 év fölött); Komlóssy József (Kanadából érkezett Svájcba, aztán itt ragadt. Különböző úttervező munkákat vállalt, de nem tudott gyökeret verni. Magyarországra költözött, és ott él); Kovács† József (Hollandiában szerzte földmérnöki diplomáját. Idővel Tessenbe költözött holland feleségével, aki nagyszerűen megtanult magyarul. A sváci erdész kör jeles tagja volt); Kovács† Lajos (Sopronban egyetemi munkatárs volt. Zürichben minden bulin jelen volt, szerette az életet); Kucera† László (családját a háború után neve miatt Sahiba (Slovákia) toloncolták. 1968-ban jött Zürichbe. Itt doktorált, aztán lett professzor is. Már 20 évvel ezelőtt itthagytott minket); Gábor Mátyás (volt az egyetlen, aki érvényes útlevelel érkezett Svájcba. Itt doktorált az ETH-n. Jelenleg egy jólmenő genetiaki labor vezetője); Pöcsi† László (Jugoszlávián és Olszországon át szökött Svájcba jóval utánunk. Jó barát lett. Itt az autópályák építésvezetője volt. Nyugdíjra visszaköltözött Magyarországra. Ott nyugszik). Pollák† Károly (csak 10 évet töltött velünk. Hamar elköltözött e világ-

ról); Stettner† Miklós (gimnáziumi tanár volt, földrajzszakos. Az utóbbi 30 évet keményen velünk töltötte. Szívproblémái voltak); Vaszary László (Miskolci végzettségű. Lacival háromszor ismerkedtem össze. Mint 11-évesek egymás mellé ültünk az általános iskolában (1947). Aztán elköltözködtek. Mikor Kiskőrösre a katonai táborból utaztunk haza a vonaton (1955), látok egy langlétát, aki ismerősnek tűnt. Csak mikor nevünket említettük, jöttünk rá, hogy kik vagyuk. Aztán (1962?) Zürichben a villamoson látok egy úriembert, aki magyarnak tűnt. Megszólítottam... stb...). – Eredetileg 23 úriember tartozott a csapatunkba, ma csak hatan élünk még.

Jövő csütörtökön nyilván a KAPOCS is téma lesz. Gondolom, hogy a többiek is majd reagálni fognak. Belenéztem a címlistába. Két címet adnék, akikről tudom, hogy olvassák a KAPOCS-t, jóllehet nem kapják: Sági Éva (sagi.eva@uni-sopron.hu) – ő a Sarkadi úr utódja - és Gábor Máttyás (g.matyas@bluwin.ch)
Baráti üdvözlőmet küldöm, Bariska Mihály. (2024 október 15)

Kedves Laci, Tegnap nagy összejövetelben volt részünk. Mi, hét erdömérnök növendék annakidején december 7.-én, azaz 68 évvel ezelőtt érkeztünk St. Wolfgangból Zürichbe. Azóta minden Mikulásnap körüli szombaton emlékebédet rendezünk. Ez volt valószínűleg a 65 avagy 66-ik ebédünk - a számokban már nem vagyok olyan biztos. 30-an jelentek meg. Persze megemlékeztünk az elhunyt barátainkról. A társaságunk legaktívabb idejében jóval 50 fővel rendelkezett (itt a névsoruk: a jelek magyarázata: † -elhunyt, ?-nyomat vesztettük). Erdészek voltak: Bariska Mihály,

Boross Gyula†, Csóka János? Czeiner Zsolt†, Dancsó János? Domján János?, Donáth György, Futó László†, Gyila Ferenc†, Hegedűs János†, Herczeg András, Hintsch Gusztáv†, Huszai János†, Jacsman János, Joob-Foltin Enikő?, Kiss József†, Kocsis Ferenc†, Kocsis István†, Komlóssy József, Kučera Ladislav†, Máttyás Gábor, Pócsi László†, Pollák Károly†, Rábai Antal?, Rahim Adahyr Abdul, Szilágyi Tibor, Újvári Ferenc?, esetleg mások. Közeli barátok: Bérczes Zsolt?, Fecht Antal, Fekete Károly†, Guha Péter, Jakabfy Ernő†, Komáromy János, Kondorosy Péter, Kovács József†, Kovács Lajos†, Missura Miklós†, Nagy Gyula, Oltiványi József†, Pálmer László, Piros Gyula, Rybach László, Stettner Miklós†, Vaszary László, Vécsey György, Wiener Lajos?, esetleg mások), de az ebéden már csak négyen voltunk jelen: Donáth Gyuri, Jacsman János, Szilágyi Tibor és én (Bariska Mihály). A képeiket mellékeltem. A hiányoltak kisebbsége visszaköltözött Magyarországra, a többi viszont már mind az örökzöld erdőt kerüli – magyarul elhunytak. Örvendetes volt a tény, hogy sok szekundós, azaz leszármazott is jelen volt. Azok tették ki a társaság zömét. Az ő bevonásuk a társaságunkba azonban mindig is egy probléma volt. Sok leszármazott ugyan összebarátkozott, de az idősebb generáció ünnepein sosem vettek részt. Nyilván, hiányoztak az összekapcsoló élmények, amelyeket számunkra az erdész kiképzés, majd az 56-os bonyodalmak, később meg egy idegen országban való újrakezdés jelentettek. Most pedig már túl késő ... de azért erőlködünk, erőlködünk...Gondoltam, hogy ez téged érdekel, mint a soproni-magyar diákok szóvivőjét.
Kellemes ünnepeket kívánok neked és családodnak Miska

ÉLETUTAK / ÉLETPÁLYÁK

Rétfalvi László: Ezredfordulós évek - 2001-02

A 2001-es év, az előzővel ellentétben, mindenképpen egy új évszázadot, még ha nem is egy új évezredet (amennyiben a 'kitalált középkor teória' bebizonyosodik), nyitott meg időszámításunkban. Az évek egymásutáni sorozatában ilyen esztendőnk tudatunkban valami fontossággal bírnak, de racionális alapot adni alá már nehezebb feladat. Személyileg talán csak az volt jelentős, hogy ezáltal életutam 'áthidalt' (a sok más milliárdnyi ember mellett!) egy markáns időmeghatározást.

A múlt évben 'elviselt' nagyméretű változás, gyerekeink önálló életbe való 'kirepülése' által, nem hozott magával más olyan körülményt saját éltünk vitelében, amihez újonnan hozzá kellett szoknunk. Talán már mi is megértünk a csendesebb, lassúbb napokhoz. A kisebb ház körüli forgalom, a kiürült hálószobák és főleg az esti magunkra utaltság alkalmat is adott egymást, mint házastársakat újra megismerni.

De mégis, minden lassulás ellenére, forgalmas évünk volt. Mindjárt az elején, családunk hátramaradott tagja, Bojtár kutyánk lebetegedett, ominózus diagnózissal operálni kellett. Mondtam már korábban is, hogy a kutyákat 'kemény fából faragták', a mi kis Pulinkat pedig a legkeményebből. Nem tartott sokáig neki fűrgeségét ismét visszaszerezni.

Folytatódott aktív részvételünk barátaink, ismerőseink köreiből. A havi rendszerességgel tartott mostani 'Soproni Ebéd' ekkor kezdtek kialakulni, s bár gyakran változtattunk találkozóhelyet, az események gyakorisága jellemző lett. Mindig rendezni kész, új ötletekkel előrukkoló kezdeményező. Márciusban külön találkozó volt Adamovich László volt professzorunk 80. születésnapját megünnepelendő, ahol nem nagy meglepetésként, egy karton 'Szekszárdi Vörös'-borral ajándékoztuk meg. Ekkortájt terjedt el az anekdota 'Cinke' bátyánkról, hogy orvosa tanácsát a napi csak egy pohár bor fogyasztására, úgy aposztrofálta, hogy „még jó, hogy nem mondta mekkora pohárral!” Bevonni több 'Soproni Alumni'-t az ebédekbe, született a terv, hogy a két

'soproniak által lelakottabb város', Vancouver és Victoria közé eső Sidney, BC-ben jöjünk egyszer össze, ami szép sikerrel meg is esett júliusban. Barátaink is maradtak a régiók és találkozásaink sem ritkultak. Gourmet Club tagságunk ugyan ideiglenesen megscapant Florence és Greg B Európába vitorlázása után és Shia-Fen és Bob B külföldi tartózkodása alatt, de eredeti törzstagjainkkal, Selinda és Mike W-el és Georgina és Peter B-el tartottuk a közeli kapcsolatot, mint ahogy többször láttuk 'szociális' találkozásainkon Erika és Leslie J, Jo és Alan T, Gwen és Vic B barátainkat. Molnár Jóska barátunk, mint máskor most is gyakorta hívott és jött hozzánk vendégségbe, ezúttal új barátja K Éva társaságában. Egy meleg júliusi délután és későig nyúló estén Kozák Tóni és Edit is csatlakozott nagyobb társaságunkhoz, majd az év vége felé volt kamarásomnál, Görgényi Béla és Pat-nél voltunk vacsorára. Megemlítené még a mindig bálnak nevezett, a Magyar Házban, október 13-án megtartott 'Sopron Homecoming Ball'. Sopron Piknik (a Hume Parkban, augusztusban tartott Ma-

gyar Piknik után) is lehetett korábban, de akkor mi 'külföldön' tartózkodtunk.

Tengerentúli ide-oda utazások ismét dominálták az évet. Mindjárt az elején, március közepén, újházás Tisa lányunk és férje Cedric jöttek látogatóba, de maradtak csak két hétig. Svájci létükben karrierjeik kezdetén voltak és távol sokáig nem maradhattak a munkahelytől. Tisa angol nyelvtanári képességét hasznosította különböző nagyvállalatoknál, főleg bankoknál itt-ott, ahol volt lehetőség, Cedric pedig tovább 'dolgozta be' magát a nagykereskedelmi rendszerbe. Kanada mindkettőnek hiányzott. Érdekes módon Cedric még nagyobb hangsúlyt fektetett az itteni látogatásra, mivel nagyon tetszett neki, amit itt talált. Tisa pedig nem kívánt sokáig elmaradni családjától és a szülővárosának tekintett Vancouvertől.

Nem sokkal Tisa és Cedric távozása után, április elején Leone ment két-hetes látogatóba Nónihoz, Londonba. Fiatalabb lányunk hamar megszerette a forgalmas metropolist, tucatszámra szerzett új barátokat iskolatanítói és templomi kapcsolatai révén. Leone érkezésekor egy kellemes wimbledoni zöldövezeti városrészen osztott meg egy nagyobb bérelt lakást barátnőjével. Akkor úgy tűnt, hogy jó helyen van és hogy keresetéből el tudja magát tartani. Amennyiben ideje engedte, bemutatta anyjának a várost, látogattak múzeumokat, a Kew Garden parkot és tettek kirándulást is a déli tengerpartra, Brighton környékére. Megvendégelni lányunk egyik barátját keresték fel a nagyváros régen működő és jónévé 'Gay Hussar' elnevezésű magyar étteremét, aminek neve már akkor is humorosnak tűnt (a normális angol szó egy hangoskodó kisebbség és szimpatizánsaik általi, mára már állandónak tűnő elorozása sajnálatos, de ilyen a mai világ!). Leone-nak tetszett London általában is, de főleg a gyalogos-barát belváros, a sok zöld terület és a szépen karban tartott idős épületek. Benne közlekedve, nem lehetett érezni gigantikus kiterjedését.

Hogy mit csináltam én e hosszú 'szalmaözvegység' alatt? – Bojtár sétáltatása mellett 'faltam' a könyveket! Korábban tettem említést, hogy a hosszú kihagyás után próbáltam valamit behozni hátrányomból és újra tölteni agyamat olyan szakmai dolgokkal, amik már megkoptak vagy feledésbe mentek és megismerni újabb fejleményeket. A genetikai tudomány legfrissebb megfigyeléseit, amennyiben elérhetőek voltak R. Dawkins, S. J. Gould, R. Lewontin, J. deRosnay és M. Ridley könyveiből, igen tanulságosnak találtam. Természetesen, ezen tanulságok nem sokban segítettek konzultánsi munkámban, de a tudományok iránti általános érdeklődésemet jól szolgálták.

Most, hogy a konzultánsi munka is említésre került, érdemes ismét részletekbe mennem. Amikor '94-ben az állami szolgáltatót megváltam, tervem az volt, hogy szakmai munkámat folytatnom legalább az általánosan elfogadott 'nyugalombavonulást'-ig, azaz 65 éves koromig. Ezideig a tervek szerint haladtam, de az előző évben volt egy jövedelem nélküli hiátus, ami a nyugdíjazás korábbi megkezdését sugallotta. Bármennyire is kecsegtetett a 'nyugalmi évek' korábbi elkezdése, ezen év elején mégis kihasználtam újabban jelentkező munkalehetőségeket, azok érdeklődésemet felkeltő jellege miatt. Bár mindkét új, kis-méretű projekt vízenergia kihasználására irányult, mindkét esetben ritka madaréllőhelyek védelme volt a fontos tényező. Érdekel, hogy lehet-e élettereket védeni duzzasztás-nélküli vízerőművek esetében. A Fraser Canyon déli részén, a Fraser folyóba torkolló Kwoiek Creek nevű igen gyorsfolyású patak energiáját egy meredeken eső csőbe kényszerítve tervezték kihasználni anélkül, hogy a medret másképp háborítanák. Egy kora májusi földközeli helikopteres felmérés alapján nem volt kimutatható az érdekelt 'harlequin' kaecák (*Histrionicus histrionicus*) és vízirigók (*Cinclus cinclus*) előfordulása. Mivel a föderális halászati törvény alapján a halaknak elegendő vízfolyást kellett meghagyni, azon követelmény valószínűleg segítené a területet használó madárfajok szükségleteinek megmaradását is. A projekttel nehezen kapcsolatba hozható hegyikecske (*Oreamnos americanus*) előfordulása a patak körüli sziklás hegyoldalakon volt célja egy július

végi tüzetes helikopteres felmérésnek, főleg a provinciális vadbiológusok kérésének kielégítésére. A szép számban talált állatok évszakonkénti mozgásainak, az építkezés általi befolyásolását viszont kivédhetőnek véltük az építkezés időzítése által.

A BC provincia, az US határmenti belső részében fekvő Kettle folyó esetében minimális duzzasztással tervezték a folyón előforduló egyik természetes vízesés energiáját 'megcsapolni'. A potenciális alacsony szintemelkedés a vízesés feletti részen nem tűnt veszélyesnek az ott nagy számban előforduló fészkelő parti fecskék (*Riparia riparia*) megmaradására, sőt a víz és a meredeken emelkedő part közötti lapos rész elárasztásával a fészkelő madarak emberek általi háborgatása is kisebb méretű lenne. Az utóbbi projekt májusi hétvégére tervezett helyszíni szemlájére Leone is el tudott kísérni, mint ahogy tette sok más alkalommal, főleg olyan ügyek esetében, amelyek város közeli voltak. A két fent említett projekt végkimenetelét nem ismerem a döntéshozások általánosan hosszantartó procedúrája miatt, de úgy érzem a tervekben esetleg csak további tervek maradtak.

Bár június végi születésnapját tőlünk távol töltötte, mégis születésnap ajándékként küldtünk Nóni lányunknak repülőjegyre valót, hogy augusztus elejétől három hetet Vancouverben tölthessen. A korábbi forgalmas napjaink mintha forgalmasabbak lettek volna. Ittléte alatt a szép nyári időjárás kellemessé tette a tengerpart gyakori látogatását és ott rendezett pikniket a Józsa család tagjaival. Megemlíthető megkészt születésnap ebédje a 'Villa de Lupo' nagy igényeket támasztó, de abból keveset hozó ebédlőben, mert ekkor is bebizonyosodott, hogy a szolgáltatás ritkán van arányban a ráfordított költséggel. Gyorsan elszaladtak a Nónival töltött napok s máris saját tengerentúli utunkra kellett készülnünk. Ezen utunk centrális témája a 'magyar Alma Maturunk' városában, Sopronban tartandó, korábban említett közös évfolyam találkozó volt. De előtte még sok említésre méltó esemény történt.

Augusztus utolsó napjain repültünk át az időzónákon és a kontinensek között, ismét a tavaly elégségesnek talált 'Canada 3000' charter-társaság gépjével egyenesen Münchenbe, hogy közel legyünk első célunkhoz, 'újházás' nagylányunk Zürich-közeli rezidenciájához, Volketsville nevű kisvárosban. Eddigre már izlésesen (de gyéren) bebutorozták a különben nagyon szépen felszerelt és karbantartott lakást és sikerült összetákolniuk egy ágyat is a külön szobában, hogy nekünk is legyen hely megenni és ne kelljen hotelben megszállnunk. Mint szülőknek, rendkívül felemelő érzés volt látni és átélni csemeténk vendéglátási szorgoskodását saját háztartásában. Nem tudott eleget tenni érdekünkben. Cedric is kivett szabadnapokat munkahelyéről, hogy együtt kiránduljunk látványos helyekre.

Mindjárt érkezésünk után a közeli Schwyz kanton mesébe illően szép Muotatal völgybe mentünk egy kisebb gyalogtúrára, ahol a hegyóriások adták a háttérrel az alpesi legelők üde zöld dombjainak és a köztük meghúzódó jellegzetes lakóház és gazdasági épületek együtteseinek. Alig fordultunk be a völgybe, amint tekintetünket megragadta egy út mellett kaszáló 'amazon', akinek szabadon lengő bőséges keblei szinkronban, de ellenkező irányba sodródtak a kasza minden lendítésével. Megcsodáltuk a legelésző csordák vezérállatai által hordott hatalmas réz kolompokat, amelyek Cedric szerint nagy kárt tudnak tenni az útszéli kerítéshez túl közel parkolt autókban, amikor azok viselői az autókra száradt sózott utak lucskóját próbálják lenyalni. De csak télen, mondta lentebb parkolt bérelt autónk iráni aggodalmamra reagálva.

Harmadnap az ellenkező irányba, a Schaffhausen környékén található 'Rajna vízesések'-hez kirándultunk s bár az nem vetekedik a Niagara Falls látványával, vízrobaj, freccsenő víz és páradús levegő ott is volt elégségesben. Kihasználva az autó adta lehetőségeket (a fiatal házásoknak ekkor még nem volt saját autójuk) elmentünk Essertine-be meglátogatni Cedric szüleit, majd velük együtt a Genfi tó parti Vevey-be (a csendes kis városka nem adta semmi jelét annak, hogy ott székel a világ legnagyobb méretű 'étel-ital' vállalata – bár nem az igazi ételre és italra vo-

natkozóan!). Az idő esősre fordulása miatt Silvie és Eric Schär nem jöttek velünk tovább, de megbánhatták mert az idő hamarosan megjavult, ahogy a Róna felső folyásának völgyében erősen keletre fordultunk, majd annyira kiderült, hogy Mörelnél már 'bátran nekivágtunk a meredeknek' egy zártkabinos felvonó segítségével. A tetőn testközelbe kerültünk a 'der längste gletscher der Alpen' titulussal megtisztelt Aletsh-gleccser fő nyúlványával és jó ideig élveztük az élénk terülő tájat a késő délutáni napsütésben.

Másnap különleges találkozásnak néztünk elébe. Soproni találkozónk szervezésekor sok energiát fektettem be megtalálni olyan '56-os kezdő vagy '61-os végző évfolyamtársunkat, akivel időközben megszakadt a kapcsolat. (Az egyik ilyen iskolatárs volt az 1950-es évek elején Magyarországra került görög ifjú Tutunovszky Koszta, aki '56-os soproni kezdésünkkor már akcentus nélkül használta nyelvünket, de mire ezen év elején Torontóban rátaláltam már csak angolul akart velem beszélni. Pedig kapcsolatunk Magyarországon erdőmérnökként működő öccse révén jött létre, akivel és szintén ott lakó húgával, ő is csak magyarul tud társalogni. Bár nagyon érdekelte a találkozó, sajnos nem tudott rá időt szakítani). Szintén régen hallott magáról volt vancouveri kamarásom, Herczeg Bandi, alias 'Balek', akiről tudtuk, hogy Californiába ment továbbtanulni, de hamar elveszett a szál közöttünk. Amikor előkerült, szintén magyarországi kapcsolatok (talán André Béla) révén, akkor már hol Svájcban, hol Németországban működött. Az utóbbi szót célzatosan használok, mert a hírek szerint saját kutatásai alapján készült ipari kenőanyagokat árusító vállalatát szinte egykezűleg működtette. Hozzám hasonlóan örült kapcsolatunk újratertésén és lelkekre kötötte, hogy legközelebbi európai utamon okvetlen keressem fel. Ekkor éppen Konstanzban lakott, ami csupán 'kődobásnyira' volt lányunk lakóhelyétől. A telefonon megbeszélte helyen várt ránk, a svájci-német határváros Kreuzlingenben, ahol vállalati telephelye volt, majd onnan vitt magával tovább konstanzi lakására. Leone a ritka alkalmat kihasználva készített rólunk egy fotót, a negyven év utáni újra találkozás pillanatában (1). Nem győztünk egymást bizonygatni, hogy mi egyáltalán nem öregedtünk meg! Két nap nagyrészt töltöttük együtt, az ódon város többszáz éves összkomfortosított belvárosi lakásán éjszakázva. Elválásunkkor tudtuk, hogy heteken belül újra találkozunk a soproni összejövetelem.

Sietnünk kellett visszautunkon, mert estére jegyünk volt a zürichi operába, Puccini Tosca előadására, Tisa lányunk ajándéka 34. házassági évfordulónk alkalmára. Ami még fontosabbá tette az eseményt, hogy a tenor szerepben az akkor általam legjobbnak tartott fiatal argentin énekes, Jose Cura jeleskedett. Vannak művészek, akik évtizedes magas szintű előadásai alapján tesznek ránk múlhatatlan benyomást, vannak, akik egyszeri hallása hatalmukba kerítenek. Curát '99-es, édesapám temetése utáni januári hazautamon, a repülőn hallottam először és hatott rám hasonlóan. Segített az előadásban a bariton Raimondi is, de a

címszereplő szoprán nevére már nem is emlékszem.

Másnap már indultunk is tovább Magyarország felé. Cedric vett nekünk egy nagyléptékű Ausztria és környéke térképet, amit arra használtunk, hogy a nagyforgalmú utakat kerülve, ezáltal a vidékből többet látva, mellékutakon vezessünk el célunkig. Kezdeti 'megugrásnak' azért Landqartig az autobahn-t használtuk, majd tértünk Davos felé. Tisztában voltam a hely 'világgazdasági' hírnevével, ezért furcsának találtam a sok 'pénzember' választását egy 'vonzó'-nak nem mondható környékre. Talán télen, a hó leple alatt minden szebbnek néz ki! Zernez után már igazi harmadrendű úton folytattuk a 'névtelen' határállomás felé, majd már Itáliában Merano felé vettük az irányt (agyamban átfutott Bánk bán tette a szerencsétlen 'merániai' Gertrúd ellen, amit igazán öccse Otto érdemelt ki). Bolzano-Bressanone helységeket érintve, de még mindig mellékutakon érkeztünk Ausztriába, ahol többnyire a Dráva folyó völgyét követve, a Lienz-Spittal-Villach vonalon jutottunk el esti szállásunkhoz (House of Nischelbritzer) a Klagenfurt közeli Lendorf nevű faluban. Másnap tovább a Dráva völgyben, Volkermarkt-on keresztül a Slovén határig (Dravograd), majd Maribornál a Drávától megválva Murska-Sobota (azaz Muraszombat) felé fordultunk és a Lendava (Lendva)-Lenti vonalon léptünk be Magyarországra. A szlovénekről való általános jó véleményemet nem segítette a morcona rendőrpáros, akik valami útelértésnél kötöttek belénk, utójára a Kádár-évek alatt hallott hangnembem. Keszthelyen keresztül, az akkor épülő M7-es vonalán haladtunk Budapest felé, amikor nagyszámú villogó lámpás rendőr járműre lettünk figyelmesek, de jelentőségét csak akkor értettük meg, amikor megérkeztünk Gyuriék lakásához Budán és fogadtak bennünket a világraszóló hírrel a New Yorki 'World Trade Center' épületek katasztrófájáról.

Borzasztónak tartottuk a terrorista támadást, de igazi mérete és velőig érő megrázkódtatása csak később, az amerikaiak által gerjesztett hisztéria következtében lett velünk tudatosítva. Mert ugye Amerikában nem volt 'Első' vagy 'Második Világháború', legtöbbször nem érezte testközelből annak borzalmaikat, mint mi európaiak éreztük azokat hatványosan. Beszédtémának megmaradt ugyan, de nem időztünk sokat az 'amerikai bajával'. A családi ide-oda látogatások után elsőnek barátaink körét hívtuk meg ismét egy (már nevét is elfelejtett) a tavalyi Balázs-étteremhez hasonló vendéglőbe, majd a Köztemetőben, szüleink sírjának családi látogatása után közösen elmentünk leróni tisztelünkkel az '56-osok' parcellájánál' Ferkó bátyám és felesége Gabi társaságában.

Gyuri unokaöcsém ekkor már erősen a 'nyeregben' volt a Zwack érdekeltségek vezető pozíciójában és a tokaji borgazdák ismételt meghívásaira úgy reagált, hogy minket vitt magával vendégként megosztani a látóvalókat és 'ízlelni valókat'. Minden oldalról elkényeztetve éreztük magunkat. Nem emlékszem hogyan került választásunk a hat meglátogatandó nagy termelő érdekeltségre (Disznókő, Oremus-Tolcsva, Királyudvar-Tarcal, Hétszőlő-Tokaj, The Royal Wine Co.-Mád és Dobogó) de azok mindegyike próbált a másikon túltenni úgy vendéglátásban, mint saját boraik dicséretében. Legtöbbször külföldi befektetők segítségével hozta rendbe a korábban elhanyagolt szőlőket és tároló pincéket. A nemzetközileg neves Hugh Johnson borszakértő is társtulajdonosa lett az egyiknek. Nekem az a különösen szerencsés szerep jutott, hogy az ízlelt borokat meg is tarthattam magamban, nem úgy, mint vendéglátó és egyben autovétező keresztfiam, akinek az ízlelés után meg kellett válni az mennyei nedűtől. Leone is kóstolgatott, de ő mérsékelte a 'befogadást'. Ki kellett tágitanom tudásomat a vidék borairól és megismerni a világhíres 'aszúk' mellett kitűnő száraz boraikat is. Azért én, ha csak egészségi hatásaikért is, az aszúknál maradtam. Kóstolhattam és ihattam '6 puttonyos' változataikat, amikor előtte azt hittem, hogy '5 puttony' volt a csúc és kóstolhattam 'muzeális' korú 'esszenciát', aminek sűrűjében 'megáll a kanál'! A nagyon szép

kétnapos kirándulást hazatérésünk előtt Gyuri kikerekítette Sárospatak látogatásával is.

Nem volt megállás, másnap már mentünk is le Jászberénybe, részt venni a következő napon tartandó gimnáziumi érettségink 45. évfordulós találkozóján. Előtte még meglátogattuk, majd megvendégeltük Telek Béla és Éva barátainkat és megszálltunk a rossz emléket hagyó Turista Szállóban.

(Visszagondolva is meglepő és kiábrándító, hogy jó tíz évvel a 'változás' után sem volt kereslet egy átlagminőségű szálláshely után, hogy azt valami helyi vállalkozó kielégítse). A találkozó az Aranyas vendéglőben sikeres volt, mert a korábbiakon túltéve, számban 40 felett jelentünk meg. Korosodásunk jele, hogy valahányszor régi fényképeket nézegetünk, mindig a már eltávoztotok arcai jönnek előtérbe. Most, hogy fényképeimet böngészem, merül fel a sóhaj, hogy milyen hamar mentek el egyes társaink!

Ezek után következett csak idei európai utunk 'centrális' témája: a Soproni Erdőmérnöki Főiskola 1956-ban kezdő és 1961-es végző évfolyamának 40. évfordulóján tartandó összejövetele. Széleskörben ismeretes a soproni iskola '56-ban történő szétszakadása, miután ez volt az első próbálkozás az akkor szétvált 'elsőévesek' közös találkozója. Az ötlet tőlem származott, amit magunk között sokszor felelőlegesen lehetőségekre alapoztam. Előzményei voltak idősebb évfolyamok félig-meddig sikeres hasonló próbálkozásai, a Soproni Egyetem vezetésének bátor kezdeményezése a Vancouverben végzetek 'visszafogadására' az 1990 november 4.-én tartott ünnepélyen és nem utolsósorban a mindannyiunkban jelenlévő 'visszavonultkori' hajlandóság visszazéni eltöltött éveinkre. Miután az érdeklődés az 'otthoniaknál' is mutatkozott, Varga Feri hatásos szervezésével a megtörténésig fejlődtek a dolgok.

Donáth Gyurkával és Silviával együtt, az előre megbeszélte Keleti Pályaudvari találkáról indultunk Sopronba bérelt autónkkal. Az érkezés a V. Feri által minden külföldinek javasolt Füzi Panzióba maga volt a határtalan öröm egymás viszontlátására. Főnagynak 'Péri' nem tudott betelni volt kamarása Herczeg 'Balek' láttán és az utóbbi ragadós nevetés rohamai hamarosan, minden kis felemlített régi humoros emlék hallatán, mindenkire kihatottak. Nem volt kétség, hogy örültünk egymásnak. Feleségeink csak nézték a sok 'félőreg' embert gyerekként viselkedni. A másnapi formalitások, mint a 'koszorúzás' az aulában, Mészáros dékán üdvözlő szavai és az 'osztályfőnöki óra'-szerű beszámoló a főteremben, majd a közös ebéd a 'menzán' mind gyorsan mentek, kevés időt hagyva a kézfogásokra, vállveregetésekre és kötetlen beszélgetésekre. Ezen utóbbit reméltünk megtenni az esti 'gála vacsorán', de ott is csak az asztatársaságok szűkebb körében volt rá alkalom. A feszélyezettség talán mindkét 'oldalon' megvolt, de úgy érzem, hogy mi 'barátságos' kanadaiak voltunk a nyitottabbak. Sokat segített a 'közös' hang megtalálásában az ott általunk kiosztott apró ajándékok, mint a juharlevéllel díszített kis zászlók és jelvények. Talán nem illene régi dolgokon fanyalognom, de megemlíthető, hogy észrevehetően, de érthetően azok voltak inkább a magukat 'távolítottok', akik nem az eredeti kezdő évfolyam tagjai voltak. Hasonló 'távolított' magatartást a hozzánk Kanadában csatlakozó társaink is tanúsítottak, akik közül egy sem (!) jelentkezett a közös találkozóra (bár Füstös Árpád már repülőjegyét is megvette, amikor neje csipő törése miatt maradnia kellett). Eddig csak futó említést kapott a 'New Yorki' tragédia, ami szintén 'beleszólt' találkozóinkba. Szabó Gyurka és Illés Pista, aki két erdész-végzettségű fiával jött volna, nem tudott eleget tenni ígéretének a légiközlekedés fennakadása miatt.

Az összebarátkozásban reménykedők a következő napok közös buszos utazásában láttak lehetőséget, de amikor kiderült, hogy az otthoniak közül nagyon kevesen vesznek benne részt, az is elmaradt. No, de azoknak, akik részt vettek igazán élménydús programban részesültek. V. Feri, évtizedek óta iskolánk tanszékvezető tanára, ismert minden erdőgazdaságot, azok

vezetői majd mind valamikori diákjai voltak és Feri ezt a helyzetet érdekünkben ki is használta. Ismerős a magyar vendégfogadás, de minden megállónkon nagy érdeklődéssel, nemvárt figyelemmel, bőséges ellátással és kimondottan érezhető szeretettel vártak bennünket. Nem mintha ellátásban szűkölködünk volna. A 'kanadaiak' által 'összedobott' közös kasszából, a busz bérlete mellett jutott a különböző étkezőhelyeken, lakomáknak beillő ebéd és vacsora kínálatokra (előfordult sajnos, hogy többször a finomságokkal bőséges tálakat érintetlenül küldtük vissza 'telítettségünk' okán).

A programot csak futólag említem. A Fertő-Hansági Nemzeti Parkban kezdtük madárnézéssel (nem hiszem, hogy saját vonzalmam a madarak iránt befolyásolta volna a programot), ahol a madarak mellett láttunk racka juhokat, komondor kölyökkutyákat és a vasfüggöny félelmetes relikviáit, a 'határvadász őrtornyokat', amelyek most madarászásra különösen alkalmasak. A feljavítás alatt lévő fertői Eszterházy kastély megtekintése után, Balsay Bandi volt évfolyamtársunk tartott kis bemutató előadást a Kapuvári Erdészet nyárgazdálkodásáról, amelyben maga mellett már családtagjai és felmenői is részt vettek. Czímber Béla, talán a legbarátságosabb a 'később csatlakozók' közül mutatta be két fiatalabb kollegája segítségével a kőszegi hegyvidék bükköseiben végzett munkájukat. A cáki 'Csikós Csárda' bőséges ebédje után, az Ivánci vadászházban tartott kis eszmecsere után találkoztunk a később Vancouverbe, UBC kezdésünk 50. évfordulóját megünneplő eseményekre is ellátogató Pethő Józseffel, a Szombathelyi Erdőgazdaság vezetőjével és nagy meglepetésként itteni volt kezdő évfolyamtársunk fivérével Prém Jenővel. A kapcsolatra úgy derült fény, hogy a bemutatózásokor említést tettem a ritka hasonló nevű társunkra, amire Jenő szemei kigyulladtak és nagy büszkén mondta, hogy "Béla az én öcsém!" Az 'Örség' fővárosában, Óriszentpéteren éjszakázott a társaság, majd másnap a Keszthelyi Erdészet 'Festetics' kilátó-tornyánál találkoztunk Szakács István helyi igazgatóval bemutatni gazdálkodásuk részleteit. Miután V. Feri mindenkit meginví-

talál ábrahámhegyi szőlőjébe megkóstolni saját terméshé- készítésű borát. Eddigre még jobban 'szétszéledt' a társaság, Ambach Miska ment öcsével közösen vezetett Villány környéki szőlészetébe, Fónagyék pedig már korábban megunták az 'erdészkedést' és Pécsre távoztak. Sopronba viszszaérkezésünkkor még összegyűlt a megcsappant csoport beszélgetés melletti borozgatásra, de már mindenki fejében ott forogtak a további teendők.

(Az őszi Kapocsba tervezett beszámolóim rövidre sikerült, egyes adatait viszont érdemes itt ismételni: „A találkozó az elvárásoknak megfelelően sikeres volt. Az 1956-ban kezdő 65-os létszámból 9 már nem érte meg a találkozót s így a megmaradtakból 27-en jelentünk meg [17 Magyarországról, 7 Kanadából {akik száma sajnos 4-gyel csökkent a szeptember 11-es New Yorki terrortámadás miatt}, 2 Németországból és 1 Svájc-ból]. Az otthon végzők közül szintén ott volt két Kanadát megjárt 'volt másod-éves' és három később csatlakozó is. Feleségek is szép számban voltak, 12 otthonról, 5 Kanadából és 1 Svájc-ból. Összesen 50-en jelentünk meg az első napon az egyetem aulájában és az esti ünnepi vacsorán. A tekintélyes létszám sajnos felire csökkent mire végére értünk a négy napos erdészeti és kulturális élményekben dús országjárásnak. Voltak, akik talán azért maradtak el mert már elégük volt nyugdíjas korukban is erdőt járni, de újra-talált otthoni barátaink elmáradásában sajnos talán az utazás költsége játszhatott főszerepet. Minden rendezvény sikerének mérkőve a résztvevők kívánsága 'repetára'. Vissza jelzésekből úgy tűnik, ha egészségiünk és körülményeink megengedik akkor még többször szeretnénk találkozni.”)

A csoportos egymásra találás mellett, találkozóinkkal vette kezdetét több baráti kapcsolat is. Safranyik Laciék később is látogatták volt soproni kamarását, Szabó Laciékot otthon és látták vendégül őket itt Kanadában. De a leghosszabban tartó kapcsolat talán Donáth Gyurkáék és Varga Feriék közt alakult ki, közös 'tarokk-megszálltságuk' következményeként, valamint D. Gyurka és Herczeg Bandi közt, lakóhelyeik majd karnyújtásnyi közelsége folytán. Személyes kapcsolatom az utóbbiakkal nekem is akkor kapott új lendületet. Másfelől, még most is megmaradt bennem

egy 'nekrológ'-ot bánatom enyhítésére (lásd Kapocs 48:32, 2009). '!:'. Ezideig nem tettem említést sok 'kutakodást' igénylő elfoglaltságomról az 1956-os soproni forradalmi eseményekkel kapcsolatban. Mivel saját emlékeim élénken éltek bennem (sőt énem legmélyén megemésztetlenül hordom magamban Magyarországról való távozásom összetevőit), nagy figyelemmel olvastam végig a korábbi években, az otthoni Erdészettörténeti Közleményekben (EK) sorozatban megjelenő visszaemlékezéseket valamikori diáktársainktól. Sok idő eltelt a 'forradalmi napok' óta és tudtam, hogy idővel halványul az emlékezet, de mégis feltűnt a sok egymásnak teljesen ellentmondó kijelentés azonos eseményekre vonatkozóan. Ezek orvoslására kezdtem bele a leírottak analizálásába és bővítettem ki az emlékező-anyagot Kanadába került diáktásaimtól, interjú formájában szerzett információkkal, majd az összegyűlt adathalmazból vontam ki általános következtetéseket. Az írott anyag kitett jó pár oldalt és relevánsnak tartott tartalma miatt a fentemlített EK-nek szántam publikálásra. Előtte azonban szétküldtem lektorálásra azoknak, akikre hivatkoztam az interjúk alapján.

(2018 február 24, Vancouver, BC)

Írásos megjelenítésének palindrom sajátossága különlegessé teszi a 2002-es esztendő, mert minden században csak egy ilyen 'tükörszámú' év van és ismétlésekre 110 évet kell várni. Majd minden ember életében csak egy ilyen esztendő fordul elő, az is csak akkor, ha hosszúéletűek. Ezúttal viszont csupán 11 év telt el az utolsó óta (1991), tehát még a mai tizenévesek is már két ilyen évet éltek át. Hogy van-e ennek jelentősége nem tudom, de ilyen szembetűnő ritkaság okán fontosnak érezhetjük korunkat és magunkat, hogy ilyen korban élünk.

Korábbi ezredfordulós éveink forgalma folytatódott, de az utazgatást ezúttal csak irányunkba történt. Szociális találkozásaink barátokkal is többnyire gyerekeink látogatásával kapcsolatos. Tisa és Cedric is mindjárt a szokatlanul korai húsvét hétvége után jöttek s maradtak velünk vagy közelünkben egy bő három hétre. Tisa megtartotta baráti kapcsolatát az EF Nyelviskola alkalmazásában szerzett barátokkal s azok egyikének Vancouverbe költözése után, a korábbi középiskolás és egyetemi éve óta tartó barátokkal együtt, volt kikkel összejönnie. De szerettek találkozni családi barátainkkal is.

Ugyanez mondható el Nóni lányunkra is, aki ismét általunk dotálva tudta megengedni a nyári utazás magasabb költségeit, mivel minden szabadon felhasználható jövedelmét Európa körüli utakra szentelte. Járt Belgiumban, Spanyolországban (ahol Barcelonában sikerült látni a 'Barca' egyik mérkőzését), a Canary Szigeteken, de kedvenc cél-

egy hiányérzet, hogy nem próbáltam akkor közelebb kerülni Regős Ferihez, akivel '56-os soproni rövid 'kamarás'-ságunk során barátság alakult ki, de olyan gyorsan elmúltak az alkalmak korai szétszéledésünk miatt.

Hosszú európai utunk egyik utolsó magyarországi aktusa ottani családtagjainknak adott, megmaradt képeim alapján igen jó hangulatban eltöltött búcsúebéd volt (egy elfelejtett nevű ebédlőben). Október 4.-én hagyjuk el az országot s vezettünk egy kis tóparti fogadóba (Ecking am Simmsee) Rosenheim közelében, ahol az este mi voltunk az egyedüli vendégek és sötétedésig néztük a tavon úszkáló fekete hatyúkat. Másnap a müncheni repülőtéren minden fennakadás nélkül leadtuk bérelt autónkat, szálltunk fel a repülőre és érkeztünk haza a jelzett időpontban.

Távollétünk alatt, fizetség fejében, jó ismerősünk K. Éva ügyelt a házra és betegeskedő Bojtár kutyánkra. Mivel akkoriban Éva gyakran találkozott M. Jóska barátunkkal, akinek számottevő

pontja mindig Görögország volt. A tanítási munkaterv szerint minden hét után volt szünet, ami az utazási irodák csábító ajánlataival együtt bőséges alkalmat teremtett az utazásra. Mi biztattuk lányunkat, mert szerintünk azáltal nyerhet magának helyénvaló 'világképet' és hasznos tapasztalatokat a mindennapi élethez.

Augusztusi érkezése után hamarosan nagy hegymászó (mondanám inkább hegy-sétáló, de fényképeim impozáns meredekket mutató áttekintése után maradok a hegymászásnál!) túrára mentünk Józsaékkal (gyerekeik nélkül) a Mount Baker hegyóriás közeli Twin Lakes-Winchester Mountain kimagaslóan szép vidékére. A mászást sétának lekicsinyülő fentebbi megjegyzésem azon az általános véleményen is alapul, hogy a 'dupla-tó'-tól a hegycsúcsig vezető (kb. 2.6 km-es) ösvény a legtöbbet nyújtja párját ritkító kilátásban a lehető legkevesebb fizikai megpróbáltatás (460 m magasság különbség) árán. Viszont a tavakig vezető meredek úton csak négykerék-meghajtásos és nagy térközü kocikkal lehet felmenni (mint a mi VW Syncro Westfalánk!). Anélkül a túra megtriplázza az arra szükséges időt és a leküzdendő 'emelkedőt'. Nem is talákoztunk más túrázókkal ottlétünk alatt. Érdekes, hogy BC provincia hegyekkel való telítettsége ellenére milyen gyakran az USA-ba mentünk hegyet mászni. Ezúttal az amerikai határőr nem volt barátságos, de mi vigyáztunk is nehogy ránk terelődjen a figyelme.

Itteni barátnői mellett Nóni is kivette részét a családias látogatásokból. A sok rokont összehozó nagyszabású Józsa-kerti grill után a Bartnik barátainkkal rendeztünk egy pikniket a tengerparton. Az utóbbi azért volt érdekelte Nóninak, mert korábban sokszor volt náluk 'babysit'-en és akarta látni korábbi ügyeltjeinek rohamos ifjoncokká való fejlődését. Nem maradhat ki a sorból 'legvendéglátóbb' jó szomszédjaink Selinda és Mike által rendezett nagyon hangulatos portugál-brazil parti sem. Három hetes tartózkodása végén Farkas Brigitte (Pista özvegye) meghívására, az apró gyerekkoruk óta ismert Chris Farkas és menyasszonya Nina észak-vancouveri kert-party eljegyzésén vettünk mindany-

nyian részt.

Jelentős esemény volt részemről az általam 'Big Plumbing Job'-nak nevezett gáz és vízcsövek átrendezését magába foglaló több napig tartó kezdeményezés. Az egész a gázzal működtetett vízmelegítő és tároló 'kiöregedésével' kezdődött. Annak kicserélése nem volt bonyolult feladat, de mivel az új tartály beszerelése alkalmat adott annak megfelelőbb elhelyezésére, hozzá kellett 'nyúlnom' az azt szolgáló víz és gázvezetékekhez is. Természetesen ilyen munkába az ember nyáron kezd bele, mert akkor a melegvíz szüneteltetés nem okoz sok felakadást. A vízcsövek kapcsolatainak átalakításánál sokkal megpróbáltatásosabb volt a (szenny) vizet elvezető csőrendszerhez való bekötés, amihez szükségessé vált a betonpadló feltörése, majd a komplikált kapcsolatok beépítése után annak frissen kézzel ke-

vert betonnal való befedése. Mindez, mielőtt az új víztartály a helyére kerülhetett. Vízcső szerelésnél az a legfrusztrálóbb, amikor a horizontálisan futó csövekben megmaradó víz (a lejtés hiányában) majdnem lehetetlenné teszi a kiiktandó kapcsolatok forrasztóval való 'kioldását', majd az újak újra hegesztését, a víz 'lehűtő' hatása miatt. Tudtam én azt korábbi bőséges tapasztaltomból, de olyan csöveknél, amiket korábban (mások) építettek be és majdnem hozzáférhetetlenek voltak, az egyedüli megoldás a bent maradt víz nagyerejű porszívóm általi 'kiszippantásával' vált csak lehetségessé. Gázvezeték szerelésnél pedig, az állandó nyugtalanokodás alapja a 'szivárgás' és a potenciálisan katasztrofális mérgezés vagy robbanás veszélye volt. Önbizalmamat e tekintetben a korábban 'megfigyelt' profi szerelők 'lezser' mozdulata adta, ahogy egykezes 'csak úgy' rántással szorították rá az 'anyacsavart' menetes összeköttetések-nél. Nos, én nem lezserkedtem, hanem minden alkalommal gondosan bekentem a cső meneteit az arra való szigetelő kenőccsel, kellő erővel húztam meg az anyacsavart, majd egy bérelt nyomásmérővel ellenőriztem a nyomásalatti levegő szinten maradását, mielőtt az újjáépített részt a gázvezetékre visszakapcsoltam. Ügyeskedésre inkább a vezeték egyes hosszainak mm-re pontos bemérésekor volt szükség, mivel menetvágó szerszám hiányában a mért darabokat vinnem kellett egy közeli műhelybe, hogy azokon azt elvégezzék. Rossz mérésnél vagy újra kellett kezdeni vagy megelégedni 'fusermunkával'. Szerencsémre egyik helyzet sem adódott elő. Csináltam én korábban ennél nagyobb lélegzetű és hosszabban tartó csőszerelő munkát, de 'házon belüli' gázvezetékekkel ez volt az első alkalom. A nagy munka befejezésekor megelégedés töltött el, hogy ezt is meg tudtam csinálni a fogadott szerelők árának kis hányadéért és valószínűleg jobb minőségben.

Hagy dicsekedjek egy kicsit tovább. Konyhánk valamikori újjáépítések egy jóminőségű villamos dupla-sütőt építettem be, aminek felső része 'öntisztító' elektronikával volt ellátva és amelynek korábbi kisebb bajait önkezüleg meg tudtam oldani. Egy újabb jelentkező probléma viszont komplikáltnak tűnt, amihez szerelőt hívtunk ki. A

kiküldött ember, haladott kora ellenére új lehetett a pályán mert órákig babrálgatott a vezetékek közt, még végre bese-gítésemmel rátalált a megoldásra. Babrálgatni gondoltam én is tudok és ezek után, ha baj volt, magam fogtam a terv-rajzon kimutatott összeköttetések kibogozásához és egyes huzalok kicseréléséhez. Ezideig sikerrel.

Majd minden év (szökőévek kivételével) egyforma huzamú, de tartalmuknál fogva azok beszámolóit, írásos emlékeink hosszában igen változatosak. Akkor van bőséges mondanivaló, amikor érdekes, különleges dolgok történnek az emberrel, családjával, barátaival és a világban általában. Ilyenek az utazások, amik mindig szolgálnak újdonsággal, találkozások régen látottakkal és olyan világesemények, amelyek megbolygatják az ember lelki világát. Nem vagyok biztos, hogy azokat az éveket kedvelem-e jobban, amelyekről hosszan tart a leírás, vagy a rövid mondanivalóval szolgálókat. Az utóbbiak csendesebbek, nyugodtabbak – eseményeik belemosódnak a mindennapok szürke megismétlő-désébe. Ha vannak olvasóim, talán már ők is unják az újra ismételt szociális eseményeket, amelyeket én is csak itt ott talált bejegyzések és bőséges fényképeim alapján tudok felidézni. De ismételnem kell, mert céloim egy életvitel bemutatása, egyet a sok közül. És a szürke napok eseményei idővel fontosságot is nyerhetnek.

Szociálisnak nevezhető (bár a szociális szó más képzésben rossz emlékekkel bír) kapcsolataink, ahogy már részben említődtek lányaink látogatásakor, ez évben sem szűkültek. A 'soproni kapcsolat' pedig saját családjunkban egyre fontosabb szerepet kapott. A mostanra (i.e. mai dátum) rendszeressé vált 'második keddi' ebédtalálkozó már ez évben is gyakran megtörtént, általában Major Ricsi kezdeményezésére, de többször nélküle is. Mi, 'örökös balekok', máskülönben is barátok, gyakran láttuk egymást házkörüli munkák kíségetésében, amelyek gyakran sörözéssel, borozással végződtek. Még szomorú eseményeinket is megemlékezéseket elhunyt társaikról - közös ebédeken beszélünk meg. Ez évben, évfolyamtársunk Tögel Gyula hirtelenjött haláláról emlékeztünk meg kedvenc Himmalayan nevű éttermében, közeli barátjával Weidinger Imrével és Józsa Lacival (az ott dolgozó Selmeczi Gyurka részvételével is). Nem sokkal később alkalmunk lett találkozni Gyuszi ezideig általam nem ismert özvegyével, fiával és lányával egy szomszéd-barát házában tartott búcsúfogadáson. Nem sokkal később Victoriába utaztunk Juhász Gyula volt 'ötödéves' társunk temetésére. A BC állami erdészeti apparátusban nagyon szép karriert befutó Gyuszi legalább két 'nyílt-szív-műtéten' esett át, amire jó humorral azt javasolta sebészeinek, hogy melléne összevarrása helyett ültesse nek be egy zipzárat, hogy könnyebben szívéhez férhesse nek a következő alkalomkor. Sajnos nem volt több alkalom. (Mint hasonló műtéten átesett embernek, nekem külön jelentőséggel bír a humoros anekdóta). Ekkortájt kapott gyakoriságra a 'Shu-shi-ya' nevű japán étterem 'Lacik' (Józsa, Orbay, jómagam) általi látogatása, ahol általában áron 'dözsölhettünk' kedvencünkben, a 'shasimi'-nek nevezett, kis főtt-rizs ágyon felszolgált nyers tonhal és lazac szeletekben. A nagytermetű és hasonló étvágyú O. Laci szerint a mindig mosolygó keleti felszolgálók arcáról csak akkor fagy le a mosoly, amikor a többszöri újra rendelés után 'beleszünk a profitba'.

Gourmet Club társaságunk csak egyszer jött össze ez év tavaszán, akkor is vitorlázó társaink nélkül, egy kínai

étteremben, de legtevékenyebb társainkkal a szomszédos White-ékkel többször láttuk egymást. Megemlíthető az egynapos kirándulás Galliano Szigetre, amit Alan és Jo Toon régi barátaink szerveztek az általuk már több éve fenntartott kiránduló-gyalogló csoport programjának részeként. Másirányú volt a Leone által házukban rendezett búcsúebéd, visszavonuló (és Walesbe visszaköltöző) könyvtári kollégája Sheilah Jones tiszteletére, a többi könyvtári kollégák társaságában.

Az év legfontosabb 'soproni' megmozdulásai a későbbi hónapokra maradtak, bár a kétnapos nyári 'Balek-találkozó' Nanaimóban is fontosnak tekinthető, ha másért nem, hát saját szempontunkból. A Szász-tanyai piknik is szép időben történt, bár az esőtől félve házigazdáink nagyon mutatós sátoregyüttest állítottak fel részünkre. Sokan jelentünk meg, közöttük magyarországi vendégek is.

Valamikor a nyár végén megkeresett bennünket (azaz Sopron Alumni néven nevezett közösségünket) Magyarországról egy filmkészítő stáb, azzal a szándékkal, hogy filmet forgassanak történetünkről. Ötletüket, talán egy tíz évvel korábbi Winkler András soproni rektor és Novobáczky Sándor filmes közötti alkalmi találkozásra született gondolatra alapozták. Az első érdeklődés Kocsis Tibor 'alumni mindenünk'-hoz érkezett, aki nem hagyta elkalodni a dolgot és több 'vállvonogatásos' reakció után körünkben (jómagam, Józsa L és Palkovics J) talált pozitív reagálásra. A stáb, Novobáczky mellett Nádorfi Lajos operatőr és Somogyvári Rudolf producer, otthoni alapítványuktól szerzett pénzen utaztak ki és érkeztek Vancouverbe szeptember 26.-án. Az elszállásolást magunk és Palkovics J közt oldottuk meg. Közösségünk érdeklődése, miután személyesen megismerték a filmeseket, nagyon hamar kibontakozott. Mindjárt az elején tettünk látogatást Adamovich Laci bátyánk és Józsa L 'virágos kertjeibe', majd a Forintek Vállalat (Józsa alkalmazója) üléstermében egy 'kerekasztal' beszélgetésen adtunk személyes részleteket emlékeinkből. Különleges egybeeséssel, ekkor volt 'harmadéveseink' évfolyam-találkozója is Vancouverben és azon alkalomból a kontinens távoli helyeiről is többen jelen voltak. Ugyanaznap estjén volt a katolikus templom nagytermében a Soproni Bál is megtartva, ahol a szokatlannul nagy számú megjelenő (több mint 140 vendég) ritka alkalmat adott a TV stábnak is közösségünk összetartásának megismerésére és pillanat-felvételeket venni a kötetlen beszélgetésekről.

Másnap délután házuknál, grillen sült lazac vacsorával egybekötvé, tovább kihasználtuk a távoli látogatók jelenlétét, hogy interjúkat készítsünk Ifjú Gézával és Grátzer Miklóssal.

A sűrű program tovább tartott. Egynapos Vancouver körüli 'bemutató' után átmentünk Victoriába, ahol többek között felkerestük az Erdészeti Laboratóriumban működő soproni kollegáinkat és Szy Furi volt oktatónk lakásán, majd ismét egy esti kerekasztal beszélgetésen alkalma lett mind a 18 megjelentnek saját emlékeikből hozzáadni történetünkhöz. Estére mindannyiunk (mármint a 'filmesek' és mi ketten Józsa L-val) szállást kaptunk (valamint bő reggelit másnap) Safranyikéknál. Északra tartva, a napot, Horváth S Mill Bay-i fakereskedésének megtekintése után annak lakásán egy profi-chef által készített gourmet vacsorával fejeztük be. A szigeten töltött harmadik napunkon Bakosék vettek 'szárnyaik alá' és étkeztetésünk mellett széles körben bemutatták a BC provinciában véghez vitt erdészet különböző (többnyire kitermelési) aspektusait. Estére pedig a nanaimói Magyar Házban gyűltünk össze (12-en) ebédre és egy újabb 'kerekasztal beszélgetés'-re a közelben lakókkal. Kuruczéknál szálltunk meg. Visszaúton Józsa L nem tudta megállni, hogy vendégeinknek is bemutassa kedvenc fáját, a 'Cypress Bowl' közelében található 1200 éves sárga cédrust (*Camaeciparis nootkatensis*). Látogatóink utolsó két napjának üteme lelassult s idejüket arra használták, hogy forgatókönyvüket kiegészítsék itt-ott hiányzó 'hosszakkal' és Palkovics Jancsi kalauzolásával, mint turisták is szétnézzenek a városban. A 'filmes stáb' tíz napos ittlét után repült vissza Magyarországra.

Hol 'TV stáb'-ra, hol 'dokumentumfilmek'-re hivatkoztunk filmező vendégeink esetében és talán mindkét kifejezés helyénvaló, mert a tervek szerint a 'produkción' a magyar TV állomások adásaira szánták, de ugyanakkor különálló dokumentumfilmként is forgalmazzák a kereslet szerint. (A 'film' befejezéséig még hátra voltak a 'soproni' és 'ausztriai jelenetek', amiket visszatérésük után Palkovics J támogatásával el is készítették).

Filmező vendégeink jelenléte mindannyiunkban felbojgatta az elmúlt időket, főleg azokat a napokat, amik ittlétünk okozói voltak és kérdéseikre várt válaszaink pedig elgondolkodtatták legtöbbszörünket érzéseink alakulásáról 'idevándorlásunkkal' kapcsolatban.

Reméltük az összkép, amit kaptak vagy amit kialakítanak a sok külön-külön mondandókból helytálló lesz közösségünk, már itt Kanadában kialakult lelkiállagáról is. Mint szervező, mármint az itteniek elérésében, és moderátor, azaz közvetítő a kerekasztal beszélgetéseken, különös alkalmam nyílt megismerni ezideig csak felületesen ismert Alumni társaimat és ugyanakkor egy kicsit elkeseredni, hogy mennyire megkopott magyar nyelvkészségünk a hosszú évek alatt.

A korábban említett házkörüli munkákban nem

szerepelt egy különös elfoglaltságom, ami, ahogy időmbe belefért, eltartott az év jórészében. Józsa (Les) Laci 'megszállottsága' székely-mintájú faragások vonatkozásában engem is megérintett és még az év elején, felhasználva teraszunk 6x6 colos 'treated' tartóoszlopainak maradványait, én is egy kopjafa 'faragásába' kezdtem. No nem úgy, mint barátom, aki a legjobb minőségű, főleg sárga cédrus darabokat szerezte be műveinek alapjául, hanem a megmaradt 2 lábnyi darabokat összeillesztve kaptam meg a kívánt hosszúságot. Emellett, a vajatok vésővel és fakalapáccsal való hosszadalmas képzése helyett kis kézi motorfűrészemet vettem alkalmazásba. Tudtam én akkor is, hogy a dolgokat így leegyszerűsítve, magát a kézzel való 'alkotás' esztétikáját gyalázom, de akkori nekirugaszkodásomban csak a praktika számított. Az alkotás esztétikája mellett volt egy másik filozófiai tényező is. Ahelyett, hogy ragaszkodtam volna a székely kopjafa faragás motívumainak kizárólagos használatához, szabadra engedtem fantáziámat és olyat akartam 'alkotni', ami csak szellemében, sugallatában viszonyul a székely népművészethez. (Szintén ezen megfontolások mellett, eltávozott két 'puli' kutyámnak is szántam a 'művet' fejfának használni). Mivel a megmunkálás többnyire eltávolította a beivott tartósító anyagot, a kész faragványt elvittem barátomhoz, hogy legközelebbi útján a tartósító üzembe vigye magával friss kezelésre. Azon a hétvégen volt az 'Artists in our Midst' nevű (önképző és 'profi' művészek) kiállítása, aminek résztvevőjeként, Les a kertjében bemutatott művei közé tette az én 'nyers' darabomat is. Ezután jólismert humorával ostromozta magát az anekdóta gyakori felidézésével, hogy amikor egyik látogatójához intézett kérdésére: „melyiket választaná, ha nyereményként vihetné bármelyik darabot”, a kérdezett az

enyémre mutatott. 'Szemet kapva' sikeremen, hozzáfogtam egy második kopjafa faragásához is, de ezúttal egy Les által selejtnek minősített sárga cédrus darabot használtam és minden részletét kéziszerszámokkal munkáltam ki. A fantáziámnak viszont ekkor is szabad teret engedtem.

Az utóbbi évek beszámolóiból szintén elmaradt az egészségügyi futás, azaz 'jogging' említése, amit buzgalommal folytattam, de amibe gyakran 'beleszólt' a nyomorító hátfájás. Kis nap-tár bejegyzéseimben 'fájás' helyett már, mint 'sérülést' említem. Ezen év vége felé is 'beütött a ménykű' és két hét beletelt, mire újra képes voltam futni. Nem tudtam mire vélni az egyre gyakoribb keserű eseményt s orvosaim se tudtak jó tanácsot adni. Viszont, mivel hátfájásom előfordulásai legalább harminc évre 'néztek vissza' és az ideiglenes fogyatékoságok egy héten belül megszűntek, nem aggód-

tam sokat.

Szintén, jelentős részei voltak az utóbbi éveknek a konzultánsi munkákkal járó események, amelyek kezdeti gyakorisága eddigre igen megritkult. A múlt évi fellendülés után nem is mutattam további érdeklődést részt venni újabb projekteken s megcéloztam a még futó eseteket ez év vé-

gére befejezni. Ahogy az állami szolgálatból való 1994-es visszavonulásomkor terveztem, úgy történt a valóságban is: 65 éves koromra befejeztemnek tekintetem 'munkával' töltött napjaimat.

A sűrű évvégi események még sűrűbbek lettek lányaink és 'partnereik' karácsony-körül látogatásával. Természetesen Tisa és Cedric együtteséhez már hozzá szoktunk, de Nóni érkezése Daniel nevű angol barátja társaságában, bár előre bejelentett, mégis szokatlan volt. Volt nyüzsgés a ház körül, annak ellenére, hogy a 'fiatalok' sok időt töltöttek házon kívül, barátok, ismerősök látogatásával és szerveztek maguknak programokat a téli hó kihasználására. Nagyon nem is emlékszem, hogyan történtek meg a karácsonyi ajándék cserék, de minden besegítő kéz ellenére, Leone szakácsképeségét megpróbáltatták a reggelik, ebédek és vacsorák időbeni előteremtése. Évekkel ezelőtt házukban, a jó borok mérsékelt fogyasztása mellett, gyakori

volt az ebédek előtti étvágygerjesztő 'aperitif' fogyasztása is, sőt ünnepi vacsorák után ritkán maradt el a 'cognac' kávéval együtt való felajánlása is. Nos, ezen régi szokásom apropóján kaptam Tisától nemegyszer ritka 'single malt' skót whisky-t és ezúttal Nónitól egy igen cifra üvegben tartalmazott 'Remy Martin XO' konyakot. A dologban járatosok biztos tudják a dezignációk jelentőségét. (Felbukkan most emlékemben egy jóval korábbi karácsonyi szomszéd látogatás Edmontonban, talán 1972-ben, amikor a felajánlott Remy Martin VSOP konyak nem volt kielégítő a Henessey XO-hoz 'szokott' szomszédnőnek!)

Karácsony másnapján, korábbi szokásokhoz híven, a Józsa család volt hivatalos látogatásra és együttesen tizenketten osztoztuk meg az ünnepi hangulatot. Lányaink és 'partnereik' maradtak Újévre is és csak január eleji távozásuk után lett igazán 'üres' a ház. (2018 március 3, Vancouver, BC)

KÖZÖS ÜGYEINK

SOPRON ALUMNI ESEMÉNYEK

Kapocs 79 megjelenése, 2024 október 15

A már korábban elkészült lapot tervezett publikálási dátumáig tartottam vissza. Közben a Microsoft kellemetlenül meglepett amikor beleegyezésem nélkül 'kitúrta' laptopomból a 'Mail' programot s helyére biggyesztette az új 'Outlook Mail' programot, ami nem tartalmazta a csatláshoz szükséges lépéseket és emellett kitörölte az eddig összegyűjtött e-mail címeimet. Panaszkodni sem tudtam mivel náluk emberi személlyel nem lehet kapcsolatot teremteni. A lapot csak 'webmail'-en tudtam szétküldeni. A barátságos visszajelzések olvasóinktól viszont mindenkor szívet melengető üzenetek. (A Szerk.)

1956 megemlékezés, 2024 október 20

Az 1956-os Magyar Forradalom és Szabadságharc emlékére a Vancouveri Magyar Házban rendezett ünnepségen, a harmadik napja tartó 'atmoszferikus folyam' néven nevezett erős esőzés ellenére nagy számban jöttek meghallgatni Palasik Mária történész 'Forradalom a Hűség Városában, Sopron 1956' című előadásban a soproni egyetemi diákság szerepét az 1956-os forradalmi napokban. A téma személyes szereplői közül öt Sopron Alumni (Gyöngyösi S, Jákó E, Kocsis T, Rétfalvi L és Vető L) jelent meg az eseményen. (A Szerk.)

Ebéd, november 12, 2024

Az egymást követő viharos esős napok között – szerencsénk - volt egy kevésbé szeles nap ami lehetővé tette nanai-

moi tőzstagunk Jandó 'Pöfi' és felesége Magda részvételét havi ebédünkön. Kellemes meglepetésünkre eljött közénk mozgásában már korlátolt, Covid utáni újrakezdésünk óta hiányzó Józsa Erika is és így kis csoportunk elérte a 14 személyes számot. De korunkban már nem ritkaság egészségügyi akadályokba ütközni, ami most megtörtént Gyöngyösi Sanyi társunkkal aki talán először maradt el ebédtalálkozónkról. Szintén öregkorunk jelensége, hogy rossz híreket osztunk meg egymással, ami jelen esetben Péch Gyula Sopron Alumni társunk pár nappal korábbi halálhíre volt Ottawából. Korábbi rendíthetelen ebéd résztvevőnk Görgényi Bélát pedig hosszantartó kórházi kezelése tartotta vissza jelen lenni az utóbbi két ebéden, de remélhetőleg ő hamarosan visszanyeri egészségét. Öröm volt viszont jó hírt is közölni: Grátzer 'Kulacs' legújabb tesztje negatív eredményű volt s a következő tavasszal esedékes újabb tesztig mentes a korábbi maládiától. Jó hír volt az is, hogy nem szabadkozott telefonos felvetésemre hamarosan személyesen részt venni találkozókon. (A Szerk.)

Ebéd, december 10, 2024

A múlt hónapban korán érkező kellemetlen időjárás nem folytatódott, sőt több egymásutáni esőnélküli, 'pick-a-boo' napos napokkal köszönt be az év utolsó hónapja. A kedvező időjárás ellenére nem lettünk sokan az ebéden (csak tízen), nem jöttek ritkán látott társak, sőt megszokott résztvevők is elmaradtak, mint a Palasik-Tuskó duó (Magyarországra utaztak) és a

'szigeti' Jandó házaspár. Viszont jó volt ismét látni a komoly betegségéből csak félig kigyógyult Gyöngyösi Sanyit és a talán a legtöbb megerőltetést legyőző Jákoy házaspárt Vető Laci és P. Brigitta segítségével. Nem teljesült viszont múlt havi reményem Görgényi B-val kapcsolatban, aki ugyan kikerült a kórházi kezelésből, de onnan nem haza, hanem egy teljes gondozású öregotthonba vitték. Reményemet feladni a már személyükben régen látott Grátzer Miki és Anni Martinek esetében megtarthattam Kulacs felvetésére adott: „Talán jövő tavasszal” válasza után. (A Szerk.)

Ebéd, január 14, 2025

Kanadába érkezésünk 68-ik évfordulója a hó 8. napján említésre se került ebédünk alatt. Talán már annyira belénk rögződött az itteni lét, hogy a dátum fontossága kikopott emlékünkből. Helyzetünkhöz mérten szép számban, 13-an jöttünk össze, amihez hozzájárult Józsa Erika és Rétfalvi Nóni, valamint fontos Vancouver Szigeti törzstagunk (két korábbi alkalommal hiányzó) jelenléte. A hideg és esős napok ezen időbeni szokatlan hiánya is hozzájárult hogy a többiek is szívesen jöttek. Ezideig fagyatalan és hótlan telünk van. Hajdú Cs javaslatára felelevenítettük a korábban már gyakorolt régi szokást, hogy a klopácska hangja mellett emlékezzünk meg és búcsúzzunk el mult évben elhunyt Sopron Alumni társainktól. Sajnos a nevekhez hozzá kellett adni az év utolsó napján elhunyt Héder István nevét is, aki több évig elfekvő betegként szenvedett. (A Szerk.)

Ebéd, február 11, 2025

Mégsem úsztuk meg a telet hó nélkül. Mindjárt a hó elején három napon keresztül hullott a hó, aminek minden pelyhe megmaradt ebéd találkozásunkig a váratlanul ránszakadt arktikus légtömeg segítségével. Egyedüli jó oldala az egésznek a hideggel érkező verőfényes napsütés, ami szebbé teszi a rövid nappalokat. Viszont veszélyes a járdákon maradt félig olvadt és újrafagyott hótömeg, amit illene minden házigazdának háza elől eltisztítani. Csúszós járda okozta Ruth Hajdú csuklótörését és férjével együtt elmaradást a részvételtől. A többiek megjelentek, bár hiányosan (Jákoy Adrienn-nek orvossal volt találkozója), így csak nyolcan tettük ki a 'tömeget'. Rossz hírből is volt elég: két volt soproni

diáktárs, Nyers Feri és Viszlai Jancsi távozott el újabban közülünk, Kulacsnak új bajai adódtak, Görgényi B pedig visszakerült a korházba tüdőgyulladással, az ominózus tizedik emeletre. Mindezek ellenére jó hangulatban telt el a két közös óra és az ebédfelosztóló Spanyolországból frissen érkezett hölgy, minden korábbi pincérünkhöz hasonlóan kitűnő munkát végzett. (A Szerk.)

Ebéd, március 11, 2025

Vancouverben tartjuk havi ebédeinket, tehát nem szokatlan hogy gyakran szó esik az esőről. Ha a tavaly őszi 'atmoszferikus folyam' csapadék mennyiségét nem is, de annak napokig tartó folytonosságát ezen kora tavaszi napokban ismét át kellett élnünk. De, ennek ellenére kivonni kész esernyőnket nem kellett használni havi ebédünkhöz oda vagy vissza vezető úton sem. Tizenegyen jöttünk össze, nagyjából a korábbi összetételben, közöttünk a csuklótöréssel gyógyuló Hajdú (Sol) Ruth-al, de Rétfalvi Leone nélkül, aki egy nagyon szerencsétlen esés következtében jobb karjában többszöri törést szenvedett. Korunkban az esés gyakori és nagyon veszélyes, főleg azoknál, akik csontritkulásban is szenvednek. Érdekessége volt ebédünknek Gyöngyösi Sanyi egy órával későbbi érkezése, aki ugyan emlékezett előre csavarni az óráját két nappal korábban, de elindulásához egy rossz órára nézett, valamint, hogy ebéd felszolgálónk ugyan az a fiatal spanyol hölgy volt, aki februárban már szerepelt - az első akit ismételtelen láttunk mostanában használt ebédünkben. Rossz hírt is kellett fogadnunk: korábbi lelkes résztvevőnk, Szamosi Gabi agydaganattal kórházba került. Viszont, jó volt hallani, hogy Görgényi Béla kigyógyult tüdőgyulladásából és visszakerült az öregotthonba. Nézzünk elébe, hogy ismét közénk jöjjön. (A Szerk.)

Ebéd, április 8, 2025

Esernyőnket ezúttal használni is kellett, mert a napokig tartó 'folyam' a kedvünkért nem állt le. Hiányzott a leggyakrabban résztvevők közül Jandó T, akinek találkozása Nanaimóban régi MMB kollegáival erre a napra esett és Rétfalvi Leone, aki öt héttel szerencsétlen esése után sem érezte magát erősnek a részvételre. De itt volt közöttünk újra - kellemes meglepetésként - a sok sok ebédéről kimaradt Viszlai (Delkin) Éva és keresztlányja Szász Julika. Rossz hírből is kellett osztozkodnunk, hallani Tolnai István, alias 'Pufi' pár nappal korábbi elhunytáról. (A Szerk.)

HÍREK / KÖZLEMÉNYEK

Ösztöndíj hír

A UBC-n a **Sopron Alumni Fellowship** évente egy MSc vagy PhD hallgatót támogat. A 2024/25 tanévben a jutalmazott **Daniel Sax** volt **\$3050** összegben (az összeg évente változik a defektetési kamat függvényében). *Grátzer Miklós*

A UBC Forestry 'Branch Lines' című publikáció '2024 Winter' számában a fakultás dékán helyettese, **Scott Hinch** professzor a Sopron Alumni számára szívet melengető sorokban emlékezik meg volt mentoráról **Dr. Orloci László** professzorról a Western Ontario Egyetemen töltött évei alatt: „He clearly influenced my academic path and I have been grateful to him ever since... UBC Forestry, and Canadian forestry in general, owes a lot to the Sopron graduates. I am especially grateful to the one who taught me among so many things (ordination and spatial analyses) that 'data' is plural. Let's all start to get this right. I'm sure that Dr. Orloci would be proud”. *(A Szerk.)*

Elhunyt Soproni Családtagok

Helen Mary Szablya (1934-2024), widow of UBC - Sopron Alumnus János Szablya died peacefully on October 21, 2024, in Seattle, WA, surrounded by her loving family. She was the Honorary Consul General of the Republic of Hungary for the States of Washington, Oregon, and Idaho from 1991 to 2019 and a successful business woman, an award-winning author, columnist, translator, and lecturer. Her life was an incredible adventure -from escaping Hungary in 1956, immigrating to Canada, and then to the U.S. Her network of friends is worldwide who all admired and loved her. She will be greatly missed. Mother of seven she is survived by children: Helen Szablya of Los Angeles, CA; Janos Szablya (Lys Hornsby) of Kent, WA; Louis Szablya (Kate) of Moses Lake, WA; Alexandra Szablya (Vincent McDonough) of New Orleans, LA; Rita Pool (Karl) of Kennewick, WA; Niki McKay (Christian Tiedemann) of Seattle, WA; and daughter-in law Kristy Tenwick Szablya of Pullman, WA. She is also survived by sixteen grandchildren and eleven great grandchildren, *(ex Obituary)*

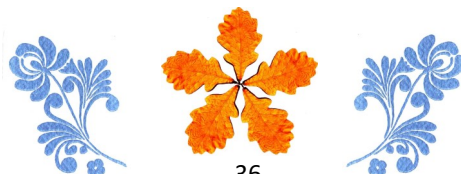

“I just wanted to let you know that my mom, **Maria Jensen (1936 - 2025)**, passed away this morning (January 8, 2025) at the age of 88, after a courageous five-year battle with cancer. She was surrounded by friends and family and passed in peace and comfort”. *(Message received from Robert Kozak, Dean, Faculty of Forestry, UBC)*

□
Mary (néé Bató) Jensen was a member of the ‘Sopron Family’ from the very beginning of our arrival in Canada on January 8, 1957.

I knew her from our first year in Canada, in fact we (B. Görgényi, F. Gögös, E. Herczeg, S. Fónagy, M. Nagy and I. Koltai) were next room neighbors at Szy Furi and Dalmi's place at 5th and Burrard during '57- '58. Thereafter, we remained close friends until my departure from Vancouver in the early 60s. After returning to the coast both I and my wife Leone kept frequent contact and shared remedial advice on our mutual health afflictions. She was a regular attendee at our monthly SA luncheons until her illness prevented her further partaking.

Dear Robert, we wish to express our condolences on your mother's passing. Isten nyugalmasztalja!
(Laszlo and Leone Retfalvi)

KÉP-EGYVELEG

Négy hajdni 'balek az Abbotsford repülőtéren, 1957 márciusa

Táncest Powell Riverben 1957 tavaszán

Konyhai kisegítők (Ötvös I., Takács J és Király I)

Néptánc csapatunk tagjai (Dibuz J-Bruckner J, Ifjú G-Jabléczy E és Fekete R-Kornya E

Az oktató gárda, 1957 (balról): Klima I, Adamovich L, Szy F, Medveczky L, Roller A (nem oktató), Apt Ö, Gerencsér L, Roller K, Baranyay J, Jabléczy S, Cserjesi A, Veres S.

Oktató gárda feleségek/rokonok (balról): Murguly M, Roller , ?, Major A, Cserjesi I, Szablya I, Sziklai B, Tus-kó E, Kornya K, Gerencsér E, Bezerédy M, Salamon Cs, Medveczky M, Szablya J anyja, Adamovich I.

Baraksó János, Grátzer Miklós és V határátlépésüketarga Pál rekonstruálják 1956-os

Barbeque gyülekezet Rétfalviék kertjében UBC kezdésük 50. évfordulójára rendezett ünnepség előnapján 2007-ben

Grátzer Miklós a Vancouveri Sopron Alumni elnöke átadja emlékműnket első két kitüntetettünknek, Winkler András old Alma Materünk 'Visszafogadásuk'- kori rektorának és Faragó Sándor rektorának, 2015-ben, Sopronban

Előadást hallgatunk UBC kezdésünk 50. évfordulóján rendezett ünnepségen, 2007-ben

NATIONAL SONG (NEMZETI DAL)

Veszely Ferenc Petőfi sándor versének angol nyelvre való átültetése

Arise Magyar! The country calls!
Now or never-
The time has come!
To be free men or prisoners?
It is the question-choose your answers!
To the God of the Magyars we
Truly swear,
Truly swear, that we shall not live imprisoned,
No, not ever!

Up to now we lived in fetters,
Blaspheming our great ancestors:
Those who lived and died as free men-
Cannot rest in an enslaved land.
To the God of the Magyars we
Truly swear,
Truly swear, that we shall not live imprisoned,
No, not ever!

Vagrant blackguard the sordid knave
Who dares not die when we must dare,
To whom means more his worthless end
Than the honour of his homeland.
To the God of the Magyars we
Truly swear,
Truly swear, that we shall not live imprisoned,
No, not ever!

*Szemelvény Veszely Ferenc Hungarian Poetry (Folk, Classical and Modern in English) című könyvéből,
Friesen Press 2023*

Unlike chains, swords shine more brightly,
It is swords that make arms mighty-
Yet we carried chains all over?
Out with you, our ancient saber!
To the God of the Magyars we
Truly swear,
Truly swear, that we shall not live imprisoned,
No, not ever!

Our name will be noble once more,
Worthy of our past, our great lore.
Centuries besmirched our good name-
Time to cleanse us of their deep shame!
To the God of the Magyars we
Truly swear,
Truly swear, that we shall not live imprisoned,
No, not ever!

Over revered burial hills
Grandchildren will fall on their knees
And, citing our names in prayer,
They will bless us all, forever.
To the God of the Magyars we
Truly swear,
Truly swear, that we shall not live imprisoned,
No, not ever!

Kamloops, April 24, 2006

Abutilon történet (3)

Látva igyekezetemet helyzetbe hozni gyengélkedő kis növényemet, feleségem vásárolt két újabb példányt tartalékként, hogy legyen mivel kárpótolni annak eszeleges elvesztését. A 'Leslie J'-nek becézett kis növényem viszont magára talált és sűrű virágzása után terebélyesedni is kezdett s manapság magasságban is megközelíti az újonnan érkezőket. Az újak is szépek, de valamiért én ragaszkodom a lakásunkat olyan sok éven át díszítő sarjadékához, no meg hogy 'történet' is van mögötte. (Rétfalvi L. Vancouver BC, 2025 március)

A **Sopron Alumni** azon egyének közössége, akik diákjai vagy oktatói voltak a Soproni Erdőmérnöki Főiskola 1956-ban Kanadába vándorolt részének, ami mint a University of British Columbia, Faculty of Forestry - Sopron Division működött 1957 és 1961 között. Szintén a közösséghez tartoznak azon Sopronban korábban végzett erdőmérnökök, akik szoros kapcsolatot tartottak fenn a csoporttal.

Kapocs - A Sopron Alumni időszakos közleménye.

Szerkesztő: Rétfalvi László, 4646-West 5th Ave, Vancouver, BC; Tel: 604-224-3655; (e-mail: llretfalvi@shaw.ca)

SOPRON ALUMNI

Adamovich László 1921-2019	Gerencsér László 1914-1976	Kováts István 192?-2010	Rupf László 1937-2019
Ambach Mihály 1938-2015	Göggös Ferenc 1938-1972	Kováts (Erdős) Márta 1934-1967	Safranyik László
Andódy Edit 1932-1993	Görgényi Béla	Kováts Miklós 1932-2023	Salamon Marion 1911-1990
André Béla 1937- 2922	Grätzer Miklós	Kozák Antal 1936-2017	Sebestyén László 1923-1995
Apt Kamil 1937-2023	Grozdits György 1936-2017	Krajczár Ernő 1932-2017	Selmeczi György
Apt Ödön 1901-1990	Gyöngyösi Sándor	Krétai Ernő 1933-1995	Simon József 1937-2019
Ifj. Apt Ödön 1934-2019	Gyöngyösi (Danczinger) Edit 1936-1989	Kurucz Ferenc 1929-2020	Sinka Gyula
Bajzák Dénes 1933-2021	Háhn Fülöp 1933-2022	Kurucz János	Sivák Béla 1935-2005
Bakó József 1935-2018	Hajdú Csaba	Leskó György 1933-2018	Skorka Mihály 1935-1992
Bakonyi Nándor 1933-2021	Héder István 1937-2024	Leskó (Rácz) Anna	Soós József 1930-2014
Bakos Tibor 1935-2010	Héjja Anna 1936-2019	Lovrics (Somogyi-Tóth) Eszter 1936-2012	Spándli Imre
Balatinecz János 1937-2017	Héjjas József 1932-2023	Magasi László 1935-2024	Spuriga István 1934-1977
Balpataki György 1938-2009	Héjjas (Bernsdorfer)Katalin	Major Richárd 1929-2017	Szabalya János 1924-2005
Bánda Péter	Herczeg Endre	Markó Imre 1935-2023	Szabó György 1938-2021
Barabás József	Hidasi István	Márkus Gábor 1937-199?	Szabó Tivadar 1938-2021
Baraksó János	Hirczy Béla 1933-2016	Matolcsi Géza.1936-2019	Szalamin Gábor
Baranyay József 1922-1974	Hokhold Ferenc 1923-2015	Medveczky Lajos 1910-1989	Szalkai András 1934-2023
Bátay János ?	Homoky István 1929-2013	Molnár József 1931-2924	Szalkai (Somogyi) Eszter 1927-2015
Báthy István 1936-2020	Horváth Cz.Emil 1934-2019	Must (Hankovsky) Éva	Szamosi Gábor
Bella Imre	Horváth István 1934-2010	Nagy Géza 1933-1991	Szántai Ferenc
Benkó Géza 1934-2020	Horváth Otto 1926-1984	Nagy (Link) Magda 1930-2006	Szanyi László 1933-2012
Benyovits Gyula ?	Horváth Sándor 1933-2013	Nagy Mihály 1937-2024	Szármes Kornél 1927-2014
Bezerédi Gyula 1926-2005	Horváth (Balogh) Izabella	Nagygyőr Sándor	Szász István 1933-2013
Bige Zsolt 1924-2005	Hudák János 1935-1997	Németh József	Szász (Kubinyi) Júlia 1932-2018
Boa Sándor 1937-2021	Huszár Károly 1935-2019	Németh Lajos 1931-2011	Szauer János 1932-2019
Boda Zoltán	Ifjú Géza 1931-2014	Németh László 1936-2018	Szauer (Szikszai) Klára 1935-1999
Bódig József 1934-2007	Illés István	Németh Zoltán †?	Székessy László
Bogyay Elemér	Jablánczy Sándor 1908-1999	Noviczky Zoltán 1936 -1992	Sziklai Oszkár 1924-1998
Bölecz Béla 1934-2019	Jagodits (Kundráth) Júlia 1937-1989	Nyers Ferenc 1932-2025	Szy Ferenc 1923-2014
Boncz Ernő 1934-2020	Jagasits (Kercsó) Edit 1927-2019	Ocskó István 1933 - 2010	Takács József 1934-2021
Bordulák Zoltán 1936-2010	Jákóy Endre	Orlóci László	Takaró László ?
Borovits Ferenc	Jancsik Károly	Orlóci (Mihály) Márta 1933-2021	Tamási Miklós 1936-1994
Borsos Zoltán 1935-1979	Jandó Tibor	Orosz Iván 1937- 2009	Tarnócai Károly
Budai Géza 1930-2003	Józsa József	Oroszlán József †?	Tögel Gyula 1938-2001
Csányi Elek 1920-2009	Józsa László 1938-2016	Ötvös Imre	Tolnai István 1935-2025
Csapó Imre 1934-2014	Juhász (Gyöngy) Erzsébet 1933-2025	Pál László 1937-2018	Tóth Endre
Császár Rudolf	Juhász Gyula 1934-2002	Pálffy Csaba 1927-1999	Tóth (Molnár) Erzsébet 1933/2023
Cserjesi Antal 1925-2006	Jutasi Béla 1933-2007	Pálka László 1937-1995	Tóth Géza
Csima István 1928-2015	Kafka Péter 1899-†?	Palkovics János 1932-2019	Tóth János 1936-2016
Csizmadia Ferenc 1927-2015	Kalmár Lajos	Pandák László 1932-2020	Tóth József 1936- 2015
Csizmazia József	Kapitány Gyula 1937-2008	Papp Ferenc 1901-1967	Tóth Tibor
Csizmazia Tibor 1932-1979	Kapuszta József 1932-2019	Pászner László 1934-2016	Tresó Bertalan 1930-2008
Deminger Károly 1935-2022	Kassay Viktor 1933-2005	Pataki István 1937-2009	Tresó Ferenc 1932-2012
Dibúz Jenő 1933-2011	Kémes József 1934-2019	Péchy Gyula 1937-2024	Túrmezei Zoltán
Dibúz (Bruckner) Judit 1936-2024	Kenedi (Király) Ilona	Pendl Ferenc 1933-1998	Tuskó Ferenc 1913-1965
Dobozy Tamás 1935-2018	Kerekes József 1932-2022	Pénzes László 1927-2010	Tutunovszky Koszta
Domsa Zoltán	Kiss-Tóth János 1934-1977	Ping Ferenc 1922-2014	Vadai János 1928-2006
Draskóy György 1930-2023	Kiss Gyula	Pintér László	Vajas Jenő 1936-2000
Farkas István 1937-2000	Kiss János	Poprádi László	Váradai Béla 1932-2003
Farkas Mihály 1937-2018	Kiss János	Porpáczy Lehel	Váradai (Fejes) Mária 1934-2014
Fazokas Ferenc	Klíma Imre 1924-2000	Prém Béla 1931-2018	Varga Pál
Fekete Róbert	Kocsis Tibor	Puskás László 1936-2021	Vári Miklós
Ferdinánd István 1937-2022	Koczó Mihály	Rab Rudolf 1935-2005	Veres Gábor 1933-2013
Fodor Gyula 1890-1982	Koller Pál 1894-1972	Rabóczy László	Veres Sándor 1927-1998
Ifj.Fodor Gyula	Koltai István ?	Ravai János	Vető László
Fodor (Tormássy) Erzsébet 1937-2021	Komlóssy József	Rédey József 1933-2024	Viszlai (Delkin) Éva
Fónagy Sándor 1937-2017	Komondy Gyula 1921-?	Rétfalvi László	Viszlai János 1933-2025
Frey Otto 1933-2017	Kondor Gyögy 1934-2012	Réthy Sándor	Vlaszaty Ödön 1937-2012
Fülöpp Zoltán 1929-2017	Koós Béla 1934-2021	Rikli Olga	Weidinger Imre 1934-2013
Für Károly	Korán Zoltán 1934-2023	Roller Kálmán 1913-2004	Witt Lajos 1898-1994
Füstös Árpád 1926-2004	Kornya Lajos 1917-1979	Rónay Sándor	Zoltay Endre 1935-2006
Gáspár József ?	Kósa Zoltán 1936-2018	Ronyecz József 1935-1998	

*Akik elmentek, de el nem szakadtak
 Kanadában is magyarok maradtak,
 Akik megőztek egy messzi világot,
 De ma se mások: soproni diákok,
 Az ősi otthont, az Akadémiát,
 Szívükből köszöntik: Vivát, Vivát, Vivát!*

Vargha Domokos